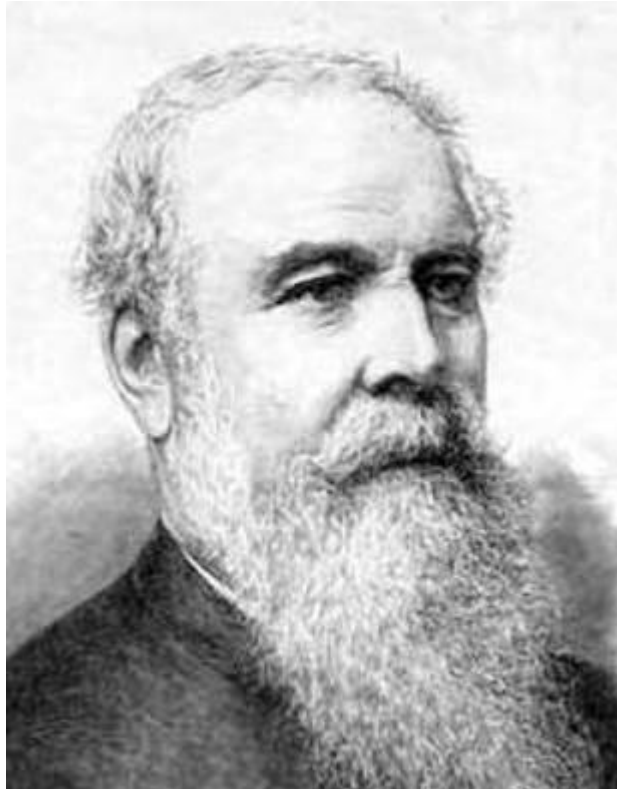

WAARSCHUWING AAN DE KERKEN

door

J. C. RYLE

Vertaald door Ds. C. Smits

INHOUD

Woord vooraf van de vertaler

1. De ware Kerk
2. Het Woord niet verbasteren
3. Bedenk deze dingen.
4. Farizeeën en Sadduceeën
5. Verscheidene en vreemde leringen
6. De feilbaarheid van dienaren
7. Afgoderij
8. Apostolische vrees

WOORD VOORAF VAN DE VERTALER

Wat de lezer hier wordt aangeboden is een woord van J. C. Ryle. Deze geleerde en niet minder godvrezende dienaar in de kerk van Engeland is bij ons volk weinig bekend.

Met zeer veel instemming en genoegen las ik zijn werk: „Warnings to the churches”. Het wekte al dadelijk de begeerte bij mij op om dit te vertalen. De voornaamste reden hiertoe was wel dat de woorden, die hij hier spreekt, zo bijzonder toepasselijk zijn op ons tegenwoordig kerkelijk en geestelijk leven.

De schrijver, die in een vorige eeuw leefde, richtte zich - gelijk hij zelf zegt: „Ik weet dat mijn taal hard en scherp is” - in felle taal tegen de dwalingen, het dode formalisme en ritualisme in de kerk zijner dagen, maar wat hij sprak was ook met een profetische blik gericht op onze tijd en bijzonder toepasselijk ook op het kerkelijk leven en de kerkgebruiken in onze tijd, met zijn dodelijk-armoedige preekjes en de steeds meer opkomende zucht naar liturgie en onbijbelse kerkgebruiken, waarmede men het vacuüm in de kerkdiensten denkt aan te vullen.

De schrijver was bisschop in de Engelse staatskerk. Laat het woord bisschop u niet afschrikken. De kerk, die hij diende, de Anglicaanse, behield na de Reformatie, uit het Katholicisme de bisschoppelijke inrichting en tal van liturgische vormen, doch de negen en dertig artikelen - haar belijdenis - die in beginsel gereformeerd zijn, werden als regel der leer vastgesteld.

In dit licht verstaan wij dat hij als bisschop krachtens deze hiërarchische kerkregering, in rang boven de gewone predikanten stond. En zo heeft hij dit woord gesproken voor een grote vergadering van dienaren.

Het zijn daarom acht lezingen, die saam gebracht zijn, met als titel: *Waarschuwing aan de kerken*.

We zullen in dit boekje niet alleen vinden zijn ernstige waarschuwing tegen de romanisering van de Anglicaanse kerk en in felle en duidelijke taal de ontzenuwing van Rome's kerk met haar verderfelijke leringen, maar ook, en niet minder treedt hij op tegen het verwaterd protestantisme, en haar ten top voeren van liturgie en allerlei onbijbelse kerkgebruiken, ten koste van de leer die naar de godzaligheid is.

Hoe ernstig spreekt hij de predikanten aan, als hij aandringt op zelfonderzoek, en vraagt of ze wel voor hun eigen hart weten wat ze het volk verkondigen. Of ze voor zich zelf weten bij ervaring wat bekering en geloof is. Wat een duidelijke taal spreekt hij in verband met het ontzenuwen van het gezag van Gods Woord. Het is een woord bijzonder ook voor onze tijd, waar de dwalingen dienaangaande als met een nieuw gewaad oprijzen uit het graf der eeuwen. Hoe scherp bestraft en weerlegt hij hen, die de eerste bladzijde van Genesis, betreffende de zondeval voorstellen als een allegorisch ingekleed verhaal of mythische voorstelling. „Ja”, zegt hij „is daarmede de ganse heilige Schrift er. de Godsopenbaring niet verwezen naar het rijk der fabelen?”

Hoe kunnen dezulken nog spreken van de verlossing en zaligheid in Christus? Ja, het is of we deze ernstige en gezalfde prediker ook voor onze tijd zijn waarschuwend stem horen verheffen, als we het beeld aanschouwen van onze tegenwoordige kerkstaat, ook in Nederland.

Wat een vervlakking, bijzonder ten opzichte van de toepassing des heils, Vreemde woorden, vreemde voorstellingen hebben hun intrede gedaan, om bedekt de leer onzer vaders te ondermijnen en te verloochenen. Was het niet de Godgeleerde Zanchius, die aan Ursinus, één der opstellers van de catechismus, schreef: „Wees voorzichtig met vreemde woorden, want 't is mijn overtuiging en de geschiedenis der kerk heeft het bewezen, dat zo dikwijls vreemde zienswijzen, ketterijen en de vervlakking van de leer die naar de godzaligheid is, door middel van vreemde uitdrukkingen en woorden bedektelijk worden ingevoerd”.

Woorden als „tijdgebonden”, „Verbondsgemeenten”, verbondsmatig preken” enz. enz. hebben hun intrede gedaan. En natuurlijk wordt door dit soort van zgn. actuele predikers ook de Statenvertaling aan de kant gezet, en ingeruild voor een letterkundig product, als de nieuwe vertaling; nieuwe psalmen, nieuwe zangwijze, nieuwe formulieren en „nieuwe bekering”. Doch neen, het woord bekering moet weg, men moet spreken van gelovigen. Men heeft het leerstuk der veronderstelde wedergeboorte bestreden; en terecht! Maar wat is de kerkelijke praktijk en de algemene gang in onze dagen? Dat men het zaligmakend werk gaat gronden op belijdenis en avondmaal. Bisschop Ryle waarschuwt met nadruk voor zulke oppervlakkige gronden, als hij zegt: „Laten we ons wachten voor enige onderwijzing in welke de hoofdzaak is: een aanhoudende verkondiging van de kerk, de bediening en sacramenten, terwijl zulke grote waarheden als berouw, geloof, bekering, rechtvaardigmaking, heiligmaking worden nagelaten of een ondergeschikte plaats krijgen.” Alleen de bekering tot God en het geloof in Christus zaligt. Dit moet de geest der prediking zijn naar Paulus' woorden. Ja hij noemt eerstgenoemde praktijk een roomse opvatting - ex opera operatum - alsof de sacramenten voertuigen der genade zouden zijn.

Met veel ernst wijst hij er de predikanten op hoe noodzakelijk het is voor zichzelf en dit ook in de prediking uit te dragen: zijn roeping en verkiezing vast te maken, te weten: een levend lid te zijn van de onzichtbare Kerk en het levend Lichaam van Christus, want voor die Kerk alleen geldt het „en de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen”. Veel zou ik hieraan nog toe kunnen voegen, doch lees dit geschrift en beluister deze profetische waarschuwingen en onderwijzende woorden, toepasselijk voor de kerken en ... bovenal voor uzelf.

Clifton, juni 1971.

C. Smits.

Hoofdstuk 1.

DE WARE KERK.

„Op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen". (Matth. 10 : 18).

Wij leven in een wereld, waar alle dingen voorbij gaan. Koninkrijken, steden, oude instellingen, families enz., allen zijn onderhevig aan verandering en ondergang. Een algemene wet schijnt overal te heersen. In alle geschapen dingen is de tendens van verval. Daar is iets droevigs en neerdrukkends in. Wat voordeel heeft een mens in het werk van zijn handen? Is er niets dat stand houdt? Is er niets dat zal blijven? Is er niets van welk wij kunnen zeggen - dit zal voortgaan voor altijd?

Het antwoord van deze vragen ligt in het woord van onze tekst.

Onze Heere Jezus Christus spreekt van datgene wat zal voortduren en niet zal voorbij gaan. Daar is één geschapen ding, hetwelk is een uitzondering op de algemene regel,

waarover ik sprak. Daar is een ding, dat zal nooit vergaan of voorbijgaan. Dat is het gebouw gefundeerd op de Rots, dat is de Kerk van onze Heere Jezus Christus. Hij verklaart dit in de woorden van Matthéüs 16 : 18: *Op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.*

Daar zijn vijf zaken in deze woorden, die uw aandacht vragen:

- I. Daar is een gebouw: *Mijn gemeente.*
- II. De bouwheer Christus zegt: *Ik zal Mijn gemeente bouwen.*
- III. Het fundament: *Op deze petra (rotssteen) zal Ik Mijn gemeente bouwen.*
- IV. De gevaren die genoemd worden: *De poorten der hel.*
- V. De verzekering: *De poorten der hel zullen niets vermogen tegen dit gebouw.*

Moge God de woorden zegenen, waarover gesproken zal worden, mochten we onze harten doorzoeken bij het licht van Gods Geest of wij tot die ware Kerk behoren of niet.

I. Wij hebben hier eerst, wat is genoemd in onze tekst, een gebouw, waaromtrent de Heere Jezus spreekt: *Mijn gemeente of Kerk.*

Nu, wat is deze Kerk? Weinig vragen kunnen worden gesteld, die belangrijker zijn dan deze. Daarom hebben we nodig een goede opmerking ten opzichte van dit onderwerp. De dwalingen die zijn ingeslopen in de kerk en in de wereld, zijn niet weinige noch kleine.

De Kerk waarvan gesproken wordt in onze tekst, is geen stoffelijk gebouw. Het is geen tempel met handen gemaakt, van hout of steen of marmer. Neen, het is een gezelschap van mannen en vrouwen. Het is geen bijzondere zichtbare kerk op

aarde. Het is niet de Oosterse of de Westerse kerk. Het is geen kerk van Engeland of van Schotland. Veel, minder is het de roomse kerk.

De Kerk in onze tekst genoemd, maakt weinig of geen vertoning in de ogen van mensen, maar is veel belangrijker in de ogen Gods.

De Kerk hier bedoeld, bestaat uit allen die waarachtig geloven in de Heere Jezus Christus. Het vat samen allen die berouw hebben over hun zonden, en vloden door geloof tot Christus, en in Hem nieuwe schepselen zijn geworden. Het vat samen al Gods uitverkorenen, allen die de genade Gods ontvingen. Allen die gewassen zijn in Christus' bloed. Allen die bedekking vonden in Christus' gerechtigheid. En die wedergeboren zijn en geheiligd door Christus' Geest. Al dezulken van iedere natie, volk en tong, zijn samengevat in het woord van onze tekst.

Mijn Kerk. Dit is de Bruid. De vrouw van het Lam.

En dit is de heilige katholieke Kerk, naar de apostolische belijdenis. Dat is het gezegende gezelschap van alle ware gelovigen, die oprecht en getrouw gemaakt zijn in Christus Jezus. Dit is de Kerk gegrond op de Rots.

De leden van deze Kerk zijn niet allen dezelfde in hun kerkvormen, noch in haar kerkregering, want het is niet noodzakelijk dat de liturgie in alle plaatsen dezelfde is. Doch zij allen aanbidden met één hart. Ze worden allen geleid door één Geest. Zij zijn allen waarlijk en werkelijk heilig in Hem. Zij kunnen allen zeggen: *Halleluja*, en kunnen allen antwoorden: *Amen*.

Deze is de Kerk, van welke alle zichtbare kerken op aarde slechts dienaren en hulpmiddelen zijn. Of ze worden genoemd: bisschoppelijke kerk, vrije kerken, Presbyteriaanse of Gereformeerde kerken, zij alle - zal het goed zijn - dienen de belangen van de éne ware Kerk. Zij zullen zijn het steigerwerk achter welk het grote gebouw oprijst. Zij zijn de huls waarin de levende Kerk opgroeit. Zij hebben hun verschillende gebruiken en gewoonten. Doch de beste en waardigste van hen is die welke de meeste leden van Christus' ware Kerk in zich bevat. Maar geen zichtbare kerk heeft ooit enig recht om te zeggen: *wij zijn alléén de ware kerk*. Wij zijn de mensen en de wijsheid zal met ons sterven. En daarom, geen zichtbare kerk zal ooit mogen zeggen: *Wij zullen voor altijd staande blijven, de poorten der hel zullen ons niet overweldigen*.

Deze is de Kerk tot welke we horen. Voor haar zijn des Heeren dierbare beloften van bewaring, van voortgang, van volharding en van eeuwige heerlijkheid. Daarom, Hooker zegt: Al wat we lezen in de Heilige Schrift omtrent de eindeloze liefde en zaligmakende genade, die God toont aan Zijn kerken, het enige ware onderwerp daarvan is deze Kerk, die wij met deze term willen noemen: het mystieke Lichaam van Christus. Klein en veracht mag deze Kerk zijn in de ogen der wereld, ze is dierbaar en beminnelijk in de ogen Gods. De tempel van Salomo in al zijn heerlijkheid was maar een zwakke schaduw en beeld in vergelijking met de Kerk die is gebouwd op deze Rots. Daarom mannenbroeders, ziet toe dat u de gezonde leringen verkondigt ten aanzien van dit onderwerp: „de

Kerk". Een fout hier gemaakt, kan leiden tot gevaarlijke en zielverwoestende dwalingen.

De Kerk die bestaat uit de ware gelovigen, is de Kerk van welke wij zijnde dienaren en zijn speciaal geordineerd om te prediken. De Kerk welke omvat alle rouwdragende zondaren en die het evangelie geloven is de Kerk van welke wij begeren dat we daartoe mogen behoren.

Ons werk is niet gedaan en onze harten zijn niet voldaan, totdat u een nieuw schepsel gemaakt bent en leden van die éne ware Kerk. Want daar buiten kan er geen zaligheid zijn.

II. Ik ga over tot het tweede punt, voor hetwelk ik uw aandacht vraag.

In deze tekst is niet alleen gesproken over een gebouw, maar ook bijzonder over de bouwheer. Want de Heere Jezus verklaart: *Ik zal Mijn gemeente bouwen*. De ware Kerk van Christus is een gewrocht van al de drie Personen in de gezegende Drie-eenheid. In de huishouding van verlossing is boven alle twijfel God de Vader Die haar verkozen heeft en God de Heilige Geest, Die heiligt elk lid van Christus mystieke lichaam. God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. Drie Personen in één Godheid werken voor de zaligheid van iedere levende ziel. Dit is een waarheid welke nooit vergeten mag worden. Niettegenstaande in een bijzondere zin de hulp van de Kerk is gelegd op de Heere Jezus Christus. Hij is bijzonder en vóór alles de Zaligmaker en de Verlosser. Daarom vinden we in onze tekst, dat Hij zegt: *Ik zal bouwen*. Dat is Zijn speciaal werk.

- Het is Christus Die roept de leden van de Kerk op de bestemde tijd. Ze zijn de geroepenen van Jezus Christus. (Rom. 1 : 6).
- Het is Christus Die levend maakt. (Joh. 5:21). De Zoon maakt levend Dien Hij wil. Het is Christus Die ons gewassen heeft van onze zonden in Zijn bloed. En Die ons liefgehad heeft. (Openb. 1 : 5).
- Het is Christus Die hen vrede geeft. *Mijne vrede geef Ik u, Mijne vrede laat Ik u*.
- Het is Christus Die hen eeuwig leven geeft. En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan. (Joh. 10 : 28).
- Het is Christus Die hen bekering schenkt. God heeft Hem verhoogd als een Vorst en Zaligmaker, om hun te geven bekering van ongerechtigheid. (Hand. 5 : 31).
- Het is Christus Die hen bekwaamt om kinderen Gods te worden. Maar zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden. (Joh. 1 : 12).
- Het is Christus Die voleindt het werk wat Hij in hen begon. Want Hij zegt: Ik leef en u zult leven. In 't kort: Het heeft de Vader behaagd dat in Christus al de volheid wonen zou. (Col. 1 : 19). Hij is de Auteur en Voleinder des geloofs. Uit Zijne volheid wordt ieder lid van Zijn mystieke Lichaam bediend. Door Hem worden zij gesterkt in alle plicht. Door Hem worden zij bewaard voor vallen. Hij zal hen ten einde bewaren en zal hen onberispelijk stellen

voor des Vaders troon, met blijdschap. Hij is het één en het al. In elke gelovige.

De machtige Persoon door Welke de Heere Jezus het werk volvoert in elk gelovige, is zonder twijfel de Heilige Geest. Hij is het Die Christus en al Zijn weldaden aan de ziel toepast. Hij is het Die altijd vernieuwt, opwekt, overtuigt en leidt tot het kruis. Die hen overbrengt uit de wereld, steen na steen en toevoegt tot het mystieke gebouw: „Zijn Kerk". Maar de grote Bouwer, Die heeft ondernomen om het .werk der verlossing uit te voeren en het te brengen tot volmaking, is de Zoon van God. Het Woord is vlees geworden. Het is Jezus Christus Die Zijn Kerk bouwt. In het bouwen van de ware Kerk verwaardigt de Heere Jezus Zich om vele ondergeschikte instrumenten te gebruiken.

De bediening van het evangelie, de verbreiding van de Schriften, de getrouwe bestraffing, het Woord gesproken op de bestemde tijd, de rampspoeden van het leven, zijn alle middelen en toepassingen, waardoor Hij Zijn werk volvoert. Christus is de grote Architect, Die ordent, Die geleidt, Die richt alle dingen. Wat de zou is voor het heelal, dat is Christus voor al de leden van de ware Kerk.

Paulus mocht planten en Apollos mag nat maken. Maar 't is God Die de wasdom geeft. Dienaren mogen preken en schrijven, maar de Heere Jezus alleen kan bouwen. En indien Hij niet bouwt, is al het werk vruchteloos.

Groot is de wijsheid waarmee de Heere Jezus Zijn Kerk bouwt. Alles wordt gedaan te bestemder tijd en in de rechte weg. Elke steen op zijn beurt is gelegd op de rechte plaats. Soms kiest Hij grote stenen en op een andere tijd kleine stenen. Soms gaat het zeer snel en krachtdadig; dan weer gaat het langzaam. De mens is voortdurend ongeduldig en denkt dat niets wordt gedaan.

Want des mensen tijd is niet Gods tijd. Duizend jaren zijn bij Hem als een enkele dag. De grote Bouwer maakt geen fouten. Hij weet wat. Hij doet, Hij ziet van 't begin af het einde. Zijn werk is volmaakt, onveranderlijk, en zéker is Zijn voornemen. De machtigste scheppingen van architecten, gelijk Michaël Angelo, is maar kinderspeelgoed in vergelijking met Christus' wijze voornemens ten opzichte van Zijn Kerk.

Groot is de verwaardiging en genade, welke Christus verheerlijkt in het bouwen van Zijn Kerk. Dikwijls kiest Hij de meest ongelijke en ruwste stenen en past hen in een meest voortreffelijk werk, b.v. Paulus wordt genoemd *een uitverkoren vat, om Mijn Naam uit te dragen onder de heidenen*. Hij veracht niemand. Hij verwerpt niemand vanwege zijn vorige zonden en overtredingen. Het behaagt Hem barmhartigheid te tonen. Paulus zegt: Mij, de grootste der zondaren, is barmhartigheid geschied. Hij neemt dikwijls de meest gedachteloze en goddeloze en verandert hen in gepolijste hoeken van. Zijn geestelijke tempel.

Groot is de kracht welke Christus vertoont in het bouwen van Zijn Kerk. Hij volvoert Zijn werk in spijt van de machten der wereld. Van vlees en duivel. In

storm en noodweer, door moeilijke tijden, stil en gerust, zonder dat er een hamerslag gehoord wordt; gelijk bij het bouwen van Salomo's tempel, gaat Zijn werk door. *Ik zal werken en niemand kan het verhinderen.*

De kinderen van deze wereld nemen weinig notitie in het bouwen van Christus' Kerk. Zij hebben geen zorg voor de bekering van hun zielen. Wat zijn verbroken geesten en verslagen harten voor hen? Het is in hun ogen niets dan dwaasheid.

Voor de bewaring van de Kerk is in de wetten der natuur meestal geen bescherming. Ten goede van de Kerk zijn alle bedelingen der voorzienigheid Gods in deze wereld geordend en gerangschikt. Terwille van de uitverkorenen zijn oorlogen tot een eind gebracht is en vrede gegeven aan een volk. Staatsmannen, regeerders, keizers, koningen, presidenten hebben hun schema's en plannen, en denken dat het van groot belang is. Maar daar is een ander werk van oneindig groter waarde, voor welke zij slechts zijn als bijlen en zagen in Gods hand. Dit werk is het vergaderen van levende stenen tot de éne ware Kerk.

Hoe weinig wordt in Gods woord verteld van onbekeerde mensen in vergelijking met hetgeen ons meegedeeld wordt van Gods Volk. De historie van Nimrod, een geweldig jager, wordt ons meegedeeld in enkele woorden.

De historie van Abraham, de Vader der gelovigen, beslaat verschillende hoofdstukken. Niets is in de Heilige Schrift zo belangrijk als de zaken van de ware Kerk. Van de wereld wordt weinig in Gods Woord gesproken, van de Kerk daartegenover zeer veel.

Daarom, laat ons de Heere danken, mijn geliefden, dat het gebouw van de éne ware Kerk is gelegd op de schouders van die Ene machtige Held. Laat ons de Heere aanbeddend gedenken. Dat het niet rust op mensen. Dat het niet afhangt van predikanten, zendelingen of comités. Christus is de almachtige Bouwer. Hij zal Zijn werk volvoeren, hoewel volkeren en zichtbare kerken hun plicht niet doen. Christus feilt nooit! Dat wat Hij begonnen is, zal Hij voleindigen.

III. Ik ga over tot het derde punt namelijk: De grondslag, waarop de Kerk is gebouwd. De Heere Jezus zegt ons: Op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen.

Wat bedoelde de Heere Jezus, wanneer Hij sprak van deze grondslag? Bedoelde Hij de apostel Petrus, tot wie Hij sprak? Dat denk ik zeker niet. Ik kan geen oorzaak zien, dat Hij Petrus bedoelde. Waarom sprak Hij niet: op u wil Ik Mijn gemeente bouwen. Indien Hij Petrus bedoelde, zou Hij hebben gezegd: *op u wil Ik Mijn gemeente bouwen.*

Zo zeker als Hij zeide: *U wil Ik de sleutelen geven.* Nee! 't Was niet de persoon van de apostel Petrus, maar de goede belijdenis, welke de apostel zo juist heeft beleden. Het was Petrus niet, de dwalende en onvaste mens, maar de machtige waarheid welke de Vader aan Petrus had geopenbaard. 't Was de waarheid betreffende Jezus Christus zelve. Die is de Rots.

Het is Christus' Middelaarschap en Christus' Messias-ambt. Het was de gezegende waarheid, dat Jezus was de beloofde Zaligmaker. De ware Borg. De ware

Tussentreder tussen God en mensen. Dit was de Rots, en dit het Fundament, op Welke de Kerk van Christus is gebouwd. Deze grondslag was gelegd tot een dure prijs. Het was noodzakelijk dat de Zoon van God onze natuur aannam en in die natuur zou leven, lijden en sterven, niet voor Zijn eigen zonde, maar voor de onze. Het was noodzakelijk dat Christus in die natuur zou nederdalen ten grave en weer zou verrijzen. Het was ook noodzakelijk dat Christus in diezelfde natuur op zou varen ten hemel, en zitten aan de rechterhand Gods, hebbende verworven een eeuwige verlossing voor al Zijn Volk. Geen andere grondslag dan deze, kan het gewicht van Gods Kerk dragen, dan van welke onze tekst spreekt. Die grondslag, eens verworven, is zeer sterk. Het kan het gewicht van de zonde van de gehele wereld dragen. Het heeft het gewicht van al de zonden van alle gelovigen gedragen die daarop gebouwd hebben. Zonden van gedachten, zonden van inbeelding, zonden van het hart, zonden van het hoofd, zonden die iedereen heeft gezien, en zonden die geen mens wist. Zonden tegen God en zonden tegen mensen, zonden van alle soorten en beschrijvingen. Die machtige Rots kan het gewicht dragen van al deze zonden, en niet wijken. Het Middelaarsambt van Christus is een genoegzame remedie voor al de zonden van de gehele wereld.

Aan deze grondslag is een ieder lid van Christus' ware Kerk verbonden. In vele dingen mogen de gelovigen niet overeenstemmen, in de zaak omtrent de grondslag van hun ziel zijn ze allen eensgeestes.

Zij zijn allen gebouwd op de Rots. Vraag, waar krijgen zij hun vrede, hoop en blijde verwachting aangaande toekomstige dingen? U zult vinden dat het alles vloeit uit die éne machtige waarheid: Christus de Middelaar tussen God en mensen, en het ambt dat Christus draagt als de Hogepriester en Borg van zondaren.

Hier is het punt dat onze persoonlijke aandacht eist. Zijn wij op deze Rots? Zijn wij werkelijk gevestigd op deze grondslag? Wat zegt de oude godgeleerde Leighton? *God heeft deze kostelijke Steen gelegd voor dit bijzondere doel, dat arme zondaren daarop mogen rusten.* De menigte van degenen, die zich het geloof inbeelden, liggen er rond en zijn niet beter dan stenen die los op hopen liggen nabij de grondslag, maar zijn nooit verenigd met Christus!

Bezie uw grondslag geliefden, of u leden bent van deze ware Kerk of niet. Dit is een punt dat u van uzelf behoort te weten. Uw uitwendige godsdienst kunnen we zien, maar we kunnen niet zien of u persoonlijk gebouwd bent op die Rots. Uw toegaan tot de Avondmaalstafel kunnen we zien, maar we kunnen niet zien of u met Christus verenigd bent en één met Christus, of Christus in u is. Want alles zal aan het licht komen. De geheimen van alle harten zullen geopenbaard worden. Misschien gaat u regelmatig ter kerk. Geschikt u onder de middelen der genade van uw kerk. Dit alles is recht en goed, zo ver als het gaat. Maar te allen tijde: bedenk dat u geen fout begaat omtrent uw eigen zaligheid. Ziet dat uw eigen ziel is gegrond op deze Rots. Zonder dit is al het andere niets. Zonder dit kunt u nooit bestaan in de dag des oordeels. Duizend malen beter, in die dag gevonden te worden in een hutje op die Rots, dan in een paleis op het zand.

IV. Ik ga voort in de vierde plaats te spreken over de beproevingen van de Kerk, waaromtrent de tekst spreekt.

Daar wordt gezegd: „De poorten der hel". Door die uitdrukking wordt verstaan de macht van de duivel. De historie van Christus' ware Kerk is altijd geweest één van conflict en oorlog. Ze is voortdurend omringd door een dodelijke vijand, de satan, de overste van deze wereld. De duivel haat de ware Kerk van Christus riet een onsterfelijke haat. Hij is altijd in oppositie. Met al zijn leden. Hij dwingt altijd de kinderen der wereld zijn wil te doen en verwondt en bedreigt het Volk van God. Indien hij het Hoofd niet kan vermorzelen, dan zal hij het de verzenen doen. Indien hij de hemel van de gelovigen niet kan roven, dan zal hij de hemel uit het hart trachten te houden.

Zesduizend jaar is deze vijandschap aan de gang. Miljoenen goddelozen zijn des duivels afgezanten, en doen een duivels werk, hoewel zij het niet weten. De Farao's, de Herodessen, de Nero's, de Juliaans, de Diocletiaans, de bloedige Mary's, wat waren het anders dan satans werktuigen, als zij de discipelen van Christus vervolgden.

Oorlog voeren met de machten der hel is de ervaring van ieder persoonlijk lid van de ware Kerk. Elk van hen heeft een strijd te strijden. Wat is het leven van al de heiligen

dan een verhaal van strijd! Wat waren zulke mensen als Paulus en Jacobus, Petrus en Johannes, Policarpus en Ignatius en Augustinus, Luther en Calvijn, Latimer en Baxter, dan strijders die verbonden waren in een voortdurende strijd. Soms worden de personen aangevallen, dan hun bezittingen. Soms worden ze bestookt door onheilen en laster en op een andere tijd door openbare vervolgingen. Maar in welke weg ook, de duivel is voortdurend in oorlog tegen de Kerk. De poorten der hel hebben voortdurend het Volk van Christus bedreigd.

Mannen broederen, wij die het evangelie prediken, kunnen allen die tot Christus komen een grote en dierbare belofte voorstellen. Wij kunnen u vrijmoedig in onzes Meesters Naam de vrede Gods aanbieden, die alle verstand te boven gaat. Barmhartigheid, vrije genade en volle zaligheid worden iedereen aangeboden die tot Christus komen en u1 Hem geloven tot zaligheid.

Maar we beloven u geen vrede met de wereld of met de duivel. Wij waarschuwen u integendeel, dat er is oorlog en strijd, zo lang als u in het lichaam bent. We willen u niet terughouden van Christus' dienst, maar we willen wel zeggen: overreken de kosten en versta wat Christus' dienst inhoudt. De hel is achter u, de hemel is vóór u. Uw thuiskomst ligt aan de andere zijde van een woelige zee. Duizenden en tienduizenden zijn deze stormachtige wateren overgestoken en in spijt van alle tegenstand hebbij zij de veilige haven bereikt. De hel was ontstoken tegen hen, maar heeft niet overwonnen. Ga voorwaarts beminde en vreest de tegenstander niet. Alléén: blijft in Christus en de overwinning is zeker. Verwonder u niet aangaande de vijandschap uit de poorten der hel. Indien u van de wereld waart, de wereld zou u beminnen. Maar zolang als de wereld de wereld is en de duivel de duivel, zolang moet de oorlog gevoerd worden en de gelovigen

in Christus moeten krijgslieden zijn. De wereld haat Christus en zal de ware Christenen haten zolang als deze aarde staat. Gelijk de grote Hervormer Luther zeide: *Kain is Abel aan het vermoorden zolang als de Kerk op aarde is.*

Wees voorbereid voor de vijandschap van de poorten der hel. Doet aan de gehele wapenrusting Gods. De troon van David bevat duizend schilden en zijn alle gereed voor het gebruik van Gods Volk. De wapens van onze krijg zijn beproefd door miljoenen van arme zondaren gelijk wij zelve, en hebben nooit gefeild. Bent geduldig onder de vijandschap van de poorten der hel. Alle dingen moeten medewerken ten goede. Het houdt u wakende, het maakt u ootmoedig. Het drijft u nader tot de Heere Jezus. Het trekt u af van de wereld. Het maakt u meer biddende en bovenal doet het u verlangen naar de hemel. En het doet u zeggen zowel met de lippen als met het hart: Kom Heere Jezus!

Wees niet terneergeslagen bij de vijandschap van de hel. De krijg van een waar Kind van God is een merkteken van genade en van inwendige vrede. Geen kruis, geen kroon! *Gezegend bent u*, zegt de Heere Jezus, *wanneer de mensen u tegenspreken en vervolgen en allerlei kwaad tegen u spreken om Mijnentwil.*

V. Daar is nog een zaak welke we moeten overwegen. Dat is de zekerheid van de ware Kerk van Christus.

Daar is toch een heerlijke belofte gegeven door die machtige Bouwer n.l. : *De poorten der hel zullen ze niet overweldigen.* Hij Die niet liegen kan, heeft Zijn Koninklijk woord gegeven, dat al de krachten van de hel de Kerk niet zullen overweldigen. De Kerk zal in stand blijven ten spijt van elke tegenstand. Hij zal nooit overwonnen worden. Al het andere geschapene zal vergaan en voorbijgaan, maar nooit de Kerk van Christus. De hand van uitwendig geweld of inwendig verval kunnen alles vernietigen, maar nooit de Tempel die Christus gebouwd heeft.

Keizerrijken zijn gerezen en gevallen. Egypte, Assyrië, Babylon, Perzië, Carthago, Rome. Waar zijn al deze nu? Zij alle waren de schepping van mensenhands en zijn alle voorbijgegaan. Maar de Kerk van Christus staat.

De machtigste steden zijn puinhopen geworden. De brede muren van Babylon zijn in de grond gezonken. De paleizen van Ninevé zijn stof geworden. De honderd poorten van Thebes zijn niet anders dan voorbijgaande historie. Tyrus is een plaats waar de vissers hun netten hangen, Carthago is een verwoesting, maar de Kerk van Christus houdt stand. De poorten van de hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen.

De vroegste en zichtbare kerken zijn in veel opzichten vervallen en vergaan. Waar is de kerk van Efeze? En die van Antiochië? Waar is de kerk van Alexandrië en van Constantinopel? Waar zijn de kerken van Filippië, Corinthe en van Thessalonica? Ja waar zijn ze gebleven? Ze zijn gescheiden van het Woord van God. Ze waren hoogmoedig met hun bisschoppen, synodes en ceremoniën. Maar ze hebben niet overwonnen door het ware kruis van Christus. Ze hebben de Waarheid niet vastgehouden. Ze deden geen recht aan de ambten van Christus, noch aan het geloof, eenmaal de heiligen overgeleverd. Zij behoren nu onder de

dingen die geweest zijn. De kandelaar is weggenomen. Maar de Kerk van Christus leeft voort.

Is de ware Kerk van Christus onderdrukt in het éne land, ze is overgegaan in een ander. Is ze onder de voet gedrukt, ze heeft wortel geschoten en bloeit weer op in een andere weg. Vuur, zwaard, gevangnissen, straffen en pijnen, zijn nooit in staat geweest het leven van de Kerk te verwoesten. Zijn vervolgers zijn gestorven en naar hun eigen plaats gegaan. Maar 't Woord van God leeft en groeit en vermenigvuldigt. Hoe zwak de ware Kerk mag schijnen in het oog van mensen, het is als een aambeeld, welke vele hamers heeft gebroken in verleden tijden, en misschien zal het meerdere breken voor het einde daar is. Hij die de handen aan haar legt, raakt de appel van Gods oog aan.

De belofte van onze tekst is waar, ten opzichte van het gehele lichaam van de ware Kerk. Christus zal nooit zonder getuige in de wereld zijn. Hij heeft een Volk in de zwaarste tijden. Hij had er 7000 in Israël, zelfs in de dagen van de goddeloze Achab. Ik geloof dat het zelfs mogelijk is, dat er in de donkere plaatsen van de Romeinse en Griekse kerken zijn, die in spijt van veel zwakheid Christus kennen en dienen. De duivel mag schrikkelijk razen. De Kerk mag in sommige landen zeer gering worden. Maar uiteindelijk zullen de poorten der hel haar niet overwinnen. De belofte in onze tekst is wáár en toepasselijk ten opzichte van ieder individueel lid van de ware Kerk. Sommigen van Gods Volk zijn zeer in de laagte gebracht, dat ze zelfs wanhoopten aan hun zaligheid.

Sommigen zijn droevig gevallen, gelijk David en Petrus deden. Sommigen schenen voor een tijd van het geloof vervallen te zijn, gelijk Cranmer en Jewell. Velen zijn beproefd door gruwelijke twijfelingen en vrezen. Maar ten laatste zijn ze veilig thuis gekomen. De zwakste zowel als de sterkste. En zo zal het ten einde zijn. Kunt u morgen verhinderen de zon te doen rijzen? Kunt u verhinderen de eb en vloed in de zee? Kunt u de sterren op hun banen verhinderen? Dan en dan alleen zoudt u misschien de zaligheid kunnen verhinderen van een gelovige.

Hoe zwak ook, hoe onbetekenend die steen mag schijnen, gebouwd op de Rots, kan hij nimmer vergaan.

De ware Kerk is Christus' lichaam. Niet één steen van dat mystieke lichaam zal worden gebroken. De ware Kerk is Christus' bruid. Zij, die door God zijn gebonden in een eeuwig verbond, zullen daar nimmer uitvallen. De ware Kerk is Christus' kudde. Wanneer, de leeuw kwam en nam een lam van Davids kudde, verlostte David het uit zijn muil. Christus doet hetzelfde. Hij is Davids grote Zoon. Geen enkel lam van Christus' kudde kan ooit omkomen. Hij zal zeggen tot Zijn Vader ten laatsten dage: Van dewelke U Mij hebt gegeven, heb Ik geen verloren.

De ware Kerk is de tarwe van de aarde, het mag worden gezeit en gewand, geschud worden heen en weer, maar geen enkele graankorrel zal verloren raken. Het stro en kaf zal worden verbrand, naar het koren zal worden vergaderd in de eeuwige schuren.

De ware Kerk is Christus' leger, Zijn plannen zullen nimmer feilen. De Overste onzer zaligheid verliest geen van Zijn soldaten. Zijn monsterrol is dezelfde aan 't einde als aan het begin.

Van degenen die optrokken uit Engeland in de Krimoorlog, jaren geleden, hoevelen kwamen nimmer terug. Regimenten die gingen voort, sterk en dapper, met slagorden en banieren, wier beenderen gelegd zijn in een vreemd land. Maar zo is het niet met Christus' leger. Niet één van Zijn soldaten zal ooit gemist worden. Hij Zelf verklaart het, zij zullen niet omkomen.

De duivel mag sommigen van de leden van Zijn ware Kerk in de gevangenis werpen. Hij mag doden, branden, martelen en hangen. Maar nadat hij het lichaam doodde, is er niets meer, dat hij kan doen. Hij kan de ziel niet wonden. Wanneer de Franse troepen, enige jaren geleden Rome innamen, vonden zij op de muren van een gevangenis, de woorden van een gevangene. Wie hij was, weten we niet, maar de woorden zijn waardig om herinnerd te worden. Hoewel dood zo spreekt hij nog. Hij had geschreven op de muur, zeer waarschijnlijk na een onrechtvaardige excommunicatie, de volgende treffende woorden: *Gezegende Jezus, ze kunnen mij niet uit Uw ware Kerk werpen*. Dat getuigenis is waar. Al de kracht van de duivel is niet in staat één enkele gelovige uit te werpen uit de ware Kerk van Christus.

De kinderen van de wereld mogen nog zo fel razen tegen de Kerk, doch zij kunnen het werk der bekering niet verhinderen. Wat sprak de verwaande Keizer Juliaan, in de eerste dagen van de Nieuw Testamentische Kerk - o godonterende uitdrukking - *Wat doet de Zoon van de timmerman thans?* Een bejaarde Christen gaf hem antwoord: *Hij is bezig om een doodkist voor Juliaan te maken*. Maar weinige maanden later, en Juliaan met al zijn macht en spotternij viel in de oorlog.

Waar was Christus, wanneer de vuren van Smithfield, de plaats waar zovele martelaren werden verbrand, lichtten en wanneer Latimer en Ridley werden verbrand aan de staak? Wat deed Christus dan? Hij ging voort Zijn Kerk te bouwen. Dat werk zal altijd voortgaan zelfs in de meest ontzettende tijden.

Vrees niet geliefde broederen, om Christus te dienen. Hij aan Wie ge uw zielen aanbeveelt, heeft alle macht in hemel en op aarde en Hij zal Uwe zielen bewaren. Hij zal U nooit laten wegwerpen. Familieleden mogen ons tegenstaan, onze burens mogen ons bespotten, de wereld mag lasteren, vrees niet. De machten der hel zullen niets vermogen tegen U. Hij is meerder die vóór U is, dan allen, die tegen U zijn. Vrees niet voor de Kerk van Christus, wanneer dienaren sterven en de heiligen worden weggenomen, Christus zal altijd Zijn zaak handhaven. Hij zal beter en lichtender sterren doen verrijzen. De sterren zijn allen in Zijn rechterhand. Daarom laat af van angstige gedachten aangaande de toekomst. Wees niet terneergeslagen door de maatregelen van staatsmannen of de vele wolven in schaapskleding. Christus zal altijd zorgen voor Zijn eigen Kerk. Christus zal zorgen, dat de poorten der hel haar niet zullen overweldigen. Alles

gaat goed, hoewel onze ogen er niets van zien. De koninkrijken van de wereld zullen worden de koninkrijken onzes Gods en Christus.

Laat mij nu enige woorden zeggen als praktikale toepassing, na al wat ik gezegd heb.

Ik spreek tot velen voor de eerste maal. Ik spreek misschien tot velen tot welke ik spreek voor de laatste maal. Laten we deze dienst niet sluiten, zonder dat we een poging gedaan hebben, dit ernstig op uw hart te drukken.

1. Mijn eerste woord van toepassing zal een vraag zijn. En wat zal die vraag zijn? Waarin zal ik U benaderen? Wat zal ik vragen?

Ik vraag U of u een lid bent van de éne ware Kerk van Christus? Bent u in hoogste en beste zin een kerkman in 't oog van God?

U weet wat ik bedoel. Ik zie voorbij de kerk van Engeland. Ik spreek van de Kerk gebouwd op de Rots. Ik vraag U met alle ernst: Bent u een lid van die éne Kerk van Christus, bent u gefundeerd op die enige grondslag? Hebt u de Heilige Geest ontvangen? Doet de Geest getuigen met uw geest, dat u één bent met Christus en Christus met U?

Ik smeed U in de Naam van God, leg deze vraag aan de poort van uw hart en overdenk het wel. Neem acht op uzelf, waarde broederen, indien u geen recht antwoord op deze vraag kunt geven. Geef acht, geef acht, dat u geen schipbreuk des geloofs lijdt. Ja geef acht, dat de poorten der hel u niet overweldigen, dat de duivel u opeist als zijn eigendom en u bent voor eeuwig weggeworpen. Geef acht uit vrees, dat u niet neerdaalt in de diepte ver uit het gezicht van het land des bijbels en het volle licht van Jezus' Evangelie.

2. Mijn tweede woord van toepassing zal zijn een uitnodiging. Ik spreek tot allen, die geen ware belijders bent. Ik zeg tot U: *kom en word verenigd tot de ware Kerk van Christus zonder uitstel. Kom en verenig U met de Heere Jezus in een eeuwig verbond. Kom tot Christus en u zult zalig worden.*

De dag der beslissing zal toch moeten komen, zal het wel zijn. De dag die het heden genoemd wordt. Kom tot Hem Wiens ik ben, en Welke ik dien. Kom tot mijn Meester Jezus Christus. Kom, zeg ik, *alle dingen zijn nu gereed.* Barmhartigheid is gereed voor u. De hemel is gereed voor u. Engelen zijn gereed zich te verheugen over u. Christus is gereed u te ontvangen. Christus zal u met vreugde ontvangen en u verwelkomen onder Zijn kinderen. Kom tot de Ark, de vloed van Gods toorn zal spoedig losbreken op de aarde. Kom tot de Ark en u zult zalig worden. De oude wereld zal spoedig in stukken breken. Hoort u niet de nadering er van? De wereld is maar een wrak, vastgelopen op een zandbank. De nacht is vergevorderd, de golven beginnen te rijzen, de winden verheffen zich. De storm zal spoedig het oude wrak in stukken slaan. Maar de Ark der behoudenis is daar. En wij, de dienaren van het evangelie roepen u van Christus' wege: Kom tot de Ark der behoudenis. En wordt gezaligd.

U zult vragen: *Hoe kan ik komen, mijn zonden zijn zo vele?* Vraagt u: *hoe zal ik komen?* Hoor de woorden van dat schone vers: *De poorten der hel zullen Mijne gemeente niet*

overweldigen. Dat is de weg om tot Christus te komen. U wacht voor niets. U aarzelt voor niets. U zou moeten komen als een hongerige zondaar om te worden gevoed. Als een arme zondaar te worden gezegend. Als een slechte onwaardige zondaar te worden bekleed met gerechtigheid. Die zó komen zullen door Christus worden ontvangen. Want die tot Hem komt zal Hij geenszins uitwerpen. O kom, kom tot Christus Jezus!

3. Het laatst van alles. *Laat mij op 't laatst een woord van vermaning spreken tot mijn gelovige hoorders.*

Leef een heilig leven mijn broederen. Wandel waardig ten opzichte van de Kerk waartoe ge, behoort. Leef als hemelburgers. Laat uw licht schijnen voor de mensen, zodat de wereld profijt kan trekken uit uw wandel. Laat hen weten Wiens u bent en Wie u dient. Wees brieven van Christus; bekend en gelezen van alle mensen; geschreven in heldere letters, zodat niemand kan zeggen: *Ik weet niet of hij wel of niet een lid is van Christus*. Belijd Christus voor de mensen, welke plaats u ook bezet. Waar u ook bent, belijd Christus. Waarom zoudt ge u voor Hem schamen? Hij heeft Zich uwer niet geschaamd aan het kruis. Hij is gereed u te belijden voor Zijn Vader Die in de hemelen is. Waarom zoudt ge u Zijner schamen? Wees vrijmoedig; wees zeer vrijmoedig. Een goed soldaat schaamt zich niet voor zijn uniform. Een ware gelovige behoort nooit beschaamd te zijn voor Christus.

Leef opgewekt mijn broederen! Leef als mensen die uitzien naar die gezegende hoop: *de wederkomst van Christus*. Dit is het uitzicht, waar we allen op zien. Het is niet zo zeer de gedachte van naar de hemel te gaan, als wel dat de hemel tot ons komt, welke de gedachte moet vervullen - een goede tijd voor de gehele Kerk van Christus, een goede tijd voor alle gelovigen. - Een slechte tijd voor de onboetvaardige en ongelovige, een slechte tijd voor hen die hun eigen lusten willen dienen en hun rug tot de Heere keren, maar een goede tijd voor de ware Christenen. Laat ons daar naar uitzien. Laat ons wachten, waken en bidden. Het steigerwerk zal spoedig worden afgebroken. De laatste steen zal spoedig worden aangebracht. De Hoofdsteen zal geplaatst worden. Nog een weinig tijd en de volle schoonheid van het gebouw zal luisterrijk worden gezien. De grote Meester en Bouwheer zal spoedig Zelf komen. Een gebouw zal getoond worden, in welk geen onvolmaaktheid zal zijn. De Zaligmaker en de gezaligden zullen zich met elkaar verheugen, en het heelal zal erkennen, dat in het bouwen van Christus' Kerk alles was welgedaan.

Hoofdstuk 2.

HET WOORD NIET VERBASTEREN.

„Want wij dragen niet, gelijk velen, het Woord Gods te koop. Maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus". (2 Kor. 2 : 17)

Het is geen lichte zaak om tot een vergadering van onsterfelijke zielen te spreken over Goddelijke dingen. Maar bovenal behoort het tot de grootste verantwoordelijkheid om te spreken tot een vergadering van predikanten, zoals ik u thans voor mij zie. De ernstige gevoelens kruisen mijn gedachten, dat een enkel woord verkeerd gesproken, dat neerzinkt in iemands hart, kwade vrucht draagt in de toekomstige tijd en kan leiden tot verkeerde voorstellingen, van welke de gevolgen niet te overzien zijn.

Maar daar zijn gelegenheden, wanneer ware ootmoed mag worden gezien niet zo zeer in de belijdenis van onze zwakheid, als wel in het geheel vergeten van ons zelve. Ik verlang mij zelf deze tijd te vergeten en keer mijn attentie tot dit deel van de Schrift. Indien ik weinig zeg over mijn eigen onbekwaamheid, geloof mij dan, dat liet niet is dat ik dit niet zeer gevoel. De Griekse uitdrukking hebben we vertaald door „corrupt" (d.i. verdraaid, verdorven. Voor dit woord staat in 't Hollands: te koop dragen). Het bedoelt een koopman die oneerlijk handel drijft. Of een wijnkoper die vervalste wijn te koop aanbiedt. Wycliff stelt het voor, als een verouderde zegswijze: *wij zijn niet van dezen die het Woord Gods verkopen*. Tyndale verklaart het: *wij zijn niet van dezen die telkens het Woord Gods veranderen*. De Rhemist vertaling is: *wij zijn niet als velen, die het Woord van God vervalsen*.

In onze kanttekening lezen we: *wij zijn niet als velen die bedrieglijk handelen met het Woord van God*. Uit de constructie van de zin blijkt dat de Heilige Geest Paulus heeft geïnspireerd om beide, de negatieve en de positieve zin van de Waarheid voor te stellen. De wijze van constructie voegt klaarheid en onfeilbaarheid tot de bedoeling van de woorden. Voorbeelden van een gelijke constructie hebben plaats in die andere opmerkelijke passages van de Heilige Schrift, één aangaande het onderwerp van de doop en twee aangaande het onderwerp van de nieuwe geboorte. (Joh. 1 : 13, 1 Petrus 1 : 23 en 1 Petrus 3 : 21) . u zult daarom vinden, dat er in de tekst beide negatieve en positieve lessen zijn voor de onderwijzing van de dienaren van Christus. Enkele dingen behoren we te vermijden, andere behoren we te volgen.

1. *De eerste van de negatieve lessen is een eenvoudige waarschuwing tegen de verdraaiing van het Woord van God en het bedrieglijk handelen met het Woord van God.*

De apostel zegt: velen doen dit, ons aanwijzende dat er zelfs in zijn tijd waren die niet getrouw en eerlijk handelden met de waarheid Gods. Hier is het gehele antwoord tot hen die voorgeven dat de eerste kerk van ongemengde zuiverheid was. Immers de verborgenheid der ongerechtigheid had zijn werk alreeds

begonnen. De les welke ons wordt onderwezen is acht te geven op alle oneerlijke wijze van voorstelling van het Woord van God, hetwelk ons is opgedragen om te prediken. Wij hebben er niets aan toe te voegen. We hebben daar niets van af te doen.

Nu, wanneer kan het worden gezegd van ons, dat wij het Woord Gods veranderen of verderven in onze tegenwoordige tijd? Welke zijn de Schilla en Geribdes welke wij behoren te vermijden, zo we niet zijn van de velen die bedrieglijk handelen met de waarheid Gods?

Wij verderven het Woord van God zeer gevaarlijk wanneer wij enige twijfel werpen aangaande de inspiratie van enig deel van de Heilige Schrift. Dit is niet bloot bederven de beker, maar de hele fontein. Dit is niet bloot bederven het vat van levend water, welke wij belijden ons volk te presenteren, maar vergiftigen van de gehele bron. Eens mis op dit punt en de gehele religie van onze godsdienst is in gevaar. Het is een breuk in het fundament. Het is een worm die knaagt aan de wortel van onze theologie. Eens toegestaan dat deze worm knaagt aan de wortel en het is verrassend hoe de takken, de blaren en de vrucht stuk voor stuk vervallen. Het gehele onderwerp van inspiratie wordt omringd met moeilijkheid. Al wat ik wil zeggen, is dat naar mijn oordeel niettegenstaande enkele moeilijkheden, welke wij in staat zijn nu naar voren te brengen, de enige veilige grond is om te handhaven dat ieder hoofdstuk, ieder vers en ieder woord in de Bijbel is gegeven door Goddelijke inspiratie.

Laat mij een illustratie mogen noemen omtrent deze belangrijke axioma. Zij die bekend zijn met astronomie weten dat er voor de ontdekking van de planeet Neptunus, vele moeilijkheden waren, welke veel moeite gaven aan de meest wetenschappelijke astronomen, in verband met zekere afwijkingen van de planeet Uranus. Deze afwijkingen bezetten de geest van de astronomen, en sommigen van hen suggereerden dat zij mogelijk zouden bewijzen dat het gehele Newtonse systeem onwaar was. Maar in die tijd was er een wellbekende Franse astronoom, genaamd Leverrier welke voor de academie van wetenschappen een papier voorlas, in welke hij dit grote axioma neerlag, dat het niet bestond voor een wetenschappelijk man, om een principe op te geven vanwege moeilijkheden die niet konden worden verklaard. Hij zeide: wij kunnen nu de afwijkingen van Uranus niet verklaren, maar we zijn zeker dat het Newtonse systeem zal bewijzen - vroeger of later - dat het recht is. Iets zal eens worden ontdekt, dat zal bewijzen dat deze afwijkingen verklaarbaar zijn. En toch, het Newtonse systeem blijft onaangetast. Enkele jaren later ontdekten de nieuwsgierige ogen van astronomen de laatste planeet Neptunus. De planeet toonde te zijn de ware oorzaak van al de afwijkingen van Uranus. En wat de Franse astronoom had onderwezen als een principe in de wetenschap, werd bewezen wijs en waar te zijn. De toepassing van dit voorval is opmerkelijk. Laat ons voorzichtig zijn om enig principe in de theologie op te geven. Laat ons het niet opgeven vanwege moeilijkheden. De dag zal komen, wanneer het alles tot licht zal komen. Inmiddels mogen wij gerust zijn, verzekerd dat de moeilijkheden welke in enig andere theorie of inspiratie aanwezig zijn, tienmaal groter zijn dan de onze.

2. Ten tweede. *Wij bederven het Woord van God, als wij bedekte stellingen in de leer voortbrengen.*

Wij doen zo, als wij tot de Bijbel toevoegen de voorstellingen van de kerkvaders, alsof ze van gelijk gezag waren. Wij doen zo, wanneer we van de Bijbel weg nemen, ter wille om mensen te behagen, of voor een gevoel van valse vrijheid, enige stelling welke nauw of hard schijnt. Wij doen zo, wanneer we trachten te verzachten om iets dat is onderwezen omtrent de eeuwige straf of de werkelijkheid van de hel. Wij doen zo, wanneer we leerstellingen naar voren brengen in verkeerde proporties. Wij hebben allen onze geliefde leerstellingen en ons verstand is zo samengesteld dat het moeilijk is een waarheid klaar te zien zonder te zien dat de andere waarheden van gelijk belang zijn.

We moeten niet vergeten de vermaning van Paulus te bedienen naar de mate van geloof. Wij doen zo, wanneer wij verklaren zulke leerstellingen als de rechtvaardigmaking door geloof, zonder de daden der wet, uit vrees voor de aantijging van Antinomianisme. Of wanneer wij vrezen om sterk aan te dringen op heiligheid, uit vrees van wettische heiligheid. Wij doen zo niet het minst, wanneer wij bevreesd zijn voor het gebruik van bijbeltaal. Wij zijn geneigd om uitdrukkingen als wedergeboorte, uitverkiezing, aanneming, bekering, verzekering na te laten om dan een soort parafrase te gebruiken, omdat we beschaamd zijn voor eenvoudige bijbelwoorden. Ik kan niet voortgaan met deze dingen, ziende mijn tijd. Ik noem ze alleen maar en laat ze verder over aan uw persoonlijke gedachte.

3. In de derde plaats. *Wij verderven het Woord van God wanneer wij een algemene toepassing maken voor allen.*

Wij doen zo, wanneer we niet onderscheiden tussen verschillende soorten en klassen in onze gemeenten n.l. wanneer wij allen toespreken als bezitters van genade, uit oorzaak van hun doop of kerklidmaatschap. En niet één lijn trekken tussen deze, die de Geest des Heeren hebben, en die Hem niet bezitten. Zijn wij niet geneigd en bevreesd om de mensen als onbekeerd aan te spreken? Wanneer we 180 of 200 mensen voor onze preekstoel hebben, dan is er een gedeelte van welke wij moeten weten dat ze onbekeerd zijn. En dan te zeggen: „Nu, indien er iemand is onder u die deze dingen niet weet omtrent zijn eeuwig behoud." Zijn we niet in gevaar van een bedrieglijke handeling van het Woord van God in onze praktikale verhandelingen, door, niet te brengen de verschillende standen in onze gemeenten? Wij spreken eenvoudig tot de armen, maar spreken we zo ook niet tot de rijken? Wij leggen deze zaken voor uw consciëntie neer.

Ik keer nu tot de positieve lessen welke de tekst bevat.

„Als uit oprechtheid, als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus".

Wij willen spreken als uit oprechtheid - oprechtheid van oogmerk, hart, en motief om te spreken tot dezen, die door en door overtuigd zijn van de waarheid

van wat zij zeggen, als tot dezen die een diep gevoel hebben en een tedere liefde tot hen tot wie wij spreken.

Wij spreken „als van God". Wij behoren te strijden, te gevoelen als mensen die in opdracht spreken van God en in naam van Hem. In onze droevige neiging naar Rome, vergeten wij zo dikwijls de taal van de apostel - Ik maak mijn bediening heerlijk. We vergeten, hoe groot de verantwoordelijkheid is van de nieuwtestamentische dienaar. En hoe erg de zonde is van dezen, die wanneer een werkelijke dienaar van Christus hen aanspreekt, weigeren zijn boodschap te ontvangen en hunne harten er tegen verharden. Wij willen spreken aangaande: „In de tegenwoordigheid Gods". Wij willen onszelf niet afvragen: „Wat denken de mensen van mij", maar wat het is in de tegenwoordigheid Gods. Latimer was eens geroepen om te preken voor Hendrik de Achtste, en begon zijn preek op de volgende wijze: „Latimer! Latimer! Bedenkt u wel, dat u thans spreekt voor die hoge en machtige koning Hendrik de Achtste. Voor hem die de macht heeft te commanderen en u naar de gevangenis te zenden? Die macht heeft u te ont-hoofden indien het hem behaagt? Zult u voorzichtig zijn om niets te zeggen dat zijn koninklijke oren ergert!" Dan na een pauze ging hij voort: „Latimer! Latimer! Herinnert ge u niet, dat u spreekt voor het aangezicht van de Koning der Koningen en Heere der Heeren! Voor Hem voor Wiens rechterstoel ook Hendrik de Achtste zal staan? Voor Hem aan Wie u eenmaal verantwoorden zult, wat u gesproken hebt! Latimer! Latimer! Bent getrouw aan uw Meester en verklaar al de raad Gods".

O, dat dit mag zijn de geest in welke wij onze preekstoel mogen bestijgen of verlaten. Niet bezorgd zijn of we mensen behagen of mishagen. Geen zorg dragen of mensen zeggen: we zijn welsprekend of gebrekkig. Maar heengaande met het getuigenis van onze consciëntie: *Ik heb gesproken als in de tegenwoordigheid Gods.*

Tenslotte willen we trachten te spreken over de woorden: „*In Christus*".

De bedoeling van deze woorden is niet overduidelijk. Grotius zegt: Wij zullen spreken als gezanten. Maar Grotius is een arme autoriteit. Beza zegt: „Wij spreken omtrent Christus, betreffende Christus". Dit is een goede leer, maar nauwelijks de bedoeling van de woorden. Anderen zeggen: wij spreken in de vereniging met Christus, als hen die genade hebben ontvangen van Christus en wier enige bedoeling is anderen aan te spreken omtrent Christus alléén. Weer anderen zeggen: wij spreken door Christus in de sterkte van Christus. Geen be-doeling misschien is beter dan deze. De uitdrukking in het Grieks beantwoordt dit eigenlijk, n.l. Fil. 4 : 13: „Ik vermag alle dingen door Christus Die mij kracht geeft". Doch hoe wij deze woorden ook vertalen of, verklaren, één ding is zeker, wij spreken in Christus als zulken die voor zich zelf barmhartigheid hebben ontvangen. Als zulken die verlangen niet zich zelve te verhogen, maar alléén hun Zaligmaker. En als dezen die niet bekommerd zijn wat mensen denken van hen, doch als Christus maar verhoogd wordt in hun bediening.

Ten besluite. Wij willen allen vragen: *hebben we ooit het Woord van God bedriegelijk behandeld?* Realiseren wij het wel om zelf te spreken in de tegenwoordigheid Gods en in Christus? Laat ons deze onderzoekende vraag plaatsen voor u allen. Is er enige tekst in Gods Woord, voor welke wij terugdeinzen om die te ontvouwen? Is er enige stelling in de Bijbel omtrent welke wij aarzelen om er van te spreken tot het volk? Niet omdat wij het niet verstaan, maar omdat het is in tegenstelling met onze bevattingen omtrent de waarheid? Indien dit zo is, laten we onze consciëntie vragen, of dit niet een bedriegelijk handelen is met het Woord van God.

Is er iets in de Dijbel, dat wij terughouden, uit vrees, dat het hard is voor het vlees, of dat het aanstoot geeft voor sommige hoorders? Is er enige stelling, lering of praktijk, welke wij verminken, of verdraaien? Indien ja, handelen wij dan eerlijk met het Woord van God? Laten we bidden, om bewaard te worden voor verminking van het Woord van God.

Laat noch vrees noch gunst van mensen ons bewegen iets terug te houden, te vermijden of te veranderen van enige tekst in de Bijbel. Zeker, wij behoren heilige vrijmoedigheid te hebben, wanneer wij als gezanten Gods spreken. We hebben geen oorzaak om beschaamd te zijn omtrent enige stelling, die wij verkondigen in de preekstoel, zo het schriftuurlijk is.

Ik heb dikwijls gedacht, welk een groot geheim omtrent de wonderlijke eer, die God gegeven heeft aan een man, hoewel niet in onze gemeenschap (ik zinspeel hier op Ds. **Spurgeon**) met welke buitengewone vrijmoedigheid en vertrouwen waarmede hij op de preekstoel staat en spreekt tot de mensen, aangaande hun zonde en hun zielstoestand. Het kan niet worden gezegd, dat hij dit doet uit vrees voor iemand of om iemand te behagen. Hij schijnt iedere klasse van hoorders hun portie te geven: aan de rijken en de armen, de hogen en de lagen, de geleerden en de ongeletterden.

Ik geloof, dat zijn vrijmoedigheid veel in verband staat met de voorspoed, die God gegeven heeft aan zijn bediening. Laat ons niet beschaamd zijn, om in dit opzicht deze les van hem te leren, laat ons voortgaan en desgelijks doen.

Hoofdstuk 3.

BEDENK DEZE DINGEN

„Bedenk deze dingen, wees hierin bezig.“ (In Engelse vertaling: *geef uzelf geheel aan Hem; 1 Tim. 4 : 15a*).

Wanneer de apostel zegt: „Bedenk deze dingen“, zo schijnt het dat hij zag op die dingen van welke hij had gesproken in de voorgaande verzen. Beginnende met de woorden: vers 12, *maar wees een voorbeeld der gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in de geest, in geloof, in reinheid.*

We hebben hier een merk gezet voor de dienaren van het Nieuwe Testament, welke hier bedoeld worden. En dat we in dit opzicht véél te kort komen. Doch een oud spreekwoord zegt, dat hij die naar de maan schiet, hoger zal schieten dan de man die schiet naar een boom.

De apostel schijnt hier te bedoelen dat de dienaar een man moet zijn. (Om zijn eigen woorden te gebruiken). Een man Gods. Wij horen van mensen in zaken, mensen van plezier en mensen van wetenschap. Het doel van een dienaar moet zijn: te zijn een man Gods, of een man in Christus Jezus. Een uitdrukking wordt soms gebruikt in verband met het leger, die wij mogen toepassen ten opzichte van de krijgslieden ten opzichte van de grote Overste van onze zaligheid.

Van sommigen wordt gezegd, dat zij in het leger gingen om het uniform dat zij dragen en anders niet. Maar daar zijn velen van wie de publieke opinie zegt: die man is een echte soldaat. Dat zou het doel zijn dat wij voor ons plaatsen. We moeten geen dienaar zijn, aan de buitenkant. Maar een dienaar van Jezus Christus in geest en waarheid. We moeten dezelfde zijn te allen tijde, in alle omstandigheden en in alle plaatsen. Niet alleen op zondag maar ook in de weekdagen. Niet alleen op de preekstoel, maar overal - in de salons van de rijken en de hutten van de armen.

Daar zijn zulke dienaren van wie de gemeente zegt, wanneer zij op de preekstoel zijn, dat ze wensten, dat ze er maar niet af kwamen. En wanneer ze van de preekstoel waren, dat ze wensten dat ze er maar niet meer op gingen. God geve dat we zulke dingen ter harte mogen nemen. Moge het onze begeerte zijn zo te preken, zo te werken, zo onszelf geheel te geven in het werk onzer bediening dat dit gezegde van ons geldt.

Ons ambt is zeer bijzonder. Anderen hebben ogenblikken van ontspanning, wanneer ze geheel en al hun werk terzijde kunnen leggen. Dat kan nooit gedaan worden door een getrouwe dienaar van Jezus Christus. Eens, dat ambt ontvangen hebbende, mag hij het nooit terzijde leggen. Thuis en naar buiten ontspanning nemende in welk een weg ook, hij moet altijd een dienaar van Christus zijn. Een zekere voorname advocaat zei eens van zijn ambtskleding, wanneer hij het uittrok: *daar ligt meneer de advocaat, laat hem liggen.* Zulks behoort nooit te zijn de praktijk van een dienaar van Christus.

Er zijn sommige dingen die in deze tekst worden geëist, noodzakelijk om in praktijk te worden gebracht.

1. Het eist ten eerste gehele toewijding tot het grote werk, waartoe zij zijn geordineerd. Wanneer iemand bevolen was door de Zaligmaker om Hem te volgen, zo antwoordde hij, *laat mij eerst mijn vader begraven*. Doch dan kwam daar het plechtig zeggen van Christus: *laat de doden hun doden begraven, maar ga jij heen en predik het evangelie*. Een ander zei: *laat mij eerst mijn huis groeten*; en dan volgde het opmerkelijke woord van Christus: *niemand, die zijn hand aan de ploeg heeft geslagen en terug ziet, is bekwaam voor het Koninkrijk Gods*. "Groet niemand op de weg", was Christus' opdracht tot de zeventig discipelen. Zeker, deze schriftuurlijke uitdrukking onderwijst ons, dat al de verrichtingen in ons ambt een hoge maatstaf hebben. We moeten streven om mensen te zijn voor één ding. En dat ene ding is het werk van Jezus Christus.
2. *Ten tweede eist het een volledige scheiding ten opzichte van deze wereld*. Ik houd het voor het grootste belang om het ambt van een dienaar van Christus te dragen. zover als we kunnen, behoren we te onderscheiden en te scheiden van alles wat werelds is. Ik hoop dat er elk jaar minder en minder dienaren van het evangelie zijn, die zich met politiek druk maken. En minder en minder dienaren die deelnemen aan wereldse bijeenkomsten en allerlei wereldse zaken. Daar is geen apostolische opvolging of navolging van zulke zaken. We moeten ons scheiden van wereldse plezieren, zowel als van zijn zaken. Daar zijn vele z.g. onschuldige en verschillende gemakkelikheden voor welke de dienaar van Christus geen tijd behoort te hebben. Hij behoort te zeggen: Ik heb geen belang in deze dingen, ik doe een groot werk en kan mij daar niet mee bemoeien.
3. Het eist in de derde plaats: *waakzaamheid over ons eigen gedragen leven*. Wij behoren niet altijd uit koffiedrinken te gaan met een gezellig praatje, of hier en daar uit eten te gaan, als anderen doen. En we moeten ons niet trachten te verdedigen, dat de Heere Jezus ook naar een bruiloft ging, of dat Hij aanzat in een farizeeërs huis, en daarom mogen wij dat ook wel doen. Ik zou hierop willen antwoorden: laat ons gaan in Zijn geest, met Zijn getrouwheid en vrijmoedigheid, om een woord te spreken te rechter tijd en het gesprek een keer te geven in een godvruchtige richting. Daarom, waar we ook zijn, we hebben getrouw te zijn als dienaren van Jezus Christus.
4. Het eist in de vierde plaats, een recht gebruik maken van onze tijd. We moeten iedere dag dat we leven, met aandacht lezen, en dat gebruiken voor ons werk. We moeten voortdurend onze ogen open hebben, en alles opnemen wat dienstig kan zijn voor onze predikaties, als we reizen bij de weg, als we zitten in onze kamer, als we op 't perron staan van de spoorweg. We moeten altijd de zaken van onze Meester voor ogen stellen, opmerkende zijn, uitzien naar dat wat dienstig kan zijn voor ons werk, om de Waarheid te plaatsen in een meer treffende voorstelling. Het is een zeker gezegde: *Hij, die uitziet om iets te leren, zal altijd in staat zijn om iets te leren*.

Toepassing

Deze dingen u hebbende voorgesteld, wil ik vervolgens vragen: Wat zal het gevolg zijn van „onszelf tot deze dingen te geven" of zoals de Hollandse tekst in ons onderwerp zegt: „Wees hierin bezig"? Bedenk, wij zullen ten eerste niet de lof van mensen ontvangen. Men zal van ons denken, we zijn extreem, ouderwets, en te strikt. Zij, die God en de mammon wensen te dienen zullen zeker denken en zeggen, dat onze maatstaf te hoog, en onze praktijk te bindend is. Zij zullen zeggen, dat wij te ver gaan in deze dingen en te eng van gevoelens in een wereld waarin we thans leven.

Laat het ons geen zorg zijn, over hetgeen ze van ons denken te zeggen, zolang wij wandelen in het licht van Gods Woord. Laten we strijden en bidden, geheel onafhankelijk van en onverschillig ten opzichte van mensenopinie, zo lang als we God mogen behagen. Laat ons gedachtig zijn aan het „wee" dat onze grote Meester eenmaal sprak: „wee als alle mensen wel van u spreken" en Paulus' woord: „indien ik al mensen behaagde, ik zou geen dienaar van Christus zijn".

Want: „bedenk deze dingen en wees hierin bezig". We zullen de prijs van mensen niet winnen, maar we zullen veel meer belangrijk en nuttig zijn voor de zielen, die aan ons zijn toevertrouwd. Ik erken ten volle de soevereiniteit Gods in de zaligheid van zondaren. Ik weet dat zij die het best prediken en het dichtst bij God leven, zijn niet altijd geëerd door de vrucht der prediking n.l. door de bekering van vele zielen. Maar, dit is zeker, hij die het meest nabij leeft en een dienaar van Christus is - een man uit één stuk, die 's zondags en in de week, overal, thuis en ver weg, als een man wiens enkel streven is zich zelf te geven tot het werk van Christus - dit is de man, dit is de dienaar, die zal in 't algemeen op de lange duur het meest profijtelijk zijn.

Het geval van Mr. Simeon kunnen we hier op toepassen. U weet hoe hij werd vervolgd toen hij begon te getuigen van Christus in Cambridge. U weet hoe velen daar waren die in 't geheel niet tegen hem spraken, hoe de vinger van verachting gedurig naar hem uitgestoken werd. Maar we weten ook hoe hij volhardende in zijn werk voortging. En toen hij stierf, dat heel Cambridge hem eerde. Hoe hoofden van huizen en professors van naam en ook mensen, die hem veracht hadden in zijn leven, hem eerden na zijn dood. Zij getuigden, dat het leven dat hij geleefd had, doel had getroffen en dat ze hadden gezien en bekend dat God met hem was.

Ik ontmoette eens een persoon van Dundee, die mij veel wist te vertellen van die Godvrezende man Robert M'Cheyne. Ze vertelde mij, dat zij die zijn brieven en preken hadden gelezen, weinig idee hadden van wat hij eigenlijk was. Ze sprak tot mij: "Indien u al zijn werken hebt gelezen, dan weet u nog niets omtrent hemzelf. U moet hem gezien, gehoord en gekend hebben en in gemeenschap met hem zijn geweest, om te weten welk een Godsman hij was."

Verder, „wees hierin bezig“, zal vrede en geluk in uwe consciënties geven. Ik spreek nu onder vrienden en niet onder wereldse mensen. Ten opzichte van de laatste, zou ik meer moeten verklaren wat ik bedoel, maar ten opzichte van u veronderstel ik dat u mij begrijpt. Ik vermoed niet van u dat u leert: rechtvaardigmaking door werken. Ik spreek uit zulk een goede consciëntie zoals de apostel aanhaalt (Hebr. 13 : 18). Een goede consciëntie te hebben bedoelt rechte oogmerken te hebben en rechte motieven, een hoge maatstaf te hebben ten opzichte van het leven en praktijk van een predikant.

Ik ben er zeker van dat, hoe meer we onszelf geheel geven tot het werk der bediening, hoe meer inwendige vrede en een groter besef van Gods aangezicht waarin we ons mogen verheugen. Het onderwijs is diep vernederend en ontdekkend. Wie voelt niet, en moet niet zeggen: mijn magerheid! mijn magerheid! mijn diepe onbekwaamheid! Hoe veel kom ik te kort ten opzichte van deze maatstaf ! Wat oorzaak hebben we, indien we genade hebben ontvangen, niet te bezwijken! Wat oorzaak hebben we, als we gespaard worden door Goddelijke lankmoedigheid, om overvloedig te zijn in het werk des Heeren, en onszelf geheel te geven tot dit werk'. Het grote geheim is, om altijd op Jezus te zien en een leven te leven in nauwe gemeenschap met Hém.

In Cambridge zag ik één dezer dagen een portret van Hendrik Martyn, vermaakt door Simeon aan de publieke bibliotheek. Een vriend deelde mij mee dat dit portret in de kamer van Mr. Simeon hing, en wanneer hij mistroostig was in het werk der bediening, dan was hij gewoon daar voor te staan: *Charles Simeon, wees niet mismoedig, Charles Simeon, bedenk Wiens u bent en Wien u dient*. Dan zou deze waardige man in zijn eigen bijzondere weg eerbiedig buigen en zeggen: wees niet mistroostig, bedenk wie u bent.

Wij willen tenslotte zien op een veel groter en hoger beeld dan van enige mens, Martyn, M'Cheyne of enig ander. We moeten bovenal zien op de grote Opperherder, dat grote Voorbeeld, in Wiens voetstappen wij moeten wandelen. O mogen wij in Hem buigen en zien op Hem. Mogen wij onze weg houden, ziende op Jezus, vermijdende de wereld, zijn plezieren en zijn dwaasheden, geen zorg dragende ten opzichte van 's werelds afkeuringen of zijn toelachingen. Ziende voorwaarts naar die dag, wanneer de Grote Herder aan allen die Zijn werk hebben gedaan en Zijn evangelie hebben gepredikt, een kroon van heerlijkheid zal geven die niet zal verwelken. Hoe meer we hebben de zin van Christus hoe meer we zullen verstaan wat het is: „Bedenk deze, dingen en wees hierin bezig“.

Hoofdstuk 4.

Farizeeën en Sadduceeën

„En Jezus zeide tot hen: Ziet toe en wacht u van de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën. (Matthëüs 16 : 6) .

Ieder woord gesproken door de Heere Jezus, is vol van diepe onderwijzing voor christenen. Het is de stem van de Grote Herder, het is het Grote Hoofd van Zijn Kerk Die spreekt tot al Zijn leden - de Koning der Koningen spreekt tot al Zijn leden - de grote Meester van Zijn huis spreekt tot Zijn dienstknechten - de Overste van onze zaligheid spreekt tot Zijn krijgsknechten. En bovenal het is de stem van Hem Die zegt: *want Ik heb uit Mijzelve niet gesproken; maar de Vader Die Mij gezonden heeft, Die heeft Mij een gebod gegeven, wat Ik zeggen zal en wat Ik spreken zal.* (Joh. 12 : 49). Het hart van ieder gelovige in de Heere Jezus behoort te branden in hem wanneer hij zijns Meesters woord hoort. Dan moet hij zeggen: *dit is de stem mijns Liefsten* (Hoogl. 2 : 5).

En elk woord gesproken door de Heere Jezus, is van de grootste waarde. Dierbaar als goud, zijn al Zijn woorden betreffende lering en inzetting; dierbaar zijn al Zijn gelijkenissen en profetieën; dierbaar zijn al Zijn woorden van troost en onderwijzing; dierbaar zijn niet het minst al Zijn woorden van waarschuwing en vermaning. Dan, we hebben niet alléén Zijn woorden te horen wanneer Hij zegt: *Komt tot Mij allen die vermoeid en belast zijt*, maar 't is ook noodzakelijk dat we Hem horen, wanneer Hij zegt: *Ziet toe en wacht u.*

Ik wil mijn aandacht bepalen bij één van de meest plechtige en gewichtige waarschuwingen welke de Heere Jezus ooit uitsprak: *Ziet toe en wacht u van de zuurdesem van de Farizeeën en Sadduceeën*

Ten opzichte van deze tekst: die is als een baken voor allen die wenssen gered te worden, en bewaard te worden voor schipbreuk. Onze tijden hebben bijzonder zulke bakens nodig. De geestelijke schipbreuken van de laatste jaren zijn talrijk. De wachters van de Kerk behoren nu en te allen tijde daarvoor te waarschuwen.

1. Ten eerste vraag ik mijn lezers *wie zij waren, tot welken de waarschuwing inde tekst was gericht?*

Onze Heere Jezus sprak niet tot wereldse mensen, ongoddelijk en oningewijd, maar tot Zijn eigen discipelen en vrienden! Hij sprak tot mensen - uitgenomen de afvallige Judas Iskariot, - die een recht inzicht hadden in de dingen van God. Hij sprak tot de twaalf apostelen, de eerste grondleggers van Christus' Kerk, en de eerste dienaren van het woord van zaligheid; en merk op, zelfs tot hen richtte Hij deze plechtige waarschuwing in onze tekst: *Ziet toe en wacht u* Er is iets zeer opmerkelijks in dit woord. We zouden denken, de apostelen hadden zulk een soort van waarschuwing niet nodig! Hadden zij niet alles opgegeven voor de zaak

van Christus? Zij hadden. Hadden zij niet allen ongemak verduurd voor Christus' zaak? Zij hadden. Hadden zij Christus niet geloofd, Hem gevolgd, Hem bemind, wanneer bijna de hele wereld in ongeloof was verzonken? Al deze dingen zijn waar; en toch tot hen wordt deze waarschuwing gericht: „Ziet toe en wacht u”.

We zouden ons inbeelden dat de discipelen in dit opzicht maar weinig hadden te vrezen van de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën. Ze waren arme en ongeleerde mensen. De meeste van hen waren vissers en een enkele tollenaar. Zij hadden geen neigingen naar de Farizeeën en Sadduceeën. Ze waren meer bevooroordeeld tegen hen, dan dat ze enige neiging tot hen hadden. Dit alles is volkomen waar en toch, tot hen komt de ernstige waarschuwing: „ziet toe en wacht u”.

Er is hier een nuttige raad voor allen die belijden Jezus Christus lief te hebben in oprechtheid. Het zegt ons duidelijk dat de meest eminente dienaren van Christus niet boven deze waarschuwing zijn verheven en altijd op hun hoede behoren te zijn. Het toont ons duidelijk dat de verst gevorderden in geloof, ootmoedig behoren te wandelen met hun God. En te waken en te bidden: *leidt ons niet in verzoeking*. Niemand is zo heilig dat hij niet vallen kan, niet afvallen - niet hopeloos, maar tot zijn eigen nadeel en schande voor de kerk en tot vermaak van de wereld. Niemand is zo sterk, dat hij niet kan overwonnen worden voor een tijd. Verkoren als zij zijn door God de Vader, gerechtvaardigd als zij zijn door het bloed en de gerechtigheid van Christus, geheiligd als ze zijn door de Heilige Geest - gelovigen zijn slechts mensen. Ze zijn nog in de wereld. De verzoeken liggen dicht bij. Ze staan altijd bloot voor dwalingen, beide in leer en praktijk. Hun harten, hoewel vernieuwd, zijn zeer zwak. Hun verstand, hoewel verlicht, draagt nog vele duisternissen. Zij behoren te leven gelijk die, welke wonen in des vijands land. En elke dag hebben zij de wapenrusting Gods aan te doen. De duivel is zeer druk. Hij slaapt en sluimert nimmer. Laat ons in gedachten houden de val van Noach, Abraham en Lot. Van Mozes, David en Petrus. Ja gedenk daaraan.

Wees nederig en zie toe dat u niet valt. Waakt en bidt. Het zij mij geoorloofd te zeggen, dat niemand zo deze waarschuwingen nodig heeft als de dienaren van het evangelie van Christus. Ons ambt en onze ordening daartoe is been waarborg tegen dwalingen en fouten. Het is helaas maar al te waar dat de grootste ketterijen de kerk ingeslopen zijn door aangestelde ambtsdragers. In welke kerk we ook gesteld zijn tot het ambt, dat we niet immuun zijn voor dwalingen en valse leringen. Onze familiariteit met het evangelie brengt ons dikwijls in een enigszins verharde en dode gewoonte. We zijn zo gewoon de Schriften te lezen en het Woord te prediken en de publieke dienst te leiden en in de dienst van God te werken, met een droge, harde en vormelijke geest. Onze familiariteit met geheiligde dingen, tenzij wij waken voor ons hart, voert ons zo dikwijls af. „Nergens,” zegt een oude schrijver „is een mensenziel meer in gevaar, dan in het ambt van een dienaar”.

De kerkhistorie bevat vele droevige bewijzen, dat de meest onderscheiden dienaren voor een tijd in dwaling vervielen. Wie heeft nooit gehoord van die grote man Cranmer dat hij herriep en terugnam, zijn belijdenis, die hij voorheen zo stoutmoedig had verdedigd, hoewel hij, door Gods genade, weer terugkeerde tot zijn glorieus belijdenis?

Wie heeft niet gehoord van Bisschop Jewell, tekenende documenten die hij door en door afkeurde en van welke ondertekening hij later bitter berouw had? Wie weet niet dat vele anderen kunnen genoemd worden, die de één of andere tijd fouten hebben gemaakt en dwaalden, vielen en afweken van de waarheid? En wie weet niet het droevige feit dat velen van hen nooit terug kwamen tot de waarheid, maar stierven in hardheid des harten en tot 't laatst hun dwalingen vasthielden?

Deze dingen behoorden ons nederig en voorzichtig te maken. Ze zeggen ons, dat we ons eigen hart niet kunnen vertrouwen. Om te bidden, bewaard te worden voor dwalingen. In deze dagen zijn we bijzonder geroepen om vast te kleven aan de leringen van onze Reformatie. Maar ook, laat ons voorzichtig zijn in onze ijver daarvoor om ons niet te verheffen en ons hoogmoedig te maken. Laat ons nooit zeggen in zelfvoldaanheid: mij zullen die dingen niet overkomen, n.l. af te vallen van de leer die eenmaal de heiligen is overgeleverd.

Laat ons bedenken dat velen goed zijn begonnen en wel voor een tijd op deze weg voortgingen, maar daarna terzijde van de rechte weg afweken. Laat ons toezien, dat we geestelijke mensen zijn, zowel als protestant. En ware vrienden van Christus zowel als vijanden van de antichrist. Laat ons mogen bidden om bewaard te worden voor dwalingen en nooit vergeten dat de twaalf apostelen zelf mensen waren tot wie het Hoofd van de Kerk deze woorden sprak: „Ziet toe en wacht u”.

2. In de tweede plaats wil ik stilstaan bij: *Wat waren de gevaren tegen welke de Heere de apostelen waarschuwde: „Wacht u en ziet toe omtrent de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën.*

Het gevaar waarvoor Hij hen waarschuwde is een valse leer. Hij zegt niets omtrent het zwaard van vervolging of de openbare overtreding van de Tien Geboden of de liefde voor geld, of de liefde voor gemakkelijkheden. Al deze dingen waren gevaren en valstrikken, voor welke de zielen der apostelen bloot stonden! Maar tegen deze dingen was Zijn waarschuwende stem in de eerste plaats niet. Zijn waarschuwing hier is omtrent dit enkele punt, n.l.: *de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën.* We behoeven niet te gissen wat onze Heere bedoelde met het woord zuurdesem. De Heilige Geest zegt ons in enkele verzen hierna eenvoudig, dat met zuurdesem wordt bedoeld de lering der Farizeeën en Sadduceeën. Laat ons nu zien te verstaan, wanneer we spreken van de leringen der Farizeeën en Sadduceeën.

(a). De leer der Farizeeën kunnen we samenvatten in drie woorden: formalisme, traditie en eigengerechtigheid. Zij kenden zulk gewicht toe aan de tradities van

mensen, dat zij die gewichtiger achtten dan de geïnspireerde geschriften van het Oude Testament. Zij lieten zich voorstaan op buitengewone striktheid in hun attentie ten opzichte van de ceremoniële eisen van de Mozaische wet. Zij stonden zeer hoog met hun afkomst van Abram en zeiden in hun hart: *Wij hebben Abram tot onze vader*. Zij fantaseerden omdat ze Abram tot een vader hadden, dat er voor hun geen gevaar voor de hel was, gelijk andere mensen. En dat hun afkomst van hem een soort van hemelse titel was. Zij hechtten grote waarde aan de wassingen en ceremoniële reinigingen van het lichaam, en geloofden dat de aanraking van een dood lichaam, zelfs van een vlieg of een mug, hen verontreinigen zou. Ze maakten een groot gewicht van de uitwendige dingen van de godsdienst. Voornamelijk die van mensen konden gezien worden. Zij maakten hun gedenkcedels breed en vergrootten de zomen van hun klederen. Zij verhovaardigden zichzelf daarin, dat ze grote eer brachten tot de dode heiligen, en de graven van de rechtvaardigen versierden. Ze waren zeer ijverig om proselieten te maken. Ze dachten veel van hun kracht, hun rang en voortreffelijkheid, om te worden genoemd: rabbi, rabbi. Deze dingen en vele dergelijke waren de praktijk der Farizeeën. Ieder Christen die met Gods Woord bekend is kan dit vinden in Matth. 15 en 23 en Markus 7. Zeker, zij verloochenden niet formeel enig deel van het Oude Testament, maar zij begroeven dit onder hun eigen tradities. En dit is een soort godsdienst, van welke de Heere zegt tot de apostelen: „ziet toe en wacht u”.

(b) Aan de andere kant, de leringen van de Sadduceeën kunnen we ook samenvatten in drie woorden, d.i. vrijdenkerij, scepticisme en rationalisme. Hun leringen waren veel minder populair dan van de Farizeeën. En daarom vinden wij hen minder genoemd in de Nieuw-Testamentische geschriften. Zo ver als wij kunnen oordelen, ten opzichte van het Nieuwe Testament schijnen zij de leringen van traspgewijze inspiratie geleerd te hebben. Naar alle waarschijnlijkheid hebben zij buitengewone waarde gehecht aan de Pentateuch (de vijf boeken van Mozes) boven de andere delen van het Oude Testament. Indien zij al niet geheel ontkenden de andere delen van het oude Testament. Zij geloofden: daar was geen opstanding, geen engel, en geen geest, en trachtten de mensen uit te lachen die hun geloof in deze dingen beleden. Zij brachten in andere gevallen zeer moeilijke kwesties naar voren. Wij hebben een voorbeeld voor hun wijze van argumentatie in de zaak welke zij voortbrachten aan onze Heere, ten opzichte van een vrouw die zeven mannen achtereenvolgens had gehad. Wanneer zij vroegen: wiens vrouw zal zij dan zijn van die zeven? In deze weg hoopten zij waarschijnlijk de ware religie ongerijmd voor te stellen en zijn voornaamste leringen bespottelijk te maken, opdat mensen het geloof in de Heilige Schrift zouden gaan betwijfelen. We kunnen niet zeggen dat de Sadduceeën geheel ongelovig waren. Dit waren ze niet. We kunnen niet zeggen dat zij de openbaring geheel verloochenden, dat deden ze ook niet. Ze geloofden de wet van Mozes. Velen van hen werden gevonden onder de priesters in die tijd, beschreven in de Handelingen der apostelen. Kájafas die onze Heere veroordeelde, was een

Sadduceeër. Maar het practikaal effect van hun lering was om 's mensen geloof in enige openbaring aan het wankelen te brengen. En een wolk van twijfel over 's menen geest te werpen. En al zulke soort van leringen - vrijdenkerij, scepticisme en nationalisme. - Onze Heere zegt: „Ziet toe en wacht u”.

Nu rijst hier de vraag : *waarom sprak de Heere deze waarschuwing?*

Hij wist zonder twijfel, dat met een veertig jaar de scholen van de Farizeeën en Sadduceeën geheel zouden verdwenen zijn. Hij die alle dingen van den beginne wist, wist volmaakt wel, dat binnen veertig jaar Jeruzalem met zijn prachtige tempel zou verwoest worden en de joden zouden verspreid worden over de gehele aarde. *Waarom dan vinden wij dat de Heere deze waarschuwing geeft, omtrent de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën?*

Ik geloof dat onze Heere deze ernstige waarschuwing gaf voor het welzijn van de Kerk voor alle tijden. Hij sprak met een Profetische kennis. Hij wist tot welke dwalingen de menselijke natuur geneigd is. Hij voorzag dat de twee grote plagen van Zijn Kerk op aarde, altijd zouden zijn de leringen der Farizeeën en Sadduceeën Hij wist dat deze de twee molenstenen zouden zijn, waartussen de waarheid voortdurend zou lijden totdat Hij weder zal komen. Hij wist dat er altijd een Farizeïstische en Sadduceese geest zou bentonder belijdende christenen. Hij wist dat hun opvolging nooit zou feilen. En dat hun geslacht niet zou verdwijnen, en dat, hoewel de namen van Farizeeën en Sadduceeën niet meer gebruikt worden, dat echter hun principes altijd zouden blijven bestaan. Hij wist dat gedurende de tijd dat de Kerk zou bestaan tot Zijn wederkomst, er altijd zouden zijn die iets zouden toevoegen en afdoen van de waarheid Gods. En dit is de reden, waarom we deze waarschuwing vinden: „Ziet toe en wacht u van de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën”.

En nu komt de vraag: *Had de Heere Jezus niet een goede reden voor deze waarschuwing?*

Ik beroep mij dan hier op allen die iets weten van de kerkgeschiedenis. Was daar waarlijk geen oorzaak? Ik beroep mij op allen die weten, wat plaats had na de dood der apostelen. Weten we niet van de eerste Christelijke Kerk dat er twee onderscheiden partijen waren. Eén altijd geneigd tot dwaling gelijk de Arianen om de waarheid in leugen ten onder te houden. De ander ook altijd geneigd tot dwaling n.l. relikwieën- en heiligenaanbidders. Zien we niet dezelfde dingen ook in onze tijden? In de vorm van romantisme aan de éne zijde en socianisme aan de andere zijde? Zien we deze dwalingen ook niet in onze eigen kerk? Het is onmogelijk om in deze korte schets daar meer van te zeggen.

Het kan ons allen wel bekend zijn uit de geschiedenis van de kerk. En daarom had de Heere grote oorzaak te waarschuwen voor die twee grote dwalingen: „Ziet toe en wacht u”.

Maar ik begeer dit onderwerp dichter te brengen tot deze tijd en vraag mijn lezers te overwegen of waarschuwingen gelijk deze ook niet speciaal nodig zijn in onze tijden. We hebben ongetwijfeld voor vele dingen dankbaar te zijn. Daar zijn grote

vorderingen gemaakt de laatste drie eeuwen in kunst en wetenschap. Doch ik vraag iedereen die wat verder kan zien dan zijn eigen deur, of we niet leven in het midden van grote gevaren ten opzichte van valse leringen.

We hebben onder ons aan de éne zijde een school van mensen die willens of wetens de weg banen naar de Roomse kerk - een school die belijdt zijn principes te trekken uit de eenvoudige overlevering, de geschriften van de vaders (kerkvaders) en de stem van de kerk - een school die spreekt en schrijft zo veel omtrent de kerk, de bediening en de sacramenten, zodat het is als met Aäron's staf die verzwelgt alle andere staven - een school die hecht veel belang aan de uitwendige vorm en ceremonieën van religie - zoals gebaren, knielen, kruisen, altaarkleding, wierook, beelden, processies, versieringen, decoraties van bloemen en vele andere dingen. Waaromtrent niet één woord wordt gevonden in de Heilige Schrift als een inzet van onze Christelijke godsdiensttoefening. Ik bedoel vanzelf de school van de hoog-kerkelijken of wel ritualisten. Wanneer we onderzoeken het vooruitstreven van die school, dan kan er maar één conclusie zijn omtrent hen.

Dan geloof ik, wat ze ook zijn in hun bedoeling en vooruitstreving, hoe devoot, hoe ijverig en zelfverloochenend sommigen zijn, dat de mantel der Farizeeën op hen is gevallen. Aan de andere kant hebben we een school van mensen die willens of wetens de weg schijnen te banen voor het socianisme - een school welke vreemde stellingen voordraagt inzake de inspiratie van de Heilige Schrift - vreemde stellingen omtrent vlees der offerande en de verzoening van onze Heere en Zaligmaker Christus - vreemde zienswijzen omtrent de eeuwige straf en Gods liefde tot mensen - een school sterk in ontkenningen maar zeer zwak in positiviteit. Sterk in het verwekken van twijfel en ongelooft. Maar zwak in het aanbieden van enige rust voor het hof van onze voet. En of ze het bedoelen of niet bedoelen, ik geloof dat op hen de mantel der Sadduceeën is gevallen.

Deze dingen zijn scherp. Het bewaart ons voor een groot deel van moeite en strijd, indien we onze ogen daarvoor sluiten en zeggen: „ik zie geen gevaar en omdat ik het niet zie, daarom geloof ik het niet." Het is gemakkelijk de oren te stoppen en te zeggen: „ik hoor niets" en omdat we niets horen, geen alarm voelen. Maar we weten wel wie ze zijn die zich verheugen over de stand van zaken, over welke wij rouw dragen ten opzichte van de kerk. We weten wat de roomse kerk denkt, we weten wat de sociniaan denkt. Beider leringen ten opzichte van Christus' verzoening en de inspiratie van Gods Woord zijn vergif en valse lering. Ik weet wel dat zo te spreken omtrent valse leringen impopulair is en dat de spreker betiteld wordt als erg onvriendelijk, nauw in de ingewanden en een beroerder Israëls. Duizenden mensen kunnen de verschillen in de godsdienst niet meer onderscheiden. Een dominee is een dominee en een preek is een preek. Hebben geen oren om 't verschil te beluisteren tussen de ene predikant en de andere, de ene leerstelling en de andere. Ze zijn geheel onbekwaam om het te verstaan. En van zulken kan ik niet verwachten dat ze de waarschuwingen tegen valse leringen goedkeuren.

Maar ik wil elke eerlijke en onbevooroordeelde Bijbellezer vragen om het Nieuwe Testament te onderzoeken en wat hij dan daar in vindt. Hij zal vele waarschuwingen vinden tegen valse leringen: „ziet toe en wacht u". - *Ziet toe dat niemand u vervoere door filosofie en ijdel bedrog* - wordt niet afgevoerd door vreemde leringen. Geloof niet iedere geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn. Hij zal uit verschillende geïnspireerde of apostolische brieven de verklaringen vernemen van de ware leer en de waarschuwingen tegen valse orderwijzingen. Ik vraag of het mogelijk is voor een dienaar, die Gods Woord heeft als regel van zijn geloof en praktijk, of hij de waarschuwing tegen valse leringen kan vermijden.

Ik vraag of het niet waar is dat honderden predikanten niet beter zijn dan roomse? Ik vraag weer of het niet waar is dat een menigte van jonge mensen beide in Oxford en in Cambridge (denk hier niet minder ook aan de hogescholen in Holland) zijn bedorven door de invloed van scepticisme en hebben alle positieve stellingen in de religie verloren.

Met het erg. nieuwe licht meer inzicht. Velen zullen zeggen: *u zegt het te scherp, houdt hiermee op.*

Maar ik kán hierover niet zwijgen. 't Geloof in het Woord van God, de liefde tot de zielen van mensen, de belofte gedaan bij mijn bevestiging, dit alles dringt mij om te getuigen tegen de leringen van onze dagen. En daarom geloof ik dat wat de Heere Jezus sprak, een waarheid is, ook voor onze tijden van zo diep verval: „zie toe en wacht u van de zuurdesem van de Farizeeën en Sadduceeën.

3. De derde zaak waar wij uw aandacht voorvragen is de bijzondere naam door welke de Heere Jezus spreekt van de kringen der Farizeeën en Sadduceeën.

De woorden welke onze Heere gebruikte, waren altijd de wijste en de beste die gebruikt kunnen worden. Hij mocht gezegd hebben: *ziet toe en wacht u van de leringen of onderwijzingen of opinies van de Farizeeën en Sadduceeën.* Maar nee, Hij zegt het zo; Hij gebruikt een woord van bijzondere natuur. Hij zegt: *ziet toe en wacht u van de zuurdesem van de Farizeeën en schriftgeleerden.*

Nu weten wij allen wat de ware bedoeling is van het woord zuurdeeg. Het is wat wij gewoonlijk noemen gist - de gist wordt toegevoegd tot het deeg voor het bakken van een brood. Deze gist is maar een klein portie in verhouding tot het geheel waaraan het is toegedaan. En zo laat de Heere ons weten, wat het eerste begin is van valse leer. Het is maar klein, vergeleken bij het gehele lichaam der theologie - het werkt rustig en geruisloos. Dus onze Heere onderwijst ons: de valse leringen werken in het geheim in het hart, waar het is ingebracht. Het verandert ongemerkt het geheel, waarmee het is vermengd. En dus onderwijst ons de Heere dat de leringen van de Farizeeën en Sadduceeën alles omkeren wanneer het ingang heeft gevonden in de kerk en in 's mensen hart. Laat ons deze dingen opmerken, ze werpen licht op vele dingen die we in onze dagen zien. Het is van veel belang de wijze lessen te ontvangen ten aanzien van dit woord deeg, wat dit in zichzelf betekent.

Valse leringen ontmoeten we meestal ongemerkt en worden niet als vals verkondigd. Zij naderen tot ons geheimzinnig, rustig, onhoorbaar, en trekken de mens af van waakzaamheid. 't Is de wolf in schaapskleding en de duivel in de gedaante van een engel des lichts. En deze hebben altijd betoond het meest gevaarlijk te zijn voor de Kerk van Christus.

Ik geloof dat de krachtigste kampioen voor de Farizeeën niet is de man, die eerlijk en open uitkomt voor de kerk van Rome. Het is de man die zegt dat hij overeenkomt in alle punten van de leer die u belijdt. Hij wil niets wegnemen van de evangelische gezichtspunten, hij wil niet enige verandering aanbrengen. Hij vraagt alléén maar een weinig eraan toe te voegen aan uw geloof, teneinde uw Christelijke belijdenis te volmaken. Geloof me, zo zegt hij, we wensen niet dat u iets van uw geloof afdoet. Alleen wensen we dat u klaardere gezichtspunten mag hebben in kerk en sacramenten. We wensen iets toe te voegen tot de tegenwoordige opinies, een weinig meer omtrent de bediening, kerkvormen en liturgie. We wensen alleen maar een weinig meer tot het systeem van godsdienst bij te voegen. Maar wanneer alzo tot u gesproken wordt, dan is het hoog tijd te herinneren wat de Heere sprak: „zie toe en wacht u". Dit is de zuurdesem der Farizeeën, waarvoor we op onze wacht behoren te staan.

Waarom we deze dingen zeggen? Ik zeg het daarom omdat we niet zeker zijn tegen de leringen van de Farizeeën te zijn, tenzij wij in den beginne het principe tegenstaan. Beginnende met een weinig meer omtrent de kerk, dat eindigt met de kerk te plaatsen in de plaats van Christus. Beginnende niet een weinig meer omtrent de bediening, u zult de dienaars op zekere dag achten als de middelaar tussen God en mensen. Beginnende met een weinig meer omtrent de sacramenten, we zullen eindigen met de leer aangaande de rechtvaardigmaking door geloof zonder de werken der wet, op te geven. Beginnende met een weinig meer omtrent de wet en het eindigt in wetteloosheid en losbandigheid.

Ik vertel u een oude historie. Ik merk slechts aan de wegen die door honderden van de kerk in de laatste jaren betreden zijn. Zij begonnen dan de hervormers enigermate te verdenken, en zijn geëindigd in het inzwelgen van de leringen van het concilie van 'rente. Ik geloof dat wanneer we mensen ons horen vragen: voeg een weinig meer toe tot onze goede eenvoudige evangelische gezichtspunten, dan hebben we op onze wacht te staan, en worden herinnerd aan de waarschuwing van Christus: „Zie toe en wacht u van de zuurdesem der Farizeeën".

De meest gevaarlijke kampioen van de school der Farizeeën is niet de man die u openlijk vertelt dat hij u wenst af te voeren van de waarheid en een vrijdenker of een scepticus te worden. Neen het is de man, die begint met rustig twijfelingen te zaaien - twijfelingen of we positief kunnen zeggen: Dit is wáár en dat is een leugen. - Het is de man die ons vertelt, dat we niemand hebben te veroordelen omtrent zijn gezichtspunten, want dan betrachten we de liefde niet - het is de man die altijd begint met in een vage weg te spreken, omtrent het wezen Gods als een God van liefde en dat alle mensen, wat lering ze ook belijden, gezaligd zullen worden. Het is de man die ons altijd opmerkzaam wil maken om te zorgen dat

we niet lichtvaardig denken over mensen van een krachtige geest en van groot verstand, ofschoon zij deïsten of scepticisten zijn, die niet denken als wij en toch in mindere of meerdere mate grote geesten zijn, van God onderwezen. Het is de man die altijd moeilijkheden opwekt ten opzichte van inspiratie en vragen opwerpt of alle mensen tenslotte zalig

worden en recht zijn in 't gezicht van God. Het is de man die altijd bezig is om te spreken van zekere ouderwetse inzichten en engere theologische gezichten en die in onze dagen vrijheid en liefde wenst.

Doch wanneer men in zulk een weg tot ons begint te spreken, dan is het tijd op onze hoede te zijn. Dan is het tijd om te bedenken de woorden van de Heere Jezus: „ziet toe en wacht u van de zuurdesem“.

Nog eens, waarom zeg ik dit? Ik zeg dit omdat er geen zekerheid is tegen de Sadduceeën en Farizeeën, tenzij we ze tegenstaan in hun eerste begin. Beginnende met een weinig vaag spreken over liefde en eindigende in de leer van algemene verzoening met een gemengde menigte van goddelozen zowel als goeden en verloochende het bestaan van een hel. Beginnende met een weinig hoogklinkende frasen omtrent intellect en het inwendige licht der mensen en eindigende in de verloochening van de Heilige Geest en handhavende dat Homerus of Shakespeare of wie u meer wilt noemen, zo goed zijn geïnspireerd als Paulus. En dus kunt u praktisch uw Bijbel terzijde leggen.

Laten we ons wachten voor valse leringen. Laat de vrucht van welke Adam en Eva aten, schoon schijnen en begerig voor de ogen. Daar is niet op geschreven dat het vergifwas en ze er bevreesd voor waren. Gelijk een nagemaakt sieraad waar geen stempel op is dat het slecht is, zo is het ook ten opzichte van deze dingen. Een schijngeloof dat zich aandient als recht. Laat ons toezien ten opzichte van een klein begin van valse lering. Iedere ketterij begon met een kleine afwijking van de waarheid. Daar is maar een klein zaad van dwaling nodig, waaruit een grote boom kan voortkomen. Het zijn maar kleine stenen, waaruit een machtig gebouw tot stand kan komen. Het is maar één schakel in de ketting die in staal; is om het schip te doen vergaan, waardoor het volk verdrinkt. Het is de nalating of toevoeging van een klein iets in het voorschrift van een dokter dat het gehele medicijn bederft en het in vergif verandert.

Laat ons nooit denken ten opzichte van valse lering: het is maar een weinig en daarom zal het ons geen kwaad doen. De Galaten schenen niets te doen dat zeer gevaarlijk was wanneer zij „onderhielden dagen en maanden en tijden en jaren“. Gal. 4 : 10 en 11, wanneer Paulus zegt: *Ik vrees voor u.*

Tenslotte, laat ons toezien om te veronderstellen dat we in geen opzicht in gevaar zijn voor deze dingen. Onze inzichten zijn gezond, onze voet staat sterk, anderen mogen wegvallen, maar wij zijn veilig!

Honderden hebben hetzelfde gedacht, maar kwamen tot een droevig einde. In hun zelfvertrouwen namen zij het niet zo nauw met kleine verzoeking en

kleine vormen van valse leringen. Kwamen op de rand van gevaar en schijnen voor altijd verloren te zijn.

Zeer treffend is het visioen in Bunyans pelgrimsreize, die de heuvel Dwaling beschrijft als zeer steil aan de verste zijde. Wanneer Christen en Hopende neerzagen van deze steile hoogte, zagen ze op de bodem verschillenden die in stukken gevallen waren van de steile top. Laat ons nooit vergeten de waarschuwing: ziet toe en wacht u van de „zuurdesem". En indien wij denken te staan, ziet toe dat u niet valt.

4. Ik stel voor in de vierde en laatste plaats, om een weinig beveiliging en tegengif tegen de gevaren van onze tijd - tegen de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën te stellen.

Ik gevoel dat we allen meer en meer nodig hebben de tegenwoordigheid van de Heilige Geest in onze harten om ons te leiden, te onderwijzen en ons te bewaren bij het waarachtig geloof. Wij allen hebben nodig meer te waken en te bidden om bewaard te worden voor afval. Daar zijn zekere grote waarheden, die wij in de tijd welke wij beleven, speciaal voor ogen moeten stellen. Daar zijn tijden wanneer een algemene epidemie over een land komt, dat medicijnen van algemene waarde op zulke tijd van bijzondere waarde zijn. Daar zijn plaatsen waar een bijzondere malaria heerst, waarvoor remedies, in iedere plaats waardevol, meer dan ooit waardevol zijn in zulk een tijd. Zo geloof ik, dat er tijden en gelegenheden zijn in de kerk van Christus, dat we gebonden zijn zekere grote leidende waarheden naar voren te moeten brengen. Wanneer Saul en Jonathan waren verslagen door de boogschutters, gaf David bevel dat de kinderen Israëls. zouden, worden onderwezen in het gebruik van de boog.

(a.) Voor één ding, indien, we gezond mogen zijn in het geloof, moeten we vooral toezien, *dat we in de eerste plaats prediken de totale verdorvenheid van onze menselijke natuur.*

De verdorvenheid van de menselijke natuur is geen geringe zaak. Het is niet ten dele of een gebrek, maar een radicale algemene verdorvenheid van 's mensen wil, verstand, genegenheden en consciëntie. We zijn niet alleen bloot, arm en ellendige zondaars voor Gods aangezicht, maar bovenal schuldige zondaren, strafwaardige zondaren. Wij verdienen rechtvaardig Gods toorn en verdoemenis. Ik geloof dat er waarlijk weinige dwalingen en valse leringen zijn, wier wortel en begin niet is in mindere of meerdere mate de ontkenning van de totale verdorvenheid van onze menselijke natuur En daarom: geen voldoende kennis van de kwaal, zal altijd een verkeerde medicijn toepassen. Verkeerde inzichten van de verdorvenheid van 's mensen natuur, zal altijd met zich dragen verkeerde toepassing van de medicijn en de kuur om te genezen.

(b.) Voor een ander ding hebben we ons in acht te nemen, n.l. *omtrent de inspiratie en de autoriteit van de Heilige Schrift.*

- Laat ons vrijmoedig handhaven tegenover de tegensprekers, dat de gehele Bijbel is gegeven door de inspiratie van de Heilige Geest, - dat is geheel geïnspireerd, d.w.z. niet het éne deel meer dan het andere - en dat er is een onoverbrugbare kloof tussen het Woord van God en enig ander boek in de wereld. Wij behoeven niet bang te zijn voor de moeilijkheden ten opzichte van de volkomen inspiratie. Daar mogen vele dingen te hoog zijn voor ons om het te bevatten: het is een wonder en alle wonderen zijn noodzakelijke mysteriën. Maar indien we niet geloven wat we volkomen kunnen verklaren, dan zijn er inderdaad maar weinig zaken die we kunnen geloven. Wij behoeven niet bang te zijn voor al de aanvallen en de kritiek die door ongelof uitgeoefend worden op de Bijbel. Vanaf de dagen der apostelen is het Woord des Heeren beproefd en heeft nooit gefeild om als goud voort te komen, ongeschonden en volmaakt. We behoeven niet bang te zijn voor enige ontdekking van de wetenschap. Astronomen mogen de hele hemel met hun telescopen afzoeken en geologen mogen diep ingraven in 't hart van de aarde ; nooit zal de autoriteit van Gods Woord daardoor echter bewogen worden. De stemme Gods en 't werk Zijner handen zal nooit veranderen of in tegenstelling zijn - wij behoeven nooit bang te zijn van onderzoekingen. Zij zullen nooit iets ontdekken wat in strijd is met Gods Woord. Ik geloof dat, indien Layard honderd Ninevé's opgroef, er zou geen enkele inscriptie worden gevonden, die een enkel feit in 't Woord van God zou tegenspreken.

- Verder, we moeten vrijmoedig stellen dat het Woord van God de enige regel is voor geloof en praktijk. Dat ook wat niet is geschreven, nooit van enig mens kan verlangd worden als nodig tot zaligheid en dat hoe ook nieuwe leringen mogen verdedigd worden, indien ze niet geleerd worden in het Woord van God, het niet waard is om er naar te luisteren. Het hindert niets wie het zegt, hetzij een bisschop, een professor, predikant of ouderling.

Het doet er niets toe, dat iets krachtig en welsprekend is gezegd, soms zo, dat ze u uitlachen in uw aangezicht. We hebben niets te geloven tenzij het ons door de Heilige Schrift wordt geleerd of bewezen.

- Ten laatste maar niet het minste, we moeten de Bijbel gebruiken, gelovende dat hij is gegeven bij inspiratie en hem gebruiken met eerbied, en lezen met alle tederheid, zoals we de woorden zouden lezen van een overleden vader. We moeten niet verwachten dat we in één van de boeken des Bijbels, geïnspireerd door Gods Geest, geen mysteriën zullen ontmoeten. We moeten bedenken dat we in de natuur lang niet alle dingen kunnen begrijpen. En zo veel te meer kunnen we niet begrijpen het boek der Openbaringen. We moeten tot het Woord van God komen in een weg zoals Lord Bacon vele jaren geleden sprak. (Gedenk sprekende van het boek der natuur, dat de mens niet is de meester van dat boek, maar zo veel hij kan de verklaarder van dat boek!) En zoals het is met het boek der natuur, zo is het ook in veel hoger opzicht met het Boek van God. We moeten komen tot het Woord, niet om te onderwijzen maar om te leren, niet als een meester maar als een nederige leerling, zoekende het te verstaan.

(c.) *Voor een andere zaak moeten we toezien tot onze lering, omtrent de verzoening, en het priesterlijk ambt van onze Heere Jezus Christus.*

We moeten vrijmoedig handhaven, dat de dood van onze Heere op het kruis geen gewone dood was. Het was niet de dood van één die stierf gelijk Cranmer, Ridley en Latimer, als een martelaar. Het was niet de dood van één, die slechts stierf om ons een machtig voorbeeld te geven van zelfopoffering en zelfverloochening. De dood van Christus was een offer van Christus' eigen lichaam en bloed, dat Hij Gode opofferde om voldoening te geven voor des mensen zonde en overtreding. Het was een offer tot verzoening; een offer dat was voorgesteld in ieder offer van de Mozaïsche wet; een offer van de machtigste invloed ten opzichte van mensenkinderen. Zonder bloedstorting geen vergeving, noch enige kwijtschelding van zonden.

- Daarboven moeten we vrijmoedig staande houden dat deze gekruiste Zaligmaker altijd zit aan de rechterhand Gods om tussen te treden voor allen die door Hem tot God gaan; dat Hij dáár representeert en pleit voor hen die in Hem geloven tot zaligheid. En dat Hij Zijn ambt als Priester en Middelaar op generlei wijze door enig mens laat vervangen. We hebben niets en niemand nodig buiten Hem, geen maagd Maria, geen engelen, geen heiligen, geen priester, aangesteld of niet aangesteld, hebben wij nodig tussen God en onze ziel, maar de enige Middelaar Jezus Christus. Voorts moeten wij vrijmoedig staande houden, dat vrede in de consciëntie niet kan verworven worden door belijdenis aan enige priester of door absolutie van zonde door enig mens, (gelijk het tegenwoordig gebeurt in zovele zich noemende protestantse kerken met hun verderfelijke liturgie; niets ander dan geestelijke armoede. Vert.). We hebben alleen te gaan tot de grote Hogepriester Christus Jezus met belijdenis voor Hem, niet voor mensen, en door absolutie te ontvangen van Hem alléén, Die alleen kan zeggen: „Uw zonden zijn u vergeven, ga in vrede“.

- Ten laatste maar niet het minste,, moeten wij vrijmoedig handhaven, dat vrede met God, eens verworven door het geloof- in Christus, wordt ontvangen, niet bij blote, uitwendige, ceremoniële, kerkelijke handelingen. Niet door blote avondmaalsviering, alsof het avondmaal vergeving der zonden kan schenken. Maar door dagelijkse uitgangen tot en ziende op de Heere Jezus Christus door geloof -etende door geloof Zijn lichaam en drinkende door geloof Zijn bloed, want dat is het eten en drinken van welke onze Heere zegt, dat hij die eet en drinkt zal ervaren: Mijn vlees is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank. Dr. Owen verklaarde lang geleden, indien er enige zaak was die satan wenste omver te werpen, dan was het zeker het Priesterlijk ambt van onze Heere en Zaligmaker Christus. Satan wist wel, zo zeide hij, dat dit was „het grote fundament van geloof en vertroosting voor de Kerk“. Een recht gezicht op dit ambt, is van wezenlijk belang in onze tegenwoordige dagen om niet te vervallen in dwaling.

(d.) *Nog eens moet ik dit noemen, n.l. dat we acht slaan op onze leer inzake het werk van de Heilige Geest.*

Laat ons dit vaststellen dat Zijn werk niet onzeker is, onzichtbaar werk in 't hart; en waar Hij is en werkt, daar is Hij niet verborgen of onopgemerkt. Wij geloven niet dat de dauw, wanneer het valt, niet kan worden gevoeld, of gezien en daar waar leven is in een mens, dat het niet kan worden gezien en opgemerkt bij zijn adem. Zo is het met de invloed van de Heilige Geest. Geen mens heeft enig recht hier aanspraak op te maken, tenzij door zijn vruchten, zijn bevindelijke uitwerkingen, die worden gezien in zijn leven. Waar Hij is, daar is een nieuw schepsel, een nieuwe mens. Waar Hij is daar zal altijd zijn: kennis, geloof, heiligheid, vruchten in 't leven, in de familie, in de wereld, in de kerk. En waar deze vernieuwde dingen niet zijn en worden gezien, daar mogen wij met vertrouwen zeggen: daar is -één werk van de Heilige Geest. We hebben in deze tijden op onze hoede te zijn omtrent de lering van het werk van de Heilige Geest. Madame Guyon sprak eens lang geleden, dat de tijd misschien niet ver meer af was, dat mensen zouden moeten lijden voor het werk van de Heilige Geest. (Dat is het bevindelijke werk van de Heilige Geest in hun ziel. Vert.). De tijd schijnt niet veraf te zijn dat het bevindelijke werk van de Heilige Geest wordt veracht en verguisd. Ik wens de belangrijkheid van deze vier punten diep in te drukken in allen die dit lezen.

- (a.) Klare gezichten van de totale verdorvenheid van des mensen natuur.
- (b.) Duidelijk inzicht van de inspiratie van de Heilige Schrift.
- (c.) Klare gezichten van de verzoening en het Priesterlijk ambt van onze Heere en Zaligmaker Christus.
- (d.) En duidelijke inzichten omtrent het werk van de Heilige Geest.

Ik geloof dat vreemde leringen omtrent de kerk, de bediening van de sacramenten - omtrent de liefde Gods, de dood van Christus, en de eeuwige straf - geen voet zullen vinden in de harten, die recht en gezond zijn in deze vier punten. Ik geloof dat deze vier grote zaken de waarborg zijn tegen de zuurdesem van de Farizeeën en Sadduceeën.

Toepassing

Ik wil deze verhandeling nu besluiten met enkele opmerkingen bij wijze van praktische toepassing. Ik hoop dat dit gehele onderwerp nuttig raag zijn voor hen, in wiens handen deze bladzijden komen. En een antwoord geven op de vragen welke mogelijk in sommige harten mogen rijzen. - Wat moeten wij doen, welk een advies hebt u ons voor deze tijden aan te bieden?

1. In de eerste plaats wil ik iedere lezer vragen, of hij een zaligmakend persoonlijk, aandeel heeft voor zijn eigen ziel. Dit is het voornaamste van alles. Het zal een mens niet baten te behoren tot een zichtbare kerk, die zuiver is in de leer, indien hij geen aandeel heeft in Christus. Het zal een mens niets baten indien hij verstandelijk gezond is in het geloof en de gezonde leer aanneemt, indien hij zelf niet gezond is door genade in het hart. Is dit uw zaak? Kunt u zeggen dat uw hart recht is in 't aangezicht Gods? Is het vernieuwd door de Heilige Geest? Woont Christus er in door geloof? O, rust niet, tot u een recht antwoord kunt geven op deze vragen! De mens die onbe-

- keerd sterft, ofschoon recht in zijn gezichten van de, godsdienst, is zo waarlijk voor eeuwig verloren als de ergste Farizeeër of Sadduceeër die ooit leefde.
2. In de tweede plaats, laat mij iedere lezer vragen die verlangd gezond te zijn in het geloof, naarstig zijn Bijbel te onderzoeken. Dat gezegende Boek dat gegeven is tot een licht voor onze voet en een lamp voor ons pad. Geen mens die met eerbied, gebed en nederigheid en regelmatig de Dijkl leest zal de weg missen. Hierdoor zal deze preek, ieder godsdienstig boek en iedere bediening beproefd en onderscheiden behoren te zijn. Zou u willen weten: wat is de waarheid? Voelt u zich verward bij de menigte van woorden die u hoort van alle kanten omtrent de godsdienst? Vraagt u te weten wat u behoort te geloven, en wat u behoort te zijn en behoort te doen, om ten einde te worden gezaligd? Neemt uw Bijbel en keer af van mensen en allerlei wind van leer. Lees uw bijbel met ernstig bidden om de onderwijzing van de Heilige Geest. Doe zo standvastig en volhardend, en u zult licht zien; u zult worden bewaard voor de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën. Ga deze weg en bewandel hem zonder uitstel.
 3. In de volgende plaats, laat ik u mogen adviseren n.l. hij die enige reden heeft om te hopen, dat hij dit geloof des harten bezit. Draag zorg omtrent de verhouding tot de waarheid. Ik bedoel hiermee om het belang in te drukken dat de waarheden Gods alle zuiver en ernstig zijn, en dat men niet de nadruk kan leggen op het ene deel ten koste van het andere. De eerste dingen in Gods Woord moeten niet worden geplaatst na de tweede, en omgekeerd. De Kerk moet niet geplaatst worden boven Christus. De sacramenten moeten niet geplaatst worden vóór het geloof en het werk van de Heilige Geest. Dienaren moeten niet worden verhoogd boven de plaats die hen door Christus is toegewezen. Middelen der genade moeten niet boven de Middelaar geacht worden. Opmerkzaamheid op dit punt is van groot gewicht: de vergissingen die hier plaats hebben zijn niet weinige. Het belang van Gods gehele Woord te onderzoeken is noodzakelijk. Het zou waarlijk goed zijn voor de kerk van Engeland indien al zijn leden de negen en dertig artikelen des geloofs op dit punt onderzochten, ze zouden de schoonheid bemerken van de orde dezer artikelen, waarin de hoofdzaken worden gesteld die men behoort te geloven.
 4. In de vierde plaats, *laat mij iedere ware dienstknecht van Christus op het hart mogen binden, dat hij niet worde bedrogen door een schoonschijnende gedaante, waaronder de valse leringen onze zielen naderen in deze tegenwoordige tijd.* Wees gewaarschuwd, om te veronderstellen dat een leraar in de godsdienst zal moeten worden vertrouwd; dat hij, hoewel hij sommige ongezonde beschouwingen heeft, toch een groot deel van de waarheid recht leert. Zulk een leraar is juist de man die het meeste kwaad doet; vergif is altijd 't meest gevaarlijk, wanneer een klein beetje gedaan wordt in voedzaam brood. Wees voorzichtig door ingenomen te zijn door de ernstige verschijning van vele leraren met valse leringen. Bedenk dat ijver en ernst niet het bewijs zijn dat de man recht is in zijn godsdienstig werk en behoort geloofd te worden.

Petrus was zonder twijfel ijverig, wanneer hij tot Christus sprak ten opzichte van Zijn lijden: dat zal geenszins geschieden. Doch de Heere sprak tot Hem, ga achter Mij Satan. Saulus was zonder twijfel ernstig toen hij de Christenen vervolgde. En toch deed hij het onwetend.

De stichters van de Spaanse inquisitie waren zonder twijfel ernstig. En in het levend verbranden van de heiligen, dachten ze Gode een dienst te doen. En toch waren zij vervolgers van Christus' leden en wandelden in de voetstappen van Kaïn. Het is een ontzettend feit, dat satan zich zelve verandert in een engel des lichts. Van al het veelvuldig zelfbedrog in deze dagen is er geen groter, dan de algemene opmerking dat indien een man ernstig en ijverig is in zijn religie, dan is hij een goed man! Wees voorzichtig om weggedragen te worden door zulk een zelfbedrog! Ernstig en ijverig te zijn is op zichzelf een goed ding, maar het moet zijn in een rechte zaak en ten opzichte van de gehele waarheid, want anders is het niets waard. De dingen die hoog geacht zijn onder mensen, zijn dikwijls gruwelijk in de ogen Gods.

5. *Laat mij iedere ware dienstknecht van Christus de raad geven zijn eigen hart voortdurend te onderzoeken omtrent zijn staat voor de eeuwigheid.*

Dit is een praktijk die te allen tijde nodig is en wel bijzonder in deze tegenwoordige dagen. Wanneer de grote plaag in Londen op zijn hoogst was, merkten de mensen de minste symptomen aan hun lichaam in een weg die ze nooit tevoren bemerkten. Een klein vlekje hier of daar, waar ze in gezonde dagen niet over dachten dat het iets was, had bijzondere opmerking en gaf bijzondere aandacht, wanneer de plaag hele families verteerde! Zo behoort het met ons zelve te zijn in de tijden die we beleven. We behoren onze harten te bewaren met dubbele opmerkzaamheid. We behoren meer tijd te geven tot meditatie en zelfonderzoek. Indien we voor vallen willen bewaard worden, dan moeten we voortdurend tijd zoeken om alléén te zijn met God.

6. *Ten laatste laat mij er bij alle gelovigen, op aandringen ernstig te strijden voor het geloof dat eenmaal de heiligen overgeleverd is.*

Daar is geen oorzaak om beschaamd te zijn voor dat geloof. Ik ben heilig overtuigd, er is geen systeem zo leven gevend, zo berekend om slapenden te doen ontwaken, om vragen te beantwoorden en de heiligen op te bouwen, als de getrouwe prediking van Gods Woord in al zijn delen, Waar het ooit getrouw wordt gepredikt en doeltreffend wordt uitgedragen en versierd door het leven van zijn belijders, daar is het de kracht Gods. Het mag door sommigen worden tegengesproken, door anderen bespot, zoals het was in de dagen der apostelen. Het mag in zwakheid worden voortgezet en verdedigd, doch ten laatste: de vruchten en de gevolgen zijn tot prijs en ere Gods.

Nergens zijn zovele zielen tot God bekeerd, als in die gemeenten, waar het evangelie van Christus wordt gepredikt in al zijn volheid, zonder enige vermenging van de leer der Farizeeën en Sadduceeën. Wij zijn boven alle twijfel niet geroepen om anders niets te zijn dan een polemist. Maar we behoeven nooit beschaamd te zijn omtrent de waarheid zoals die is in Jezus. En vrijmoedig te

staan op de muren van Sion. Wij hebben de waarheid en we behoeven niet bevreesd te zijn. De dag des oordeels zal bewijzen, wat recht is en op die dag mogen we ons beroepen!

Hoofdstuk 5

VERSCHEIDENE EN VREEMDE LERINGEN

Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leringen; want het is goed dat het hart gesterkt wordt door genade, niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben, die daarin gewandeld hebben. (Hebr. 13 : 9).

De tekst, die aan het hoofd staat van dit hoofdstuk is een waarschuwing tegen de valse leer. Het vormt een deel van een waarschuwing, welke Paulus richtte aan de Hebreeuwse Christenen. Het is een waarschuwing die nu net zo nodig is als 1800 jaar geleden. Nooit, denk ik, was het zo belangrijk voor de predikanten om voortdurend luide te verkondigen: „Wordt niet omgevoerd enz.”

De oude vijand van mensenkinderen, de duivel, heeft nooit meer subtiele gelegenheid om zielen te verderven, dan om een valse leer te verspreiden. Een moordenaar en leugenaar van de beginne laat nooit af om her- en derwaarts te gaan op de aarde en te zoeken wie hij mag verslinden. Buiten de kerk is hij altijd bezig mensen te overreden met zondige gewoontes en verderfelijk bijgeloof, menselijke offerande aan afgoden - grote opstanden, aanbidding van gruwelijke afgoden, vervolging, slavernij, kindermoord, kannibalisme, aanzetting van godsdienstoorlogen - al deze zijn een deel van satans handwerk en, vrucht van zijn duivelse inblazingen; gelijk een zeerover zijn object tot zinken brengt, verbrandt en verstroot.

Binnen de kerk is hij altijd bezig ketterijen te zaaien, dwalingen te propageren en scheidingen van het geloof te bevorderen. Indien hij de wateren die vloeien uit de fontein des levens niet kan verhinderen dan tracht hij ze te vergiften. Indien hij de medicijnen van het evangelie niet kan verwoesten, dan tracht hij ze te verderven. Geen wonder dat hij is genoemd Apollion, dat is: verwoester, (lasteraar).

De Goddelijke Vertrouster van de Kerk, de Heilige Geest heeft altijd gehandeld als een groot Werkmeester om satans aanslagen tegen te staan. Het middel daartoe is het Woord van God. Het Woord ontvouwt en verklaart en wordt toegepast aan de harten; het Woord is het gekozen wapen, waardoor de duivel moet worden tegengestaan. Het Woord was het zwaard dat de Heere Jezus tot hem richtte in 't midden zijner verzoeken. In iedere aanslag van de verzoeker antwoordde Hij: „er is geschreven". Het Woord is het zwaard, hetwelk de dienaren moeten gebruiken in deze tegenwoordige dagen, indien ze met vrucht de duivel zullen weerstaan.

De Bijbel, getrouw en zonder voorbehoud verklaard, is de waarborg van Christus' Kerk. Ik wens deze les in herinnering te brengen en aandacht te vragen voor de

tekst, die geschreven staat boven dit hoofdstuk. We leven in een eeuw, waar men niet gaarne spreekt van dogma's en belijdenissen. Hij die durft te zeggen van de éne lering, dat is waar en van de andere lering, dat is vals, moet verwachten dat hij nauw in zijn ingewanden en liefdeloos wordt genoemd. Hij zal de eer van mensen verliezen. Niettegenstaande is de Schrift niet tevergeefs geschreven. Laat ons deze machtige lessen onderzoeken, die vervat zijn in het woord van de apostel, gericht tot de Hebreëen. Ze zijn lessen voor ons zowel als voor hen.

1. Ten eerste hebben we hier een ernstige waarschuwing: *wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leringen.*
 2. We hebben hier een waardevolle beschrijving: *het is goed dat het hart gesterkt wordt door genade, niet door spijs.*
 3. Ten laatste hebben we hier een onderwijzend feit: *door welke geen nuttigheid bekomen hebben, die daarin gewandeld hebben.*
- Over elk dezer punten wil ik iets zeggen. Indien we geduldig ploegen op het veld van waarheid, zullen wij daar dierbare en verborgen schatten vinden.

1. Ten eerste dan een ernstige waarschuwing: „Wordt niet omgevoerd met verscheidene vreemde leringen“.

De bedoeling van deze woorden is niet moeilijk te verstaan. De apostel schijnt te bedoelen: bij elke windstoot van valse leer, gelijk een schip zonder kompas of roer, zo wordt het heen en weer gedreven. Valse leringen zullen rijzen zolang als de wereld bestaat, vele in getal, in details variërend. In één punt echter zijn ze altijd dezelfde n.l. vreemd, nieuw en afgescheiden van het evangelie van Christus. Ze bestaan nu en ze zullen altijd in de strijdende Kerk gevonden worden. Denk hier aan en „wordt niet om gevoerd“, zo is de waarschuwing van de apostel.

Des apostels waarschuwing staat niet alléén. Gelijk in het midden van de bergrede, zo lezen we de ernstige waarschuwing van de Zaligmaker: wacht u voor de valse profeten, die in schaapskleding komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven. Matth. 7 : 15.

- Zo nu ook in het woord van de apostel, dat hij richt tot de ouderlingen in Efeze. Hoewel hij naar hij zegt, geen tijd vindt om te spreken over de sacramenten, zo vindt hij tijd, om zijn vrienden te waarschuwen tegen valse leringen. „En uit uzelfen zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen om de discipelen af te trekken achter zich.“ Hand. 20 : 30.
- Wat zegt de 2e brief aan de Corinthiërs : „Ik vrees dat niet enigszins, gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, also uw zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is.“ 2 Kor. 11: 3.
- Wat zegt de brief aan de Galaten: Ik verwonder mij dat u zo haast wijkende van degene die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie. - Wie heeft u betoverd, dat u der waarheid niet zou gehoorzaam zijn? - begonnen zijnde met de geest zo bent u geëindigd in het vlees? - hoe bent u weer terug gekeerd tot de zwakke en eerste

- beginselen - u merkt dagen en maanden, tijden en jaren. Ik vrees voor u. - Sta dan in de waarheid waarmede Christus u heeft vrijgemaakt en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.
- Wat zegt de brief aan de Efeziërs: "Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allerlei wind van leer", Efeze 4 : 14. "Ziet toe dat niemand u verleide door de filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering van mensen."
 - Wat zegt de eerste brief aan Timotheüs: "De Geest zegt duidelijk dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof. En wat zegt de tweede brief van Petrus: en er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valse leraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren", 2 Petr. 2 : 1.
 - Wat zegt de eerste brief van Johannes: "Geloof niet een iegelijken geest. Vele valse profeten zijn in de wereld uitgegaan", 1 Joh. 4 : 1.
 - Wat zegt de brief van Judas: "Dat gij strijdt voor het geloof dat eenmaal de heiligen is overgeleverd. Want er zijn sommige mensen ingeslopen die bedektelijke ketterijen invoeren." Laat ons deze teksten wel opmerken, want deze dingen zijn geschreven tot onze lering.

Wat zullen we zeggen aangaande deze teksten; hoe zij anderen mogen raken, dat kan ik niet zeggen. Dit weet ik wel, dat ze mij hebben getroffen. Om u te zeggen als sommigen doen, dat de eerste kerken een model van volkomenheid en reinheid waren, is absurd. Zelfs in de dagen der apostelen scheen het, dat er overvloedige dwalingen waren, beide in leer en praktijk.

Om te zeggen als anderen doen, dat predikanten nooit in strijd moeten handelen met onderwerpen en nooit het volk moeten waarschuwen tegen dwalende inzichten, is zinloos en onredelijk. In dit opzicht mogen we het minste niet nalaten wat God in Zijn Woord gebiedt. Zekerlijk, de stomme hond en de slapende herder zijn de beste prooi voor de wolf, de dief en de rover. Het is niet voor niets dat de apostel zegt: „indien u dit de broederen voorstelt, zo bent ze een goed dienaar van Jezus Christus, 1 Tim. 4 : 6. Een ernstige waarschuwing tegen valse leringen is bijzonder nodig in Engeland (Nederland vert.) in deze tegenwoordige tijd. De school van de Farizeeën en Sadduceeën, deze oude moeders van alle onheil, waren nooit zo actief als tegenwoordig. Tussen mensen die aan de éne zijde aan de waarheid toevoegen, en anderen die van de waarheid afdoen; tussen dezen die de waarheid begraven onder toevoegingen en dezen die van de waarheid afdoen; tussen ongeloof en bijgeloof; tussen romantisme en neologie; (invoeren van vreemde woorden, om daarmee nieuwe ideeën in te brengen) tussen ritualisme en rationalisme; tussen deze twee molenstenen tracht men de waarheid Gods te verbrijzelen en te doden.

Vreemde inzichten worden voortdurend voorgesteld door theologen omtrent de onderwerpen van het grootste belang. Omtrent de verzoening, de Godheid van Christus, de inspiratie van Gods Woord, de werkelijkheid van wonderen, omtrent de eeuwige straf; omtrent de kerk, de sacramenten, de belijdenissen;

omtrent al deze dingen, daar is niets te monsterachtig om onderwezen te worden door theologen in deze dagen, door de pen en door de tong, door middel van de pers en de preekstoel. Het land is vervuld met een vloed van allerlei dwalingen. Dit feit te ontkennen is niet anders dan dwalingen te bedekken. Het gevaar is groot, zeer groot. Nooit was het zo nodig om te zeggen: „Wordt niet ongevoerd". Vele dingen samengevat, maken tegenwoordig een inbreuk van valse leringen, die bijzonder gevaarlijk zijn. Daar is onloochenbare ijver bij sommige leraars met dwalingen, om het zo bedekt voor te stellen dat velen denken, zij zijn recht. Daar is een grote verschijning van lering en theologische kennis; velen denken dat zulke knappe en geleerde mensen zeker wel goede leiders moeten zijn. Er is een algemene tendens van vrije gedachten in deze dagen. Velen willen hun afhankelijkheid van oordeel bewijzen met een strovuur van nieuwigheden.

Vraagt iemand mij: *wat is de beste geleider tegen valse leringen?*

Dan antwoord ik in één woord: De Bijbel, de Bijbel regelmatig lezen. Biddend lezen en mediteren. We moeten teruggaan tot het oude voorschrift van onze Meester: Onderzoek de Schriften. Indien we een wapen wensen te hebben tegen de verleidingen van de duivel, daar is niets gelijk aan „het Woord van de Geest, het Woord van God". „Onderzoek de Schriften". Merk hoe de Heere Jezus en de apostelen voortdurend het Oude Testament aanhalen als een document, zo gezaghebbend als het Nieuwe. Merk hoe zij teksten aanhalen van het Oude Testament, als de stem van God, als ieder woord gegeven bij inspiratie. Merk hoe de grootste wonderen in het Oude Testament worden vermeld als in het Nieuwe. Onmiskenbare en onloochenbare feiten. Merk hoe al de gebeurtenissen in de Pentateuch onloochenbaar worden genoemd, als historische gebeurtenissen die onloochenbaar zijn. Merk hoe de verzoening, plaatsbekleding en offer var. het eerste tot het laatste in de hele Bijbel voorkomt, als wezenlijke leringen en openbaring. Merk hoe de opstanding van Christus, het grootste van alle wonderen, wordt bewezen door zulk een overweldigende menigte van kenmerken, dat hij die deze niet gelooft, wel mag zeggen, dat hij in het geheel niet gelooft. Merk al deze dingen en u zult overtuigd zijn dat het zeer moeilijk is om rationalist te zijn! Groot zijn de moeilijkheden van het ongeloof. Het eist meer geloof om een ongelovige te zijn, dan om een Christen te zijn. Maar groter nog zijn de moeilijkheden van rationalisten. Vrije behandeling van de Schriften - resultaat van de moderne kritiek - bredere en vrije theologische inzichten, al deze zijn fijne, gezwollen, hoogklinkende frasen, die sommigen zeer behagen. Maar de man die zoekt naar de grond en het fundament dezer dingen, zal spoedig zien dat er geen wezenlijk verschil is tussen rationalisme en atheïsme.

„Onderzoek de Schriften". Merk wat een in het oog vallende afwezigheid er is in het Nieuwe Testament van wat we kunnen noemen het sacramenteel systeem, en de gehele cirkel van ritualistische (ceremoniële) theologie. Merk hoe buitengewoon weinig daarvan wordt gesproken. Indien we niet willen vervoerd worden door

vreemde en verschillende leringen, dan moeten we het woord van de Heere Jezus herinneren: „Onderzoekt te Schriften". Onwetendheid ten opzichte van de Bijbel is de wortel van alle dwaling. Kennis van Gods Woord is de beste tegenweer tegen de moderne ketterijen.

II. Ik ga voort om Paulus' waardevolle omschrijving te onderzoeken, *het is goed dat het hart gesterkt wordt met genade, niet met spijs*.

Er zijn twee woorden in deze omschrijving, die een weinig verklaring vragen. Een recht verstaan van hen is absoluut nodig voor het wezenlijk gebruik van des apostels advies. Een van deze woorden is spijs en het andere is genade. Om de volle kracht van het woord *spijs* te zien, dan moeten we het grote belang kennen, door vele Joodse Christenen gehecht aan de onderscheidingen van de ceremoniële wet omtrent spijs. Het vlees van sommige beesten en vogels, volgens Leviticus, mocht worden gegeten, en dat van anderen mocht niet worden gegeten. Het éne vlees werd genoemd rein en het andere onrein. Zekere soorten vlees maakten de Jood ceremonieel onheilig voor God, en geen ernstige Jood zou het ooit aanraken of zulk voedsel eten. Waren deze onderscheidingen nog bewaard na Christus' hemelvaart of waren deze onder het evangelie verdwenen?

Waren bekeerde heidenen onder enige verplichting om de ceremoniën van de Levietische wet omtrent voedsel te houden? Waren joodse christenen verplicht zo strikt te zijn omtrent het voedsel dat ze aten, als ze waren vóór Christus stierf en het voorhang van de tempel in tweeën was gescheurd? Was de ceremoniële wet omtrent vlees nog in praktijk of niet? Was de consciëntie van de gelovige in de Heere Jezus bezet met vreeze of zijn voedsel hem zou verontreinigen?

Vragen als deze schijnen een van de grote onderwerpen van strijd gevormd te hebben in de apostolische tijd. Zoals dikwijls de zaak is, namen zij een plaats in van werkelijk belang. De apostel Paulus vond het noodzakelijk over dit onderwerp te handelen in niet minder dan drie van zijn brieven, gericht tot zijn kerken. Het Koninkrijk Gods is geen spijs en drank. Laat niemand u oordelen omtrent spijs en drank. Niets toont de gevallen natuur des mensen zo klaar als de aanwezigheid van ziekten en ernstige gevallen. Het is een uitdrukking welke in de dagen der apostelen is gedaan.

Aan de andere kant schijnt het woord *genade* een samenvattende beschrijving te zijn van het gehele evangelie van Jezus Christus. Van dat roemrijke evangelie is genade de hoofdzaak. Genade in zijn oorsprong, genade in zijn openbaring, genade in de toepassing tot des mensen ziel. Genade is de fontein van leven waaruit onze zaligheid vloeit. Genade alléén is het waardoor ons geestelijk leven wordt bewaard.

Zijn we gerechtvaardigd? Het is door genade. Zijn we geroepen? Het is door genade. Hebben we vergeving der zonden? Het is door de rijkdom der genade. Hebben we een goede hoop? Het is door genade. Geloven we? Het is door genade. Zijn we uitverkorenen? Het is door de verkiezing der genade. Zijn we gered? Het is door genade. En waarom zou ik meer zeggen. De tijd zou me

ontbreken om te ontvouwen wat genade doet in het gehele werk der verlossing. Geen wonder dat Paulus spreekt tot de Romeinen: We zijn niet onder de wet maar onder de genade. En tot Titus spreekt hij: *De genade van God die de zaligheid brengt, is verschenen aan alle mensen.*

Zulke zijn de twee grote principes welke Paulus plaatst in een sterke tegenstelling. Die wij hier overwegen. Hij plaatst het één tegenover het andere; „spijze” en „genade”, - ceremoniën en het evangelie - ritualisme en de liefde van God in Christus Jezus. En dan stelt hij ons voor het grote principe, dat het is door „genade” en niet door „spijze” dat het hart gesterkt moet worden.

Nu, „gesterkt in het hart” is één van de grote behoeften van vele belijdende christenen. Speciaal wordt het verlangd door hem wiens kennis onvolmaakt is en wiens consciëntie een weinig verlicht is. Zulke personen gevoelen in zich zelf veel inwonende zonden. En ter zelfder tijd, zien ze zeer onderscheiden Gods remedie en de volheid van Christus. Hun geloof is zwak, hun hoofd is duister en hun vertroosting weinig. Zij behoeven meer gevoelige troost. Zij stellen zich voor, dat ze meer behoorden te gevoelen en meer te zien. (Hier wordt bedoeld de kenmerken van genade. vert.) Ze zijn niet op hun gemak. Ze kunnen de vrede en de vreugde van het geloof niet verwerven. Waarheen zullen ze zich keren? Wat zal hun consciëntie rust geven? Dan komt de vijand van hun ziel en suggereert een weinig gemakkelijker weg. Hij maakt een zinspeling op de waarde van sommige toevoegingen tot het eenvoudige evangelie, door mensen gemaakte voorstellingen van de waarheid, een weinig vlees-voldoende voornemens en fluistert: gebruikt slechts dit, en u zult gesterkt worden. Aangename aanbiedingen vloeien op dezelfde tijd in van elke kant, gelijk kwakzalvende medicijnen. Elk heeft zijn eigen patroon en verdedigers. Van elke zijde hoort de onvaste ziel uitnodigingen om zich te wenden, dan hier, dan daar, en dan zult u tot rust komen. Kom naar ons, zeggen de roomsen, verenigt u met onze kerk, de kerk op de rots, de enige ware kerk. De kerk kan niet dwalen. Geeft u aan haar over en u zult rust vinden. Kom naar ons, zegt de Ritualist, u hebt hoger en voller gezicht nodig van het priesterschap en de sacramenten, van de werkelijke tegenwoordigheid in het Avondmaal. Van de zachte invloeden van dagelijkse missen en de absolutie van de priester. Komt en u zult tevreden zijn. Kom naar ons, zeggen de liberalen, en werp je lasten en boeien af van een gevestigde kerk en verheug u in een vrije godsdienst. Kom naar ons, zeggen de Broederen en schud de last af van belijdenissen en van kerken. Wij zullen u hoger en dieper, meer hogere en meer diepere, meer verlichtende gezichten geven van de waarheid. Verenigt u met de Broederen en u zult vrede hebben. En zo zouden we kunnen voortgaan.

Iedere ervaren christen weet wel, dat zulke uitnodigingen steeds worden gemaakt aan onvaste zielen in onze tegenwoordige tijd. Wie heeft het niet opgemerkt, dat zij dikwijls onvaste zielen voor jaren in verwarring brengen. Wat zegt de Heilige Schrift? En dit is de enige zekere Leidsman. Hoor wat Paulus zegt: Het hart wordt gesterkt, niet door te verenigen met deze of gene partij. Neen, het is door genade en niet door spijze. Andere dingen hebben misschien een vertoning van wijsheid

en geven een tijdelijke voldoening aan het vlees (Col. 2 : 23). Maar ze hebben in werkelijkheid geen helende kracht en maken de ongelukkige mens die hen vertrouwt, niet beter maar erger.

Een diepere kennis van de Goddelijke genade, het eeuwig voornemen en toepassing van Christus' zaligend werk, een sterker verstaan van de leringen der genade, van Gods liefde in Christus, van Christus' volle en algehele voldoening van de zonden, van rechtvaardiging altéén door geloof -een intieme bekendheid van Christus de Gever en Fontein van genade, Zijn ambten, Zijn kracht, een meer rechte bevinding van het inwendige werk der genade in het hart ... dit, ja dit altéén is de geheime grond van hartversterking. Dit is het oude pad des vredes. Dit is de ware troost voor rusteloze consciënties. Het mag op het eerste gezicht te eenvoudig, te gemakkelijk, te algemeen schijnen. Maar al de wijsheid van mensen kan nooit de zwaarbeladene een betere weg tonen voor de rust zijner ziel. Verborgene hoogmoed en eigengerechtigheid, vrees ik, zijn te dikwijls de oorzaak, waarom deze goede oude weg niet gebruikt wordt.

Ik geloof dat er nooit een tijd was dat het meer nodig was om dit oud apostolisch voorschrift hoog te houden, dan in deze dagen. Nooit waren daar zo vele onvaste en ongevestigde christenen omzwervende vanwege het gebrek aan kennis. Nooit was het zo belangrijk voor getrouwe dienaren om de bazuin aan de mond te zetten en overal te verkondigen, genade en genade altéén, geen spijs sterkt het hart.

In de dagen der apostelen waren er geestelijke kwakzalvers, die gewonde consciënties heelden met door mensen gemaakte remedies. In onze beminde kerk en in ons vaderland zijn er altijd geweest die het hart naar Egypte toekeren en, niet tevreden met de eenvoudigheid van onze godsdienst, hebben gehunkerd naar de ceremoniële vleespotten van de kerk van Rome. Bisschop Loud, - onzaliger gedachtenis, - deed een weinig in deze weg, maar zijn handelingen waren niets vergeleken met wat sommige predikanten van onze tegenwoordige tijd doen. De sacramenten en kerkvormen worden uitgebreid en het preken wordt minder. Het Heilig Avondmaal wordt veranderd in een afgod, overladen met allerlei nieuwigheid, ornamenten en ceremoniën, waaronder het wezen der zaak begraven wordt. Deze dingen waren eens een pestilentie die wandelde in de duisternis. Ze zijn nu een kwaad dat op de middag verwoest. Ze zijn de vreugde van onze vijanden, de droefheid van Gods Kinderen en de plaag van onze tijden. Daarom de waarschuwing van Paulus: „Het hart wordt gesterkt door genade, niet door spijs”.

Laat ons acht slaan op onze personen en onze godsdienst. Laat ons een zuiver gezicht hebben ten aanzien van het evangelie der genade Gods. Niets anders zal ons goed kunnen doen in de ure van ziekte, in de dag der beproeving, op ons doodsbed en in de verheffingen van de Jordaan. Christus wonende in de harten door geloof, Christus' vrije genade, de enige grondslag voor onze voet, dit alleen kan ons vrede geven. Wanneer we ons verlaten op ons zelf, op onze vormen en

kerkceremoniën, liturgie, als een noodzakelijk deel van onze religie, zo zullen we ons op drijfzand bevinden. Het moge voor ons een godsdienstig vermaak zijn en ons voor een tijd rustig houden, gelijk kinderen met hun speelgoed, doch het is een religie van „spijze". Zulk een religie heeft een vertoning van wijsheid. Maar tenzij onze religie genade alleen is, wij zullen nooit de ware rust daarin hebben noch vinden.

3. In de laatste plaats willen wij het onderwijzend gedeelte onderzoeken, wat Paulus zegt: *Zij hebben geen nuttigheid bekomen, die daarin gewandeld hebben.*

Wij weten niet, wanneer de apostel deze woorden gebruikt, of hij dit bedoelt voor bijzondere kerken of personen, Natuurlijk, het is mogelijk dat hij zag op de Judaïsten te Antiochië en Galatië, of de Efeziërs van welke hij spreekt, van Timotheüs in zijn pastorale brieven, of de Kolossenzen, die hem zo veel moeite veroorzaakten, of de gelovigen uit de Hebréeën, in iedere kerk zonder uitzondering.

Het schijnt mij echter meer waarschijnlijk dat hij geen bijzondere kerk of kerken op het oog heeft. Ik denk meer dat hij in een algemene zin spreekt tot enige plaats of kerk, die de ceremonie en liturgie opvoert ten koste van de leringen der genade. En hij geeft een uitgebreide verklaring van dit alles. Zij hebben geen wezenlijk goed ontvangen van hun behagelijke ideeën. Ze hebben geen inwendige vrede of meer uitwendige heiligheid of algemeen nut. Hun godsdienst is onprofijtelijk. Door mensen gemaakte veranderingen van Gods kostelijke genademiddelen voor zondaren; deze door mensen gemaakte toevoegingen aan Christus' kostelijk evangelie, hoe ook verdedigd en ondersteund, geen goed zullen doen aan degenen die daarin wandelen. Zij geven geen waarachtige inwendige troost, zij brengen geen groei in ware heiligmaking, zij geven geen nut, noch enig wezenlijk heil voor de ziel. „Spijzen" hebben geen nuttigheid gebracht aan hen, die daarin gewandeld hebben. De hele stroom van kerkgeschiedenis bewijst overvloedig de waarheid van des apostels woord. Wie heeft niet gehoord van de eremieten en asceten in de voorgaande eeuwen. Wie heeft niet gehoord van de monniken en de nonnen van de roomse kerk in de middeleeuwen? Wie heeft niet gehoord van de brandende ijver, de vrome zelfverloochening van roomsen, gelijk Xavier en Ignatius Loyola? De ernst, de ijver en de zelfovergave van al dit soort mensen is boven alle twijfel. Doch iemand die zorgvuldig hun levensgeschiedenis aangaat, kan bij hen geen ware vrede of inwendige rust der ziel vinden. En met al hun ijver en zelfverloochening deden zij weinig goed aan de wereld.

Zij vergaderden rondom zich bewonderaars en aanbidders. Ze lieten een hoge reputatie na van zelfverloochening en ijver. Zij maakten dat mensen hen bewonderden terwijl zij leefden en in sommige gevallen hen heilig verklaarden na hun dood. Maar ze deden niets tot het heil en de bekering van zielen. En wat was de oorzaak hiervan? Zij hechtten overvloedig belang aan door mensen gemaakte liturgieën en ceremoniën, en maakten minder dan ze behoorden te hebben

gedaan van het evangelie van de genade Gods. Hun principe was, veel te maken van „spijs" en weinig van „genade". Hiervandaan maakten ze de woorden van de apostel waar: „spijze doet geen nuttigheid degenen die daarin gewandeld hebben".

De historie van onze tijden draagt een strikt getuigenis ten opzichte van deze vermaning. In de laatste vijf en twintig jaar hebben sommigen zich afgescheiden van de kerk van Engeland en zijn dienaars geworden van de kerk van Rome. Ze wensten meer, van wat ze noemen, katholieke leer en wat ze noemen katholieke ceremoniën. In deze handelden zij volgens hun principe eerlijk en gingen over naar Rome. Ze waren niet zwak en ongeletterd en mensen van minder kwaliteiten; enkelen van hen waren mensen van hoge standing, wier gaven en posities bekend waren. Wat voordeel hebben ze gevonden in het verlaten van „genade" voor „spijze". In het veranderen van het protestantisme voor Rome? Hebben zij een hoger mate van heiligheid verworven? Hebben zij een groter mate van nut en vruchten bekomen op hun doen? Laat één van hen eens antwoorden. Foulkes, een leidende figuur in die partij in de laatste jaren, heeft openlijk verklaard dat de prediking van sommigen van zijn medegenoten niet zo krachtig was als toen zij behoorden tot de Engelse kerk, en dat de hoogste mate van heilig leven, voorzover dat een mens gegeven is, niet binnen de wanden van het bleke Rome is, snaar in de ware vereniging met Christus en Zijn Kerk. Het godsdienstige systeem dat verhoogt de ceremoniën, en de door mensen gehaakte kerkvormen en liturgie doen werkelijk geen goed aan zijn hoorders, vergeleken met het eenvoudige evangelie van de genade Gods. Laat ons nu voor enkele ogenblikken de andere zijde van het portret laten zien, wat „genade" heeft gedaan.

Het was „genade" en geen „spijze" dat Maarten Luther bekwaam maakte dat grote werk in de wereld te doen. De sleutel van al deze daden was zijn constante verklaring van rechtvaardiging door het geloof, zonder de werken der wet. Dit was de waarheid die hem bekwaam maakte de ketenen van Rome te verbreken en het licht des evangelies deed schijnen in Europa.

Het was „genade" en geen „spijze" dat onze Engelse martelaren Latimer en Hooper deed oefenen in hun leven, zo machtige invloed hadden en zo helden schenen in hun dood. Ze zagen duidelijk en onderwezen eenvoudig het ware Priesterschap van Christus en de zaligheid alléén door genade. Zij eerden Gods genade en God eerde hen. „Die Mij eren zal Ik eren". Het was „genade" en geen „spijze" dat Romaine en Venn en hun broederen de godsdienstige wereld in Engeland deden omkeren, honderd jaar geleden. In zichzelf waren ze geen mensen van buitengewone geleerdheid, of intellectuele kracht. Maar zij verkondigden en wekten de werkelijke zuivere leer der genade op. Het was „genade" en geen „spijze" dat Simeon en Bisschop Daniël Wilson en Beckersteth zulke degelijke instrumenten in Gods dienst maakte in de eerste helft van de vorige eeuw. Gods vrije genade was de grote waarheid op welke zij leunden en

welke zij voortdurend voortbrachten. En God eerde hen daarin. Zij maakten veel van Gods genade en de God van genade maakte veel van hen.

Laat ons deze eenvoudige feiten zien, feiten in de oude historie, feiten in onze tegenwoordige dagen, feiten in ieder deel van ons land. Die de vermaning van de apostel bevestigen dat de godsdienst van „spijsze" geen nut doet degenen die daarin wandelen. Het is de godsdienst van genade, die inwendige vrede brengt, ware heiligheid en algemeen nut.

Toepassing

Laat mij nu eindigen met enkele woorden van dit gedeelte met praktische toepassing. We leven in een eeuw van bijzondere godsdienstige gevaren. Ik ben er zeker van dat het advies dat ik wil geven, ernstige opmerkzaamheid verdient.

- (1.) In de eerste plaats, laat ons niet verrast zijn ten opzichte van het opkomen en het voortgaan van valse leringen. Dit is zo oud als de oude apostelen. Het begon voor zij stierven. Zij voorzegden dat dit zou zijn tot aan het einde der wereld. Het is wijselijk van God besteld om te onderzoeken of wij ware genade en werkelijk zaligmakend geloof bezitten. Indien er zulke dingen niet waren als valse leringen en ketterijen op aarde, ik zou gaan denken dat de Bijbel niet waar was.
- (2.) In de tweede plaats, laten wij ons wapenen om de valse leringen tegen te staan, opdat we niet vervoerd worden door een religie van mode en vormen, en een slecht voorbeeld. Laat ons niet wijken vanwege alles dat rondom ons is, hoog en laag, rijk en arm, die er door vervoerd worden. Laat ons de valse leringen tegenstaan en ernstig handhaven het geloof dat eenmaal de heiligen overgeleverd is. Laat ons niet beschaamd zijn om te verdedigen en vast te staan in de waarheid van Gods Woord. Laat ons niet zijn als de dief, gelijk honden die niet blaffen en een wachter die geen alarm geeft bij gevaar. De duivel is een dief en een rover. Indien we zwijgen, en de valse leringen niet tegenstaan, zo behagen wij hem, maar mishagen God.
- (3.) Vervolgens, laat ons het oude gereformeerde principe van de kerk bewaren en deze ongekwetst overleveren aan onze kinderen en kleinkinderen. Laat ons niet luisteren naar het zoet gefluit van de vogelaar. De kerk is het waard om voor haar te strijden, ze heeft zulke goede diensten gedaan in voorbijgaande dagen. En ze mag het nog doen. Moge God ons bewaren voor papisme, on- en bijgeloof. Voor liturgie en rationalisme. En laat ons onze belijdenis vast houden. Want Die het beloofd heeft, is getrouw.
- (4.) Ten laatste, laat ons ernstig werk maken van onze persoonlijke zaligheid opdat we leren zoeken, weten en gevoelen voor ons zelve gered te zijn. De dag van tegenstellingen is altijd een dag van geestelijk gevaar. Mensen zijn geneigd om rechtzinnigheid te verwarren met bekering en te fantaseren dat zij ten hemel gaan, als zij weten hoe de papisten te antwoorden. Doch blote ijver zonder kennis en blote hoofdkennis van ons protestants geloof kan ons niet zaligen. Laat ons dat nooit vergeten.

Laat ons niet rusten tot wij het bloed van Christus gesprekeld op onze consciëntie gevoelen en het getuigenis van de Geest in ons hebben, dat wij wedergeboren zijn. Dit is werkelijke en waarachtige religie, dat zal nooit feilen. Het is het bezit van genade in het hart, en niet de verstandelijke kennis, dat de ziel zaligt.

Hoofdstuk 6

DE FEILBAARHEID VAN DIENAREN

En toen Petrus te Antiochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was; en wat volgt in Galaten 2 : 11-1.6.

Hebben wij ooit overwogen wat de apostel Petrus eens deed te Antiochië? Dit is een vraag die een ernstige overweging verdient.

Wat de apostel Petrus deed te Rome is ons verteld, hoewel we nauwelijks enige authentieke mededeling hebben hieromtrent. Roomse schrijvers komen aandragen met vele verhalen, legendes, tradities en fabels omtrent dit onderwerp. Maar 't is ongelukkig voor deze schrijvers, dat de Schrift op dit punt geheel zwijgt. Daar is in de Schrift niets te vinden dat de apostel Petrus ooit te Rome is geweest. Maar wat deed de apostel Petrus in Antiochië? Dit is het onderwerp van het gedeelte van de brief aan de Galaten, dat geschreven is boven dit hoofdstuk. Op dit punt spreekt de Heilige Schrift duidelijk en feilloos, en dan zijn er drie grote lessen voor Antiochië, die ik denk dat we behoren te onderzoeken.

1. De eerste les is, grote dienaren kunnen grote fouten maken.
2. De tweede is, dat de waarheid te bewaren zoals die in Christus is, in zijn kerk, is meer belangrijk dan vrede te houden.
3. De derde is, daar is geen lering welke wij zo behoren te handhaven als de rechtvaardigmaking zonder de werken der wet.

1. De eerste les is om van Antiochië te leren, dat grote dienaren grote fouten kunnen maken.

Wat klaarder bewijs kunnen we hebben dan dat, wat voor ons is gezet in deze plaats? Petrus was zonder twijfel één van de grootste van de apostelen. Hij was een oud discipel. Hij was een discipel, die bijzondere voordelen en voorrechten had. Hij was voortdurend in het gezelschap van de Heere Jezus geweest. Hij had de Heere Jezus horen prediken. Hij had de wonderen van Christus gezien, hij was bevoorrecht met Jezus' bijzondere onderwijzing. Was geteld onder Zijn intieme vrienden, was uit- en ingegaan met Hem al de tijd die Hij op aarde diende.

Hij was de apostel aan welke de sleutels van het Koninkrijk der hemelen waren gegeven, en door wiens hand de sleutelen het allereerst waren gebruikt. Hij was de eersté die de deur opende van geloof voor de Joden; door zijn prediking op de Pinksterdag. Hij was de eerste die de deur des geloofs opende voor de heidenen; door te gaan in het huis van Cornelius, die hij in de kerk ontving.

Hij was de eerste die oprees in de raad (Hand. 15) en zegt: *Waarom verzoekt gij God om een juk te leggen op de hals der discipelen, hetwelk noch onze vaders noch wij*

hebben kunnen dragen? En toch, deze Petrus, deze zelfde apostel valt in een grote fout.

De apostel Paulus zegt ons: „Ik wederstond hem in het aangezicht". Hij vertelt ons „dat hij te bestraffen was". Hij zegt: hij vreesde hen vanwege de „besnijdenis". Hij zegt van hem en zijn medegenoten, dat ze niet oprecht wandelden, overeenkomstig de waarheid van het evangelie. Hij spreekt van een „vermaning". Hij vertelt ons dat door hun veinzing zelfs Barnabas, zijn oude metgezel in zendingswerken, mede afgetrokken was.

Wat een droevig feit is dit. Dit is Simon Petrus! Dit is zijn derde grote dwaling, welke de Heilige Geest heeft goed gedacht ons mee te delen.

- Eerst vinden we hem, dat hij tracht zo ver als hij kon de Heere terug te houden van het grote werk dat Hij deed op het kruis. En was ernstig bestraft.
- Dan zien we hem dat hij driemaal de Heere verloochent, en dit met een eed bevestigt.
- En hier weer vinden we hem dat hij gevaarlijk handelt met de leidende waarheid van Christus' evangelie. Zekerlijk, wij mogen wel zeggen: „Heere, wat is de mens?"

De kerk van Rome roemt dat de apostel Petrus haar stichter is en eerste bisschop. Is het zo? Neem het aan voor een moment. Laat ons onszelf slechts herinneren dat van al de apostelen er niet één is, behalve vanzelf Judas Iskariot, van welke we zo veel bewijzen hebben, dat hij een feilbaar mens was. Ten opzichte van haar eigen aantoning was de kerk van Rome gefundeerd op de meest feilbare van de apostelen.

Maar het is alles bedoeld om ons te onderwijzen, dat zelfs de apostelen zelf, wanneer ze niet schreven onder de inspiratie van de Heilige Geest, soms konden dwalen. Het is de bedoeling om ons te onderwijzen, dat de beste mannen zwak en feilbaar zijn, zolang als zij leven. Tenzij de genade Gods hen ophoudt, ze kunnen te eniger tijd dwalen. Dit is zeer vernederend, maar het is zeer waar. Ware christenen zijn bekeerde, gerechtvaardigde en geheiligde mensen. Ze zijn levende leden van Christus, geliefde kinderen Gods en erfgenamen van het eeuwige leven. Ze zijn uitverkoren, gekozen, geroepen en bewaard tot de zaligheid. Ze hebben de Heilige Geest, maar ze zijn niet onfeilbaar.

Zal misschien rang of waardigheid inhouden: „onfeilbaarheid?" Neen in 't geheel niet! Het doet er niet toe hoe of wat een mens wordt genoemd. Hij mag een keizer zijn, een president of koning of een prins. Hij mag een paus, een kardinaal, een bisschop, een priester, een ouderling of diaken zijn. Hij is een feilbaar mens. Noch kroon, noch diadeem, noch zalving, noch oplegging der handen kan een mens weerhouden van fouten te maken.

Zal het getal dat vergadert, onfeilbaar zijn? Nee, in 't geheel niet! Ze kunnen bij menigte vergaderd zijn, vertegenwoordigers van kerken, maar ze zijn allen bloot voor dwaling. u moogt hen noemen concilie, synode, classis, conferentie of wat u wilt. Het doet er niet toe, in de besluiten die ze maken zijn ze feilbare mensen. Daarom zegt het 21^e artikel van de kerk van Engeland: *Algemene concilies kunnen dwalen, en hebben. soms gedwaald in de dingen betreffende de leringen van God.*

Het voorbeeld van de apostel te Antiochië staat niet alleen. Het is slechts een parallel van vele zaken die we tot onze lering vinden in de Heilige Schrift. Wij herinneren Abraham, de vader der gelovigen, die het advies van Sara volgde en Hagar nam voor een bijwif. We denken aan Aäron, de eerste hogepriester, die luisterde naar de kinderen van Israël om een gouden kalf te maken. Wij herinneren aan Salomo, de wijste van alle mensen, die zijn vrouwen toestond hoge plaatsen te bouwen. We denken aan Asa, de goede koning van Juda, die niet de Heere zocht, maar de geneesmeesters. Josafat, de koning die heenging met de goddeloze Achab in de krijg. Wij herinneren Hizkia., de goede koning, ontvangende de gezanten van Babel. Josia, de laatste van Juda's koningen, die op eigen inzicht ten oorlog toog tegen Farao. Wij herinneren Jacobus en Johannes, die wensten dat vuur kwam van de hemel. Deze dingen dienen onder de aandacht gebracht te worden. Ze zijn niet zonder grote oorzaak geschreven. Zij roepen ons luide toe: *geen onfeilbaarheid.*

En wie ziet niet, wanneer hij de historie van Christus' kerk leest, herhaaldelijk bewijzen dat de beste mensen kunnen dwalen? De oude vaders waren ijverig overeenkomstig hun kennis, en gereed om voor Christus te sterven. Maar velen van hen zaaiden reeds de zaden van bijgeloof.

De Hervormers waren geëerde instrumenten in de hand van God en verlevendigden de zaak der waarheid. Ja nauwelijks één van hen kan worden genoemd, die niet een grote fout maakte.

Maarten Luther leerde de consubstantiatie.

Melanchton was dikwijls onbeslist en twijfelachtig.

Cranmer herriep, voor een tijd, wat eerst zijn geloof was.

Jewell onderschreef de paapse leringen uit vrees voor de dood. Al deze dingen spreken met een luide stem. Zij allen heffen een baken op voor de Kerk van Christus. Zij allen zeggen: *laat na op mensen te zien.* Noemt niemand meester noch vader op aarde. Laat niemand roemen in mensen. Hij die roemt, roeme alleen in de Heere. Want allen zeggen: *geen onfeilbaarheid.*

De les is één die wij allen moeten leren. We zijn allen van nature geneigd te steunen op mensen die we kunnen zien. Liever dan op God Die we niet kunnen zien. Wij beminnen van nature op dienaren te steunen van de zichtbare kerk. Liever dan op de Heere Jezus, de grote Herder Die we niet zien. We dienen voortdurend gewaarschuwd te worden en op onze hoede te zijn. Ik zie deze neiging om op mensen te leunen, overal. Ik weet geen tak van de protestantse kerk van Christus, waaromtrent we op dit punt niet voorzichtig behoren te zijn.

- Het is een valstrik bijvoorbeeld, van de Engelse bisschoppelijken een afgod te maken van Bishop Pearson en de rechtvaardige Hooker.
- Het is een valstrik van de schotse Presbyterianen hun geloof te richten op John Knox, de Covenanters en Dr. Chalmers.
- Het is een, valstrik van de methodisten om in onze dagen de memorie van John Wesley te gedenken in een godsdienstige verering.
- Het is een valstrik van vrije kerken om geen fout te zien in enige opinie van Owen en Doddridge.

- Het is een valstrik van de Baptisten om de wijsheid van Gill, Tuller en Robert Hall zo hoog te vereren. Al deze zijn valstrikken en velen zijn daarin gevallen. Wij allen hebben van nature een Paus die we vereren. We zijn al te gauw gereed om te denken, dat is recht, omdat een groot geleerde of dienaar iets zegt. Of omdat onze eigen predikant, die we liefhebben iets zegt dat het recht is, zonder te onderzoeken, of het Schriftuurlijk is of niet. Velen volgen blindelings een leider. Ze zijn gelijk schapen.... Als er één over de dam is, volgt de rest. Hier te Antiochië was zelfs Barnabas vervoerd. We zouden zeggen, dat hij dacht: Zulk een goed mens, een oud-apostel gelijk Petrus, die kan zeker niet dwalen. Volg hem.

En laat ons nu zien welke praktische lessen we kunnen leren van dit deel van ons onderwerp.

- (a.) Laat ons dit leren, dat we geen onbepaald vertrouwen stellen in de opinie van enig mens, eenvoudig omdat hij vele honderden jaren geleden leefde. Petrus was een mens die in de tijd leefde van Christus' omwandeling op aarde. En toch, hij kon dwalen. Daar zijn velen die veel spreken in onze dagen omtrent „de stem van de oude kerk". Ze willen ons laten geloven, dat zij die nabij de tijd van de apostelen leefden, natuurlijk meer moesten weten omtrent de waarheid, dan wij kunnen. Daar is geen grond voor zulk een opinie. Het is een feit dat de meeste oude schrijvers in de kerk van Christus dikwijls in strijd zijn met elkander. Het is een feit dat ze dikwijls hun gedachten veranderden. Het is een feit dat ze dikwijls dwaze en zwakke dingen schreven, en dikwijls grote onwetendheid toonden in hun verklaringen van de Schrift. En het is zeker verkeerd, te denken dat zij vrij waren van fouten. Onfeilbaarheid wordt niet in de vroegste vaders der kerk gevonden, maar alleen in de Bijbel.
- (b.) Omtrent een andere zaak, laat ons verstaan dat we geen onbepaald vertrouwen stellen in de opinie van enig man, bloot omdat hij het ambt heeft van predikant. Petrus was één van de voornaamste apostelen en toch hij kon dwalen. Dit is een punt waaromtrent we voortdurend dwalen. Het is de rots op welke de vroegste kerk gestruikeld is. De mensen waren spoedig gereed om te zeggen: *Doe niets in tegenstelling van de gedachten van de Bisschop.* Maar wat zijn Bisschoppen en Priesters? Wat zijn de besten van de predikanten, dan mensen, stof, as, en klei, mensen van gelijke bewegingen als wij zijn, mensen die bloot staan aan verzoeken en zwakheden? Wat zegt de Schrift? *Wie is Paulus en wie is Apollos anders dan dienaren, door welchen u geloofd hebt, en dat, gelijk de Heere aan een iegelijk gegeven heeft? (1 Kor. 3 : 5).* Bisschoppen hebben de waarheid dikwijls verward, en voor wáár voorgesteld wat vals was. De grootste dwalingen zijn dikwijls begonnen bij dienaren, zoals Hofni en Pinehas, de zonen van de hogepriester, die de godsdienst verachtelijk maakten voor de kinderen Israëls. Ananas en Kajafas, hoewel in directe lijn afstammelingen van Aäron, kruisigden de Heere. Arius, de grote aartsketter, was een bisschop. Het is absurd te veronderstellen dat geordende

ambtsdragers niet kunnen dwalen. Wij kunnen hen volgen, zover hun onderwijs overeenkomstig Gods Woord is, maar niet verder. Wij kunnen hen geloven, zolang als zij kunnen zeggen: „daar is geschreven“; ... „dus zegt de Heere“. Maar verder dan dit kunnen we niet gaan. Onfeilbaarheid wordt niet gevonden in geordende ambtsdragers, maar in de Bijbel.

- (c.) Voor iets anders moeten we waarschuwen, n.l.: dat we geen onvoorwaardelijk vertrouwen stellen in de opinie van enig mens, bloot omdat ze zo geleerd zijn. Petrus was een man met grote gaven. 'Hij kon met tongen spreken, en toch kon hij dwalen. Dit is een punt waar velen scheef gaan. Dit is de rots op welke velen in de middeleeuwen geslagen zijn. Mensen zien op Thomas van Aquino en Dans Scotus en Peter Lombardes en velen hunner metgezellen als bijna geïnspireerde mensen. Ze gaven toenamen aan sommigen van hen, als een teken van hun bewondering. Ze spraken van de „onweersprekelijke doctor, de Seraphijnse doctor, de onvergelykelijke doctor“ en stelden wat deze doctors zeiden, dat moet waar zijn! Maar wat is de meest geleerde mens, indien hij niet onderwezen is door de Heilige Geest? Wat is de meest geleerde van alle godgeleerden dan een bloot feilbaar kind van Adam? Grote kennis van boeken en grote onwetendheid van de waarheid Gods kunnen zijde aan zijde gaan. Dit is geschied en geschiedt in alle tijden.

Ik wil hier opmerken, dat de twee boeken van Robert M'Cheyne: *Memoires en preken* meer goed hebben gedaan aan de zielen van mensen, dan enige folio die Origéne of Cyprianus schreef. Ik twijfel niet dat het boek „de pelgrimsreize naar de eeuwigheid“ - geschreven door Bunyan, een man die nauwelijks meer boeken kende, dan alleen de Bijbel en onwetend was van Grieks en Latijn - in de laatste dag bewijzen zal meer goed in de wereld gedaan hebben dan alle schoolgeleerden tezamen. Geleerdheid is een gave die niet veracht moet worden. Het is kwaad wanneer boeken in de kerk niet gewaardeerd worden. Maar 't is verbazend om op te merken, hoe ver een mens wetenschap kan vergaderen en toch hoe weinig of niets hij weet van de genade Gods. Ik twijfel niet dat de autoriteiten van Oxford in de laatste eeuw meer wisten van Hebreeuws, Grieks en Latijn dan Wesley, Whitefield, en Berrith of Huntington. Maar ze wisten weinig van het evangelie van Christus. Onfeilbaarheid wordt niet gevonden onder geleerde mensen, maar alleen in de Bijbel.

- (d.) Voor een andere zaak hebben we ons te wachten n.l. dat we geen onbepaald vertrouwen hebben in de opinie van onze eigen dienaar, niettegenstaande hij een godvrezend mens is. Petrus was een man die zeer veel genade had en toch kon hij dwalen. Uw dienaar mag inderdaad een man Gods zijn, en eerwaardig om zijn prediking en praktijk. Maar maak geen paus van hem, plaatst hem niet zijde aan zijde met het Woord van God. Bederf hem niet met flatterende woorden. Laat hem niet veronderstellen dat hij geen fouten kan maken. Leun niet met het volle gewicht op zijn inzichten; u zou te eniger tijd ondervinden dat ook hij dwalen kan.

Daar is geschreven van Joas, koning van Juda, *dat hij recht deed in de ogen des Heeren, al de dagen van Jojada de priester* (2 Kron. 24 : 2) doch de priester stierf en toen stierf ook de godsdienst van Joas. Zo zou het kunnen zijn dat uw dienaar sterft en dat daarmee uw godsdienst is gestorven. O, wees niet voldaan met godsdienst, gebouwd op mensen! Bent niet tevreden met te zeggen: *Ik heb hoop, want mijn dienaar heeft me er voor gehouden en mijn dienaar heeft me zulke dingen gezegd.* Het is nodig, dat ik bekwaam ben om te zeggen: *ik heb hoop, omdat ze gegrond is op het geschreven Woord van God.* Indien de vrede uwer ziel kostelijk is, moet zij vloeien uit de fontein der waarheid zelve. u moet het water voor uw eigen ziel hebben uit de wel zelf. Dienaren mogen scheiden van de waarheid. De zichtbare kerk mag worden gebroken. Maar hij die het Woord van God geschreven heeft in zijn hart, heeft een sterke grond onder de voet, die nooit zal feilen.

Eert uw dienaar, indien hij een getrouwe gezant van Christus is. Acht hem veel om zijns werks wil. Maar vergeet nooit, dat onfeilbaarheid nooit wordt gevonden in godzalige dienaren, maar in de Bijbel. De dingen welke ik genoemd heb, zijn waardig te worden opgemerkt. Dit is de les die we van Antiochië leren.

2. Ik ga nu over tot de tweede les die we van Antiochië leren, n.l. dat het van groter belang is, ***de evangelische waarheid in de kerk te bewaren, dan vrede te houden.***

Ik veronderstel: niemand wist beter de waarde van vrede en éénheid dan de apostel Paulus. Hij was de apostel die aan de Corinthiërs schreef omtrent liefde. Hij schreef aan de Romeinen: *Weest eensgezind onder elkander, houdt vrede onder elkander, bedenkt dezelfde dingen, een dienstknecht van God moet niet twisten. Daar is één lichaam en daar is één Geest, gelijk u geroepen bent tot één hoop, één Heere, één geloof, één doop.* Hij was de apostel die sprak: *Ik ben de zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers enigen behouden zou.* (1 Kor. 9 : 22). Doch zie, hoe hij hier handelt! Hij wederstond Petrus in het aangezicht. Hij bestrafte hem openlijk en hij nam de consequenties die daaruit mochten volgen. Er zou door de vijand van de kerk te Antiochië van alles van kunnen worden gezegd. En bovenal, hij schrijft het neer voor een altijd durende herinnering. Dat het nooit mocht worden vergeten dat, waar ooit het evangelie in heel de wereld zou worden gepredikt, deze openlijke bestraffing ten opzichte van een dwalende apostel mocht worden gekend en gelezen door alle mensen.

Nu, waarom deed hij dit? Omdat er valse lering dreigde; omdat hij wist, dat een weinig zuurdesem het hele deeg verzuurde; omdat hij ons wilde onderwijzen, dat we behoren te ijveren voor de waarheid, en het verlies van de waarheid meer te vrezen dan het verlies van de vrede.

Paulus' voorbeeld is er één die we wel behoren te bedenken in deze tegenwoordige tijd. Vele mensen willen aanpappen met alle soort van godsdienst, indien ze maar een rustig leven hebben. Ze hebben een dodelijke vrees voor wat

controverse genoemd wordt. Ze hebben een dodelijke vrees voor wat ze noemen een partijgeest, hoewel zij nooit duidelijk verklaren wat hun partijgeest is. Ze zijn bezet met een ziekelijk verlangen om vrede te houden en maken alle dingen vlak en aardig, hoewel het ten koste van de waarheid gaat. Zo lang als zij uitwendig vrede hebben en alles vlak is naar hun mening, dan schijnen ze tevreden te zijn. Ten koste van de waarheid. Ik geloof dat dezulken met Achab zouden zeggen ten opzichte van Elia, dat hij was een beroerder Israëls. En ze zouden de vorsten van Juda hebben geholpen om Jeremia in de gevangenis te stoppen als zijn mond maar gestopt was. En deze mensen van welke ik spreek, zouden ongetwijfeld van Paulus te Antiochië hebben gedacht, dat hij een zeer onverstandig mens was en dat hij veel te ver ging

Dit is alles verkeerd. We hebben reden om niets te verwachten dan het zuivere evangelie van Christus, onvermengd en onveranderd. Hetzelfde evangelie dat onderwezen is door de apostelen en dat alleen kan de zielen van mensen goed doen. We hebben niets weg te nemen of toe te voegen aan het eenvoudige evangelie van Jezus Christus. Alleen vrede door recht en in een rechte weg, naar het Woord van God.

- Terwille van de waarheid stond de Heere de Farizeeën tegen, hoewel ze in de stoel van Mozes zaten en de gestelde en geautoriseerde onderwijzers waren van mensen. De Heere zegt achtmaal achter elkaar in het 23e hoofdstuk van Mattheüs: *Wee u schriftgeleerden en Farizeeën, hypocrieten!* En wie zou enig woord durven inbrengen dat de Heere Jezus in dit zeggen verkeerd was?
- Terwille van de waarheid wederstond Paulus Petrus in het aangezicht, hoewel een broeder. Waar is het nut van éénheid, wanneer de zuivere waarheid is weggegaan? En wie durft zeggen dat hij verkeerd was?
- Terwille van de waarheid stond Athanasius tegenover de wereld, om de zuivere leer te handhaven omtrent de Godheid van Christus. En stond controvair met de grote meerderheid van de belijdende kerk. En wie durft te zeggen, dat hij verkeerd was? Voor de zaak der waarheid brak Luther de éénheid van de kerk in welke hij was geboren en wederstond hij de Paus en alle kerkelijke autoriteiten. Hij legde het fundament voor de nieuwe, nochtans oude leer der hervorming. En wie durft te zeggen: hij was verkeerd?
- Voor de zaak der waarheid gaven Cranmer, Ridley en Latimer, de Engelse hervormers, Hendrik de achtste en Eduard de zesde de dringende raad zich af te scheiden van Rome met alle consequenties die daaraan verbonden waren. En wie durft te zeggen dat ze verkeerd waren?
- Voor de zaak der waarheid: Whitefield en Wesley, zo lange tijd geleden, wederstonden en veroordeelden de blote zedenpreken die men hoorde in die dagen. En gingen in de wegen en heggen om zielen te winnen, wel wetende dat ze uit de gemeenschap der kerk zouden uitgeworpen worden. En wie durft te zeggen dat ze verkeerd waren?

Voorwaar, vrede zonder waarheid is geen vrede. Het is de vrede van de duivel, het is een kerkhofsvrede. Eénheid buiten de waarheid is een waardeloze

eenheid. Het is de eenheid van de hel. Laat ons nooit in de strik vallen van hen, die zo vriendelijk spreken omtrent vrede. Laat ons de woorden van de Heere Jezus gedenken: "Meent niet, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard." (Matth. 10 : 34). Laat ons de eer bedenken die Hij geeft aan één van de kerken in Klein-Azië: en dat u de kwaden niet kunt dragen, en dat u beproefd hebt degenen, die voorgeven, dat zij apostelen zijn, en zij zijn het niet, en hebt ze leugenaars bevonden. Laat ons bedenken de bestraffing die hij geeft aan een ander, dat u de vrouw Jezabel toelaat te leren (Openb. 2 : 2 en vs. 20). Laten we onszelf nooit schuldig maken om enig gedeelte van de waarheid te offeren op het zogenaamde altaar des vredes. Laat ons liever zijn gelijk de Joden, die, indien ze enig afschrift vonden van de oudtestamentische schriften, die onvolledig waren in een enkele letter, dat ze het geheel verbrandden, liever dan te riskeren dat er één tittel of jota van het Woord Gods verloren zou gaan.

In welk een weg maken we nu een practikaal gebruik van de principes die ik zo even neerlegde?

Ik wil mijn lezers een weinig advies geven en ik geloof dat dit advies een ernstige overweging verdient. Ik waarschuw dan iedereen die zijn ziel bemint om zeer nauwgezet te zijn in de prediking die hij regelmatig hoort. Hij die zich vrijmoedig neerzet onder enige bediening, waar hij niet anders hoort dan een onzuivere leer, is een onwijs mens. Ik wil niet aarzelen om aangaande dit punt vrijmoedig te spreken.

Ik weet wel dat velen denken dat het een schokkend iets is om zijn eiben kerk te verlaten. Ik kan niet zien met de ogen van zulke mensen. Ik wil een grote onderscheiding maken tussen een gebrekkige prediking en een door en door valse prediking; tussen onderwijzing die dwaalt in een nalatige zijde en die welke is positief onschriftuurlijk. Maar ik geloof, indien valse leringen onmiskenbaar worden gepreekt in enige kerk, dat een kerkganger die zijn ziel lief heeft, geheel recht is wanneer hij zich aan zulk een kerk onttrekt.

Om onschriftuurlijke prediking te horen, twee en vijftig zondagen in een jaar, is een zeer ernstig ding. Het is een aanhoudende drop van langzaam vergif in de ziel. Ik zou denken, het is bijna onmogelijk voor een mens, zich gewillig daaraan te onderwerpen. Daarom lezen we ook in het Nieuwe Testament: *Beproeft alle dingen; behoud het goede* (1 Thess. 5 : 21).

Ik zie in het Spreukenboek dat we geboden zijn de onderwijzing te verlaten, welke doet dwalen van de paden der kennis. Indien deze woorden niet de mens rechtvaardigen, die een kerk verlaat vanwege valse leringen die er gepreekt worden, dan weet ik niet wat het wèl moet doen. Wil enig mens mij vertellen dat naar zijn kerk te gaan absoluut nodig is voor zijn zaligheid? Afgezien of er de waarheid wordt gepreekt of niet? Wat mij aangaat, ik verafschuw zulke monsterachtige ideeën. Ik zie geen tittel of jota tot zijne verdediging in het Woord van God.

Daar zijn niet weinige kerken in Engeland (Nederland) waar de prediking weinig beter is dan in de roomse kerk. Daar zijn niet weinige kerken in Engeland (Nederland) waar de prediking weinig meer is dan een zedepreekje.

Ik ben gewoon krasse taal te spreken en bijzonder als ik handel over dit deel van mijn onderwerp, ik weet het ik graaf in zachte grond, ik weet liet. Ik handel over zaken welke in 't algemeen voorbij worden gegaan, en aan hun plaats worden gelaten, ik weet het. Doch wat ik zeg, voel ik als mijn dure plicht aangaande de kerk waarvan ik een dienaar ben.

Ik geloof dat onze tijdsomstandigheden dat vorderen. En de positie van de leden in vele delen van Engeland eist dat wij eenvoudig spreken en de dingen zeggen zoals ze zijn. Gods Woord zegt: Mijn volk gaat verloren omdat het geen kennis heeft. Het is geen tijd voor zachte en lieve woorden. De zaak is te ernstig. Ik heb deze uitdrukking kalm overwogen en ik ben bereed met elk van de tegenstanders te spreken.

Het gemeentelijke systeem is een wonderlijk ding, in theorie. Laat het goed mogen bediend worden en beoefend door waarlijk geestelijke dienaren en het zal als een grote zegen gerekend worden voor de natie. Maar het is gans verkeerd wanneer we dit systeem vasthechten aan een kerk, wanneer de dienaar van die kerk onwetend is van de waarheid die hij brengt of een beminnaar is van alle wereldse dingen en ijdelheid.

In zulk een geval moet men niet verrast zijn als mensen hun kerk en een dode bediening waar zij onder zitten verlaten, en daarom de waarheid zoeken waar zij ergens te vinden is. Indien de dienaar het ware evangelie niet preekt en zelf niet leeft overeenkomstig dat evangelie, behoeft hij niet de aandacht te verwachten van zijn gehoor.

Het is absurd te verwachten, dat het hoofd van een gezin, de zielen van hem en zijn gezin in gevaar zou brengen terwille van zijn parochiale kerk, waar de waarheid Gods niet gepredikt wordt. In andere woorden: ge moet zulk een dominee geloven en volgen, omdat hij tot mijn kerk behoort. Dit is hetzelfde als bij Rome. Het blinde autoriteitsgeloof. Wij vinden hier geen grond voor in Gods Woord. En de mensen die leven en sterven in onwetendheid van de zuivere waarheid niet in de waan laten om ten laatste te kunnen zeggen: Ik ging altijd trouw naar mijn eigen kerk, waar ik kon, dus ik word zalig. Verdelingen en afscheidingen zijn zeer nadelig in de godsdienst. Zij verzwakken de zaak van het ware christendom, zij geven gelegenheid aan de vijanden van alle Godzaligheid om de zaak van Christus te lasteren. Maar voordat we dit blameren, namelijk verdeling en scheiding, moeten we voorzichtig zijn deze blaam te leggen op degene die de blaam verdient. Want valse leringen, dwalingen en ketterijen zijn veel erger dan scheiding. Indien mensen een kerk verlaten en zich afscheiden van een leer die positief vals en onschriftuurlijk is, behoren zij eerder geprezen te worden, dan bestraft. In zulke zaken is scheiding meer een deugd dan een zonde.

Het is gemakkelijk om van dezulken te zeggen: „jeukende oren” en „licht geprikkeld”, maar 't is niet zo gemakkelijk de eenvoudige bijbellezer, die de waarheid Gods bemint, te . overtuigen dat het zijn plicht is, zondag aan zondag een valse leer te horen, wanneer er gelegenheid is om de waarheid te horen in een andere kerk of plaats. Het is een oud gezegde wat we niet moeten vergeten: Hij is een schismamaker die de schisma veroorzaakt. Met andere woorden, niet zij die de kerk verlaten, maar zij die de oorzaak van hun heengaan zijn, die zijn de schuldigen. (In vele gevallen de predikant zelf. vert.)

Eénheid, rust en orde onder de belijdende christenen zijn een grote zegen. Ze geven kracht, schoonheid, en stichting in de zaak van Christus. Maar zelfs goud kan te duur gekocht worden. Eenheid die verworven is door de waarheid op te offeren aan die eenheid, is zeer droevig. En het is niet de eenheid die God behaagt. De kerk van Rome roemt luide van die eenheid, doch die verdient deze naam in waarheid niet. Het is een eenheid die verworven is door Gods Woord en Waarheid van de mensen weg te nemen; door onwetendheid aan te kweken en te verbieden dat mensen voor zichzelf denken. Gelijk de verdelgende soldaten vanouds, zo ook maakt de kerk van Rome een vrede, maar het is een kerkhofsvrede. Er is vrede en stilte genoeg in het graf, maar het is de stilte des doods. Het waren de valse profeten die riepen vrede, wanneer er geen vrede was. Tegenstellingen en polemiek in de godsdienst zijn hatelijke dingen. Het is moeilijk genoeg te vechten tegen de duivel, de wereld en het vlees, buiten verschillen in ons eigen kamp. Maar daar is één ding zelfs erger dan polemiek, n.l. dat wij de valse leer tolereren, toestaan, en dat zonder protest. Indien de inzichten die sommige mensen hebben, correct waren, was het eenvoudig dat we in 't geheel geen reformatie hadden. Voor de zaak van zogenaamde vrede behoorden wij de maagd te aanbidden en ons te buigen voor beelden. Weg met zulk geklets!

Daar zijn tijden dat polemiek niet alleen een plicht is, maar een weldaad. Geef mij de machtigste donderstorm liever dan de pestilentie die in de duisternis wandelt. De één wandelt in duisternis en vergiftigt ons in stilte, de ander verschrikt en alarmeert ons voor een korte tijd, maar 't is spoedig over en het zuivert de lucht. Laat ons ernstig waken voor het geloof dat eens de heiligen overgeleverd is (Judas : 3). Ik ben overtuigd, dat de dingen die ik zeg, velen niet smaken. Drie dingen zijn er, welke men nooit moet vergeten. *Een weinig vergif, een weinig valse lering en een weinig zonde, en toch roemen over vrede en eenheid.* Ik ben overtuigd, dat wanneer iemand zulke dingen uitdrukt, die ik voortgebracht heb, men gereed is te zeggen: „Hij is geen kerkman”. Ik hoor zulke beschuldigingen onbewogen. De dag des oordeels zal ons tonen, wie de ware vrienden waren van de Kerk, en wie niet.

3. Maar ik ga voort te spreken over de derde les, die wij ontvangen van Antiochië. *Die les is, dat er geen leerstelling is, waaromtrent wij zo de nadruk behoren te leggen als de rechtvaardiging door geloof zonder de werken der wet.*

Het bewijs van deze les staat ongetwijfeld in de passage van de Schrift, welke boven dit hoofdstuk staat. Welk artikel van het geloof had de apostel Petrus verzaakt te Antiochië? Niet één. Welke leerstelling had hij in 't openbaar verkondigd, welke vals was? Niet één. Wat had hij dan gedaan? Dit namelijk: Na een gehouden gemeenschap met de gelovige heidenen, als mede-erfgenamen en deelgenoten van de belofte van Christus in het evangelie, werd hij plotseling met hen verlegen en trok zich van hen terug.

Hij scheen te denken, dat ze minder heilig waren en aannemelijk voor God dan de besneden Joden. Hij scheen te denken, dat de gelovige heidenen in een lager staat waren, dan zij die de ceremoniën hielden van de wet van Mozes. Hij scheen, in één woord, een weinig toe te voegen aan het eenvoudig geloof, als nodig om een mens interest te geven in Christus Jezus. Hij scheen te antwoorden op de vraag: Wat zal ik doen om zalig te worden? Niet alleen geloof in de Heere Jezus Christus, maar: geloof in de Heere Jezus Christus en wordt besneden, en houd de ceremoniën van de wet.

Zulk een gedrag als dit kon de apostel Paulus niet verdragen. Niets stootte hem meer af dan de idee van iets toe te voegen tot het evangelie van Christus.

„Ik wederstond hem in 't aangezicht", zo zegt hij. Hij bestrafte hem niet alleen, maar hij herhaalde de hele zaak, wanneer hij door inspiratie de brief aan de Galaten schreef. Maar ik vraag bijzonder uw aandacht. Ik vraag u op te merken de bijzondere ijver die de apostel Paulus toont ten opzichte van deze leerstelling, en dit punt te overwegen omtrent de misstap die gedaan was. Laat ons in deze passage van de Heilige Schrift opmerken het bijzondere belang van de rechtvaardiging door het geloof, zonder de werken der wet.

Laat ons hier leren wat machtige reden de hervormers van de kerk van Engeland hadden om in het elfde art. des geloofs dit leerstuk te noemen: „Een meest heilzame leer en vol van troost".

- a. Dit is de leer die wezenlijk noodzakelijk is voor onze eigen persoonlijke troost. Geen mens op aarde is een werkelijk Kind van God, tot hij ziet en ontvangt zaligheid door geloof in Christus Jezus. Geen mens zal ooit waarachtige vrede en ware verzekering hebben tot hij met zijn gehele hart de leer omhelst, dat wij rechtvaardig voor God gerekend zijn oen de verdienste van onze Meere Jezus Christus sloor geloof. En niet om onze eigen werken en verdiensten. Een reden, geloof ik, waarom zovele belijders in deze dagen tot en met bezet zijn en weinig troost en vrede genieten, is hun onwetendheid omtrent dit punt. Zij hebben geen duidelijke voorstelling van de rechtvaardiging door geloof zonder de werken der wet.
- b. Dit is de leer die de grote vijand van zielen haat. Hij weet dat het de wereld omkeert vanaf het eerste begin van het evangelie in de dagen der apostelen. Hij weet dat het de wereld omkeert in de tijd van de reformatie. Hij is altijd bezig met zijn verzoeken om deze leer te verwerpen. Hij is altijd bezig om kerken en dienaren te verleiden deze waarheid te loochenen of te verduisteren. Geen wonder dat het Concilie van Trente zijn hoofdaanval

richtte tegen deze leer en die vervloekt en kettters noemde. Geen wonder dat velen die denken dat ze geleerd zijn in deze dagen, deze leer tegenstaan als theologische babbeltaal. En zeggen dat alle ernstig gezinde mensen gerechtvaardigd zijn door Christus of ze geloof hebben of niet! De eenvoudige waarheid is, dat deze leer gal en alsem is voor onbekeerde zielen. Doch juist deze waarheid is noodzakelijk voor een ontwaakte ziel. Maar de hoogmoedige, onvernederde mens, die zijn eigen zonde en ellende niet kent, noch gevoelt en zijn eigen zwakheid niet ziet, noch zijn onmacht tegen de zonde, kan deze waarheid niet ontvangen.

- c. Dit is de leer die de dolksteek is voor de Arminiaan en Rome's kerk. Het begin van de onschriftuurlijke paapse leringen mag worden geacht de verwerping van de rechtvaardiging door geloof. Geen roomse leraar, indien hij getrouw is aan zijn kerk, kan ooit zeggen tot een behoeftig zondaar: Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden. Hij kan dit niet doen zonder toevoegingen en verklaringen, die de goede tijding compleet verwoesten. Hij durft het evangelisch medicijn niet toe te passen, zonder het vergif van zijn kerk toe te voegen. Vagevuur, boete, priesterlijke schuldvergeving, tussentreding van de heiligen, aanbidding der maagd, en vele andere paapse, door de mens gemaakte diensten, zij zijn allen verrotte steunsels om gewonde consciënties te ondersteunen. Maar ze zijn nodig geacht door Rome's kerk omdat zij de rechtvaardiging des geloofs verloochenen.
- d. Deze is de leerstelling welke is absoluut wezenlijk voor een dienaars welvaren onder zijn volk. Duisterheid op dit punt bederft alles. De ware inzichten te missen omtrent rechtvaardigmaking, zal de uiterste ijver tot niets brengen, ja, veel schade doen. Daar mag veel zijn dat behagelijk is en aardig in de preek van een dienaar, veel omtrent Christus en sacramenten, veel omtrent zelfverloochening, veel omtrent eenvoud, veel omtrent liefde. Maar al deze dingen zijn niets, indien zijn trompet een onzeker geluid geeft omtrent de rechtvaardiging door het geloof zonder de daden der wet.
- e. Dit is de lering welke absoluut wezenlijk is voor de welvaart van een kerk. Geen kerk is in een werkelijk gezonde staat in welke deze leer niet predominerend gebracht wordt. Een kerk mag goede vormen hebben, goed opgeleide predikanten, en de sacramenten geregeld bediend, maar zulk een kerk zal geen bekeringen zien, noch geestelijk leven, wanneer deze leer niet eenvoudig wordt gepreikt. Maar daar zal geen zegen zijn op zulk een kerk, tenzij dat rechtvaardigmaking door geloof wordt verkondigd van zijn kansels. Vroeger of later zal zijn kandelaar van zijn plaats worden genomen.

We hebben voor ogen, de kerken van Afrika en de oosterse kerken. Waar zijn ze gebleven? Wat is er van overgebleven? Hadden zij geen voorgangers? Zij hadden. Hadden zij geen godsdienstige vormen en liturgies? Zij hadden. Hadden ze geen synodes en concilies? Zij hadden. Maar ze hebben de lering van

rechtvaardigmaking door geloof verworpen. Zij verloren het inzicht van deze machtige waarheid, en zo vielen zij.

Waarom deed onze eigen kerk zo weinig in de laatste eeuw en waarom deden vrije kerken, methodisten en baptisten zo veel meer? Was het dat hun systeem zo veel beter was dan het onze? Neen, maar hun dienaren preekten de rechtvaardigmaking door geloof. En onze dienaren, behalve de uitzonderingen, preekten de waarheid in 't geheel niet. Waarom gaan zo vele mensen naar afgescheiden kerken in onze dagen? Waarom zien wij zo dikwijls prachtige Gotische kerken zo ledig als een boerenschuur in juli? En een klein armoedig gebouw zo overvol met hoorders? Waarom is dit alles? De eenvoudige reden is dat de mensen geen begeerte hebben tot de droge, krachtloze preken, waar de rechtvaardigmaking door geloof niet wordt verkondigd. En wanneer ze het in hun eigen kerk niet kunnen horen, dan zoeken ze het op een andere plaats. Ja ik geloof als een algemene regel te kunnen stellen, wanneer de éne kerk leeg loopt en de andere vol, dat daar een oorzaak moet zijn, indien deze dingen dan zo zijn. De apostel Paulus mocht wel ijverig zijn ten opzichte van de waarheid en Petrus in het aangezicht weerstaan. Hij mocht wel handhaven dat het een of ander behoorde opgeofferd te worden, liever dan de leer van de rechtvaardigmaking van de kerk van Christus in gevaar te brengen. Hij zag met een profetisch oog de toekomstige dingen. Hij liet ons een exempel na, dat we zouden weldoen dit op te volgen. Wat we ook zouden tolereren, laat ons nooit iets afdoen van die gezegende leer, dat wij gerechtvaardigd worden door het geloof, zonder de werken der wet.

Laat ons oppassen enige leer aan te nemen, die direct of indirect verduistert de rechtvaardigmaking door het geloof. Elk godsdienstig systeem dat het minste plaatst tussen de zwaar beladen zondaar en Jezus Christus de Zaligmaker, behalve het ware geloof, is gevaarlijk en onschriftuurlijk.

- Elk systeem dat diskrediet werpt op de eenvoudige protestantse leer, welke de kracht van Rome brak, is gevaarlijk voor de ziel. De doop is een sacrament, door Christus Zelf ingesteld. En het moet worden gebruikt met eerbied en, met respect door alle belijdende christenen. Wanneer het recht en waardig en met geloof wordt gebruikt, zo is het mogelijk een instrument dat zegen brengt voor de ziel. Maar wanneer het volk wordt onderwezen, dat al wie zijn gedoopt, ook zijn wedergeboren en dat alle gedoopte personen aangesproken worden als Kinderen Gods, ik geloof dat zulke zielen in groot gevaar verkeren. Want dat zijn alleen Kinderen Gods, die een zaligmakend geloof hebben in Christus Jezus. En niet alle mensen hebben geloof.
- Het Heilig Avondmaal is een sacrament, ingesteld door Christus Zelf tot werking en tot versterking van het geloof van de ware gelovigen. Maar wanneer mensen worden onderwezen, dat alle mensen behoren te komen tot de tafel des Heer en, bekeerd en onbekeerd, die geloofd hebben of niet, en dat allen gelijk Christus' lichaam en bloed ontvangen, die het brood en de wijn ontvangen, ik geloof dat zulke zielen in groot gevaar zijn. Zulke

onderwijzingen schijnen mij de leer van de rechtvaardigmaking door geloof te verdonkeren. Niemand eet Christus' lichaam en drinkt Christus' bloed, dan een gerechtvaardigd mens. En niemand is gerechtvaardigd, dan alleen door geloof.

- Lidmaatschap van de kerk van Engeland is een groot voorrecht. Geen zichtbare kerk op aarde, volgens mijn mening, biedt zoveel voordelen aan zijn leden, wanneer in een rechte weg bediend. Maar wanneer de mensen onderwezen worden, omdat ze leden van de kerk zijn, dat ze dan natuurlijk ook leden van Christus zijn, ik geloof dat hun zielen in groot gevaar zijn. Want zij alleen zijn in Christus, die geloven en door dit geloof gerechtvaardigd zijn. En niet alle mensen hebben geloof.
- Wanneer wij onderwijzingen horen, welke verduisteren of tegenspreken de rechtvaardigmaking door geloof, dat is pleisteren met loze kalk. We hebben ons te wachten en op onze hoede te zijn voor zulk een lering. En wat de prediking ook moge zijn, in welsprekendheid en de gave der prediker, daar is hier een worm die steekt in de wortel en dat is een verdorven leer.

Tenslotte moge de Heere licht schenken in onze duistere dagen en gebed geven, voor die dienaren, die noch kennen, noch preken de waarheid, zoals die in Christus is. Dat God de voorhang des harten mocht wegnemen en hen de weg tonen, die tot de zaligheid leidt.

Niets is onmogelijk. De apostel Paulus was eens een Farizeeër, die de gemeente Gods vervolgde; Luther was eens een onverlichte monnik; Bisschop Latimer was eens een ijverige papist; Thomas Scott was eens door en door gekant tegen de evangelische waarheid. Niets is onmogelijk, ik herhaal het. De Heilige Geest kan een mensendienaar, die nu blind is voor de waarheid, de ogen openen en een getuige maken van de waarheid. Laat ons daarvoor mogen bidden. Ik beveel de zaken, vervat in dit hoofdstuk, ernstig aan om te overwegen. Laat ons dit wel in onze harten overdenken. Laat ons dit beoefenen in onze dagelijkse praktijk. En indien we dit doen, zo hebben we iets geleerd ten opzichte van de historie van Petrus te Antiochië.

Hoofdstuk 7

APOSTOLISCHE VREES

Doch ik vrees, dat niet enigszins, gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzo uwe zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is. (2 Korinthe 11:3)

De tekst welke aan 't hoofd staat van deze lering, bevat een deel aangaande de bevindingen van een groot christen. Immers geen dienstknecht van Christus heeft misschien zulk een goed merkteken nagelaten als de apostel Paulus. Wanneer hij geboren werd, was het gehele Romeinse keizerrijk, behalve een klein gedeelte daarvan, gezonken in het donkerste heidendom en wanneer hij stierf, was dat machtige heidendom geschud en gereed te vallen. En niet één van de apostelen welke God gebruikte om deze grote verandering teweeg te brengen, deed meer dan Saulus van Tarsen na zijn bekering. En toch, hoe opmerkelijk is dit, dat in 't midden van zijn voorspoed in zijn arbeid, we horen dat hij hier uitroept: „Ik vrees“.

Daar is een soort van droefgeestigheid in deze woorden die onze aandacht vragen. Zij tonen ons een mens met vele zorgen en vragen. Hij die veronderstelt dat Paulus een gemakkelijk leven leidde, omdat hij een uitverkoren en geroepen apostel was, die kerken stichtte, die wonderen verrichtte, en brieven schreef, geïnspireerd door de Heilige Geest, zal zich hier grotelijks vergissen.

Want niets is meer bezijden de waarheid dan dit! Het elfde hoofdstuk van de tweede brief aan de Korinthiërs immers, vertelt ons iets anders. Het is een hoofdstuk dat gedegen studie eist. Deels had hij de tegenstand van de heidenen, filosofen en priesters, wier listigheid een groot gevaar was. Deels van de bittere vijandschap van zijn eigen ongelovige landgenoten, deels van de valse en zwakke broederen. En ten laatste, maar niet het minste, zijn doorn in zijn eigen vlees. De grote apostel der heidenen was in zeker opzicht een beeld van zijn grote Meester: een man van smarten en verzocht in krankheid. Maar van alle lasten welke de apostel droeg, scheen niets hem zó zwaar te wegen, als wat hij hier schrijft aan de Korinthiërs: de zorg van alle de gemeenten (2 Kor. 11 : 28).

De schrale kennis van vele christenen, hun zwak geloof, hun weinige bevinding, hun zwakke hoop en hun lage staat van heiligmaking, al deze dingen maakten hem bijzonder bezorgd, dat zij door valse onderwijzers zouden afgeleid worden en van hun geloof schipbreuk lijden.

Gelijk kleine kinderen, nauwelijks in staat om te wandelen, die men behandelen moet met veel geduld. Kunnen we nog twijfelen dat ze de apostel voortdurend in een toestand van zorg hielden? Kan het ons verwonderen dat hij tot de Galaten zegt: Ik verwonder mij dat gij zo haast wijkende van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander evangelie - en: o gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd, dat ge de waarheid Gods niet zoudt

gehoorzamen? Geen opmerkzaam lezer kan de brieven van de apostel bestuderen zonder te zien wat we hierboven opschreven. En de tekst die ik boven dit hoofdstuk geplaatst heb, is een bewijs van wat ik bedoel: „Doch ik vrees dat niet enigszins gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, also uw zinnen bedorven worden om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is”.

Deze tekst bevat drie belangrijke lessen, welke ik bijzonder voor de aandacht van mijn lezers wens neer te leggen. Ik ben in mijn consciëntie overtuigd, dat het lessen zijn, bijzonder voor deze tijden.

1. Eerst toont de tekst ons een geestelijke kwaal voor welke wij allen verantwoordelijk zijn, en welke wij behoorden te vrezen. Deze kwaal is de verdorvenheid van onze zinnen: *Ik vrees dat uw zinnen bedorven zijn.*
2. Ten tweede toont de tekst ons een voorbeeld, dat het voor ons moet zijn een baken in zee: *Gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft.*
3. De tekst toont ons een punt, waaromtrent wij speciaal op onze hoede behoren te zijn. Dat punt is: *Af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is.*

De tekst is een diepe mijn en zij is niet zonder moeilijkheid, maar laat ons er vrijmoedig in neerdalen, en we zullen bevinden dat zij veel edel metaal bevat.

1. Eerst dan, daar is een geestelijke kwaal die wij behoorden te vrezen, namelijk: *De bedorvenheid der zinnen.*

Ik neem „bedorvenheid der zinnen”, in de bedoeling verwonding van onze zinnen, door valse en onschriftuurlijke leringen in de godsdienst aan te nemen. En ik geloof dat de bedoeling van de apostel is: Ik vrees dat uw zinnen bedorven en ongezond zijn in de inzichten van de ware godsdienst. Ik vrees dat ge principes aanneemt, dat ge voor waarheid houdt, wat geen waarheid is. Ik vrees, dat ge zoudt afwijken van het geloof dat eenmaal de heidenen overgeleverd is en verkeerde inzichten zoudt omhelzen aangaande het evangelie van Christus.

De vrees door de apostel uitgedrukt, mag in het begin grote verwondering scheppen. Wie zou hebben gedacht, dat onder het oog van Christus' eigen gekozen discipelen, terwijl het bloed van Golgotha nauwelijks droog was, terwijl de eeuw van wonderen nauwelijks voorbij was, wie zou hebben gedacht, dat in zulk een dag er gevaar was, dat christenen zouden afwijken van het geloof? Toch is niets meer zeker dan dat „de verborgenheid der ongerechtigheid” alreeds zijn werk begon te doen voor de apostelen gestorven waren. (2 Thess. 2 : 7). Zelfs nu zegt Johannes, daar zijn vele anti-christen. (1 Joh. 2 : 18).

En zonder twijfel, wat is in de kerkhistorie duidelijker bewezen dan dit? Dat valse leringen nooit hebben opgehouden om de plaag te zijn van het Christendom van de laatste achttien eeuwen. Voorwaarts ziende met het oog van een profeet, mocht Paulus wel zeggen: „Ik vrees”. Ik vrees niet bloot de verdorvenheid van uw zeden, maar van uw zinnen.

De eenvoudige waarheid is, dat valse leringen door de satan zijn gekozen als een machine, die in elke eeuw de voortgang van het evangelie van Christus moet verhinderen. Zijnde niet in staat om te verhinderen dat de fontein des levens

wordt geopend, werkt hij altijd om de stroom die er uitvloeit, te vergiftigen en indien hij kan, te vernietigen. In één woord, hij heeft de zinnen des mensen bedorven.

- a. Valse leringen overspreidden al spoedig de eerste christelijke kerk na de dood van de apostelen. Deels bij vreemde onderwijzingen omtrent de Drieëenheid Gods en de persoon van Christus, deels door een ongerijmde vermenigvuldiging van nieuw verzonnen ceremoniën, deels door invoering van het kloosterwezen en door mensen gemaakt ascetisme. Het licht van de kerk was spoedig verduisterd. Zelfs in Augustinus' tijd, waren de ceremoniën gegroeid tot zulk een getal, dat het onder christelijk volk erger was, dan ten tijde van de Joden. Hier vinden we wat de apostel zegt: *De verdorvenheid van 's mensen zinnen.*
- b. Valse leringen in de middeleeuwen overspreidden geheel de kerk, zodat de waarheid zoals die is in Jezus, bijna begraven of verdronken was. Gedurende de laatste drie eeuwen voor de reformatie is het waarschijnlijk dat zeer weinige christenen in Europa de vraag konden beantwoorden: Wat moet ik doen om zalig te worden? Pausen en kardinalen, Abbots en Priors, Aartsbisschoppen en Bisschoppen, Priesters en Dekens, monniken en nonnen, waren behalve enige uitzonderingen, niets dan onwetendheid en bijgeloof. Ze waren in een diepe slaap gezonken, waarvan zij ten dele zijn opgeschrikt door de aardbeving van de Reformatie. *Hier was weer de verdorvenheid van 's mensen zinnen.*
- c. Valse leringen zijn sinds de dagen der Hervorming voortdurend weer opgerezen en trachtten te niet te doen het werk van de Reformatie. Neologisme in sommige delen van Europa, Socianisme in andere, formalisme en onverschilligheid in weer andere hebben de bloesems verdorven, welke eens beloofden goede vrucht te dragen en maakten het protestantisme tot een blote koude vorm. *Hier zien we weer de verdorvenheid van de zinnen.*
- d. Valse leringen zelfs in onze dagen en ook in onze eigen ogen knagen aan het hart van de kerk van Engeland. (Ook in Nederland; vert.) En het brengt het bestaan van de kerk in gevaar. Een school van kerkmannen aarzelt niet, om uit te spreken dat ze het principe van de reformatie niet behagen en trachten zee en land af te reizen om de kerk aan Rome over te leveren. Een andere school, met gelijke brutaliteit, spreekt oppervlakkig van inspiratie, en bespot het idee van bovennatuurlijke religie en tracht de wonderen als ballast over boord te werpen. Een andere school verkondigt vrijheid aan iedere vorm van religie, en vertelt ons, dat alle onderwijzers en onderwijzingen ons vertrouwen verdienen, hoe heterogeen en contradictorisch hun opinies ook zijn. Op al deze kan worden toegepast, dat ze illustreren *de verdorvenheid van 's mensen zinnen.*

In 't gezicht van zulke feiten als deze, mogen we wel ter harte nemen, wat de woorden van de apostel zijn, uitgedrukt in de tekst die we boven dit hoofdstuk

plaatsten. Gelijk de apostel hebben ook wij overvloedige oorzaak om bevreesd te zijn. Nooit, denk ik, vaas er zulk een behoefte voor de Engelse christenen (Ook Hollandse vert.) om op hun hoede te zijn. Nooit was er zulk een noodzaak voor getrouwe dienaren om luide uit te roepen en niet in te houden: „Indien de bazuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot de krijg bereiden?" (1 Kor. 14 : 8).

Ik wil ieder lid van de kerk van Engeland opwekken zijn ogen open te doen om het gevaar te zien in welke zijn eigen kerk staat. Zal niet de kerk verwoest worden uit verkeerde liefde voor valse vrede. Polemie (strijd) is een schrikkelijk ding; maar er zijn dagen wanneer het een uitgesproken plicht is. Vrede is zeer aangenaam; maar, gelijk goud, het kan te duur worden gekocht. Eenheid is voorwaar een zegen; maar 't is waardeloos indien het verkregen is ten koste van de waarheid. Nogmaals zeg ik: open uw ogen en wees op uw post.

De natie die rust, voldaan met zijn voorspoed, met zijn handel en nijverheid, en zijn nationale verdedigingen nalaat, vanwege zijn moeilijkheden en dure uitgaven, staat op het punt een prooi te worden van een Attila of Napoleon (of Hitler) die begeerde om haar aan te vallen. De kerk die rijk en verrijkt is en geen dings gebrek heeft, vanwege zijn oudheid, orders en gaven en talenten, mag uitroepen: vrede, vrede, en zichzelf flatteren. Zij zal geen kwaad zien. Maar indien zij niet voorzichtig is om de gezonde leer te handhaven onder zijn dienaren en leden, dan moet het ons niet verrassen zo haar kandelaar weggenomen wordt. Ik wil u waarschuwen uit de grond van mijn hart, voor moedeloosheid of lafhartigheid in deze omstandigheid. Al wat ik zeg is: Laat ons de vreze Gods beoefenen. Ik zie geen noodzakelijkheid om het oude schip te verlaten en het als verloren op te geven. Slecht als de dingen schijnen in de ark, zijn ze echter niet beter aan de buitenzijde. Maar ik protesteer tegen die zorgeloze geest en de sluimering, welke de sluimering van zovelen schijnt te verzegelen en hen te verblinden ten opzichte van het enorme gevaar waarin wij geplaatst zijn, ten opzichte van het verrijzen en de voortgang van valse lering in deze dagen. Ik protesteer tegen de algemene opmerking, zo menigmaal verkondigd door mensen in zogenoemde hoge plaatsen, dat eenheid van meer belang is dan de betonde leer. En vrede van meer waarde dan de waarheid. Maar ik roep iedere lezer op, die werkelijk de kerk bemint om de gevaren van deze tijden te onderkennen en mannelijk en krachtig te doen wat zijn plicht is. En hun wederstaar met vereende krachten en gebed. Het was niet voor niets, dat onze Heere sprak: *Hij die geen zwaard heeft, verkope zijn klederen en kope er één.* Laat ons niet *vergeten het woord van Paulus: Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk.* (1 Kor. 16 : 13). Onze edele Hervormers kochten de waarheid tot de prijs van hun eigen bloed en lieten het ons na. Laat ons acht nemen dat we in onze dwaasheid, de waarheid niet verkopen voor een schotel linzenmoes, onder de speciale namen van éénheid en vrede.

2. De tekst toont ons in de tweede plaats een voorbeeld, wat we hebben te beschouwen als een baken in zee: *De slang verleidde Eva door haar arglistigheid.*

Ik behoef mijn lezers nauwelijks te herinneren, dat Paulus in deze plaats, de historie van de val, zoals die is beschreven in het derde hoofdstuk van Genesis, aanhaalt als een eenvoudig historisch feit. Hij laat geen plaats voor de moderne opvatting, dat het boek Genesis niets meer is dan een aardige samenvatting van mythen en fabels.

Daar is geen zweem in dit woord dat er doorschemert dat daar zulk een wezen als de duivel niet is, en dat daar geen letterlijk eten van de verboden vrucht was. En dat het niet werkelijk was dat de zonde in deze weg in de wereld kwam. Integendeel, hij verhaalt de historie van het derde boek van Genesis, als een zaak die werkelijk plaats had, daarboven dat deze mededeling riet alleen staat. Het is een opmerkelijk feit, dat enkele van de meest in het oog lopende histories en wonderen van de Pentateuch (5 boeken van Mozes) bijzonder worden genoemd in het Nieuwe Testament en altijd als historische feiten.

Kaïn en Abel, Noachs ark, de verwoesting van Sodom, dat Ezau het eerstgeboorterecht verkocht, het doden van de eerstgeborenen in Egypte, de passage van de Rode zee, de koperen slang, het manna, het water dat uit de rots vloeide, het spreken van Bileams ezel, al deze dingen worden genoemd door de schrijvers van het Nieuwe Testament, en zijn als zaken genoemd en feiten. En niet als mythen of fabels. Laat ons dat nooit vergeten. Alleen die graag verachting werken op de Oudtestamentische wonderen en gaan tornen aan de autoriteit van de Pentateuch, doen wel, te overwegen of zij het beter weten dan de Heere Jezus en de apostelen. Te spreken over Genesis als een collectie van mythen en fabels in het gezicht van zulke teksten als we hebben aangehaald, klinkt onredelijk en profaan.

Had Paulus het mis of niet, wanneer hij ons verhaalt van de historie van de verzoeking en de val? Indien hij dit was, dan zou hij een ongelovig persoon geweest zijn en had hij zich vergist in vijftig andere onderwerpen en zou dit het einde zijn van al zijn autoriteit als schrijver! Van zulke monsterachtige voorstellingen mogen we ons wel met verachting afkeren. Maar het is goed te bedenken, dat veel ongelovigheid begint met oneerbiedige verachting van het Oude Testament.

Het punt, na dit alles, dat de apostel wil aanmerken als de historie van Eva's val, is *de arglistigheid door welke de duivel haar tot zonde verleidt.* Hij vertelde haar niet, dat hij haar wenste te bedriegen en kwaad te doen. Integendeel, hij vertelde haar dat hetgeen haar was verboden, goed was voor voeding en een lust voor de ogen en begerig om verstandig te maken. (Gen. 3 : 6). Hij wilde niet beweren dat ze mocht eten van de verboden vrucht en toch niet sterven. Hij verblindde haar ogen voor het zondige en het gevaar van overtreding. Hij overreedde haar te geloven dat Gods gebod na te laten voor haar een weldaad was en niet haar ondergang. In 't kort: „Hij bedroog haar door zijn arglistigheid”.

Nu dit „arglistigheid". Paulus zegt ons, dat is hetgeen wij juist hebben te vrezen in valse lering. Dit komt niet tot ons in gewaad van dwaling, maar in de vorm van waarheid. De wolf zou zelden in de schaapskooi komen indien hij niet inkwam in schaapskleding. Paapse dwalingen en ongeloof zouden weinig kwaad doen indien ze door de wereld gingen in de ware gedaante en namen. De satan is veel te wijs om zijn kwaad en vergif in haar rechte gedaante ons voor te stellen. Hij gebruikt schone woorden en hoogklinkende frasen, zulke als katholiciteit, apostoliciteit, kerkorden, gezonde inzichten van de kerk, vrije gedachten, algemene zin, vriendelijk oordelen, vrije uitlegging der schriften en dergelijke. En zo krijgt het een ingang in onvaste zielen. En dit is precies wat de apostel noemt (arglistigheid) in de tekst. We behoeven niet te twifelen dat de apostel de plechtige woorden zijns Meesters had gelezen in de bergrede: wacht u voor de valse profeten, welke in schaapskleding tot u komen, maar inwendig zijn het grijpende wolven (Matth. 7 : 15).

Ik vraag uw speciale aandacht voor dit punt. Zo groot is de eenvoudigheid en de onwetendheid van vele mensen in deze dagen, dat zij verwachten dat valse leringen inderdaad worden aangediend als valse leringen. En niet verstaan dat het wezen van deze dwalingen is om de ogen te verblinden voor de waarheid Gods.

Een jong kerkelijk mens b.v., opgebracht in zijn jeugd om niets te horen dan de evangelische leer, is plotseling uitgenodigd op een zekere dag om een preek te horen van een eminente leraar van half-roomse of half-sceptische opinies. Hij gaat de kerk in, verwachtende in zijn eenvoudigheid niets te horen dan ketterij van het begin tot het eind. Tot zijn verbazing hoort hij een knap en welsprekend betoog, bevattende een verklaring van de waarheid. Toch zijn in deze schijnbaar rechtzinnige preek enkele druppels van dwaling en ketterij. Te dikwijls heeft daar een schrikkelijke reactie plaats in zijn eenvoudig denken. Hij begint te denken dat zijn vorige leraars niet ruim genoeg vaarera maar te nauw en te liefdeloos. Te dikwijls, helaas! eindigt dit met dwaling en wat erger is: tot ondergang. Ze zijn voor de waarheid verloren! En wat is nu de historie van de hele zaak? Daarom een dwaas vergeten van de les van Paulus, genoemd in de tekst: „Gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft", zo bedriegt satan onvaste zielen in de negentiende (twintigste) eeuw door tot hen te naderen in een gewaad van waarheid.

Ik verzoek iedere lezer van dit boek bijzonder acht te slaan op dit gedeelte van mijn onderwerp en op zijn hoede te zijn. Wat is meer algemeen dan dit te boren van sommige valse leraars in onze dagen: *Hij is zo goed, zo vroom, zo vriendelijk, zo ijverig, zo werkzaam. 't Is zulk een lieve man, zo ernstig, zo knap, daar is geen gevaar en het kan heel geen kwaad om hem te horen. Nog meer, hij preekt een werkelijk evangelie. Dien kan nooit een betere preek horen dan van hem. Ik kan het niet geloven, dat hij ongezond in de leer is. Wie hoort niet gedurig zulk een taal tegenwoordig?* En zo schijnen zij als een engel des lichts en verleiden de schare. En daarom, nooit was

het zo noodzakelijk om de woorden van de apostel in herinnering te brengen als thans: „De slang verleidde Eva door haar arglistigheid”.

Ik eindig dit onderwerp met de droevige opmerking die we lieten vallen op onze tijden, waar zulk een grote aanstoot tegen de aloude en gezonde leer wordt gevonden. We hebben niet alleen de Farizeeën en de Sadduceeën te vrezen, maar de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën, gelijk we reeds betoogden in het vierde hoofdstuk. Het is show van wijsheid, waarmede ritualisme is gevestigd in de kerken en dat maakt het zo gevaarlijk voor vele zielen. Het schijnt zo goed, zo ijverig, zo heilig, zo eerbiedig en zo vriendelijk, dat het vele goed bedoelende mensen wegvoert als een vloed. We moeten de geesten van onze tijd beproeven. Het moet ons niet hinderen, wanneer we uitgelachen en bespot worden, als één die ouderwets of nauw in zijn ingewanden is enz. In dagen gelijk deze moeten wij niet beschaamd zijn voor dit alles. Herinner het woord: „De slang verleidde Eva door haar arglistigheid”!

3. De laatste les omtrent deze tekst toont ons een zaak waarvoor we bijzonder op onze hoede behoren te zijn, n.l.: „de eenvoudigheid die in Christus is”.

De uitdrukking in deze tekst is opmerkelijk, en deze vinden we alleen in het Nieuwe Testament. Eén zaak is overvloedig duidelijk, het woord eenvoudigheid bedoelt datgene, ten eerste, wat altéén is en ten tweede wat onvermengd is, in tegenstelling tot hetgeen wat vermengd en samengesteld is en wat dubbel en tweevoudig is. Wanneer we deze stelling volgen, dan hebben sommigen deze uitdrukking voor oprechtheid en genegenheid tot Christus gehouden, n.l. dat we vrezen dat we onze genegenheid zouden verdelen tussen Christus en iemand anders. Dit is ongetwijfeld een goede gedachte, maar ik twijfel of dit de ware betekenis van de tekst is. En daarom geef ik de voorkeur aan de eerste opvatting, die ik reeds noemde, n.l. eenvoudig, onvermengd, onveranderd, d.w.z. de onveranderde leer van Christus, de eenvoudige waarheid, zoals die in Jezus is. En dat in alle delen, zonder toevoegingen of iets anders er voor in de plaats te stellen. Zo laten de voorschriften van het evangelie zelfs 't minste, ook niet enig ding er aan toevoegen. Daarop doelt de apostel Paulus in ons tekstwoord. De uitdrukking heeft een rijke betekenis en schijnt bijzonder geschreven te zijn voor onze lering in deze laatste dagen. Wij hebben bijzonder op onze hoede te zijn en de waarheid Gods niet los te laten en het eenvoudige evangelie te verderven, hetwelk Christus eens de heiligen overgeleverd heeft.

De uitdrukking dan, die voor ons ligt, is bijzonder onderwijzend. Het principe wat het bevat is van onuitsprekelijk belang. Indien we onze zielen beminnen en haar in een gezonde staat wensen, dan moeten we trachten opmerkzaam te zijn ten opzichte van de eenvoudige lering van Christus en dat in elke tittel of jota bijzonder. Eéns iets toegevoegd of er van afgelaten, zo bederven wij de Goddelijke medicijn en we keren het om in vergif. Laat dit onze vaste regel zijn: geen andere leer dan die van Christus, niets minder en niets meer! Schrijf dit op de tafel van uw hart en vergeet het nimmer.

1. Laat ons dit in onze gedachte vaststellen, dat er geen vrede des harten is, dan die Christus ons eenvoudig heeft voorgesteld. De ware rust van onze consciëntie en inwendige vrede der ziel zal nooit van een of andere kant kunnen komen, dan door het ware zaligmakend geloof in Christus Zelf en het werk dat Hij voleindigd heeft. Vrede door een hoorbare belijdenis, of lichamenlijk ascetisme, of regelmatig tegenwoordig te zijn bij de kerkdienst, of voortdurend toegaan tot het Heilig Avondmaal; indien we daar zonder meer onze zaligheid op bouwen, is dit zelfbedrog en een valstrik. Het is alleen door rechtstreeks tot Christus te komen, als vermoeiden en beladenen en door waarachtig geloof en gemeenschap met Hem, dat onze zielen rust kan geven. Laat ons in deze zaak dus voor ogen houden, wat de apostel zegt omtrent „de eenvoudigheid die in Christus is”.
2. Laat ons vervolgens bedenken, daar is geen andere Priester die onze Middelaar kan zijn tussen God en ons zelf, dan Jezus Christus. Hij Zelf heeft gezegd en Zijn Woord zal niet feilen: Niemand komt tot de Vader dan door Mij (Joh. 14 : 6). Geen zondig kind van Adam, wat hij ook mag zijn in de ogen van mensen in zijn orders of kerkelijke titel, kan ooit Christus' plaats vervangen of doen, waartoe Christus alleen gesteld is om te doen. Het Priesterschap is uitsluitend Christus' ambt. En het is een ambt, dat nooit kan vervangen worden door engel of mens. Laat ons daarom vast staan ten opzichte van de „eenvoudigheid die in Christus is”.
3. Laat ons ook vaststellen dat er geen ander offer is voor de zonde, dan de enige offerande van Christus aan het kruis. Luister nooit naar degenen die u willen vertellen, dat er enig offerande is in het Heilig Avondmaal, of enige herhaling van Christus' offerande aan het kruis. Of enige vervanging van Zijn lichaam en bloed onder de vorm van geheiligd brood en wijn. De enige offerande voor de zonde die Christus aanbood, was een volmaakte en algehele offerande. En het is niets minder dan heiligschennis om dit te trachten te herhalen. Door éne offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt, allen die geheiligd worden (Hebr. 10 : 14). Ook in deze zaak moeten wij vast staan in de „eenvoudigheid die in Christus is”.
4. Laat ons vervolgens dit vaststellen, dat er geen andere regel des geloofs is, dan enig en alleen wat Christus altijd aanhaalt: *het geschreven Woord van God*. Laat geen mens onze zielen verstoren door zulke vage uitdrukkingen als: de stem van de kerk, de eenvoudige oudheid en het oordeel van onze vroegste Vaders, en dergelijke praat. Laat onze enige maatstaf ten opzichte van de waarheid zijn, de Bijbel, Gods geschreven Woord en: Wat zegt de Heilige Schrift? Wat is geschreven? Hoe leest gij? *Tot de wet en de getuigenis! Onderzoek de Schriften;* en zo veel meer. Laat ons daarom vast staan in de eenvoudigheid die in Christus is.
5. Laat ons ook dit voor ogen houden, dat er geen ander middel van genade in de kerk is, dat enig bindend gezag heeft, dan deze eenvoudige en welbekende waarheden, die door Christus en de apostelen zijn geheiligd. Laat ons met wantrouwen alle ceremoniën een vormen van menselijke uitvinding op

kerkelijk en godsdienstig terrein bezien. We hebben niet te handelen in kerkelijke en godsdienstige zaken, door wat niet is verboden in Gods Woord, maar enkel wat geboden is in Gods Woord. En ook de ordinantiën van Christus niet vermengen met menselijke vormen en ceremoniën. Ook in deze zaak geldt het: Laat ons vast staan in het woord dat de apostel in onze tekst zegt: „De eenvoudigheid die in Christus is”.

6. Laat ons dit in onze gedachte vaststellen, dat geen onderwijzing omtrent de sacramenten gezond en waar is, en dat in de sacramenten enige kracht legt, waaromtrent Christus niets zegt. Laten we op onze hoede zijn, om óf de doop óf het avondmaal enige inklevende genade toe te kennen - ex opere operato - dat is: de sacramenten zijn de voertuigen der genade - dat is bij een blote uitwendige bediening. De staat der ziel is afhankelijk van hen die het ontvangen. Laat ons in gedachten brengen, dat het enige bewijs, dat iemand, die gedoopt is en ten Avondmaal gaat, genade heeft, is dat hij dat betoont in zijn leven, n.l. dat hij bevinding heeft voor zijn eigen ziel van wat hij belijdt. De vruchten van de Geest zijn de enige kenmerken dat we geboren zijn uit de Geest en één met Christus. En niet het bloot gebruik van de sacramenten. Daarom, laat ons belijden „de eenvoudigheid die in Christus is”.
7. Laat ons vaststellen, dat geen onderwijzing omtrent de Heilige Geest veilig is, die niet verzoend kan zijn met de eenvoudige onderwijzing van Christus. Luister naar hen niet, die ons willen leren dat de Heilige Geest dadelijk woont in alle gedoopte mensen zonder uitzondering, uit kracht van hun doop. De eenvoudige onderwijzing van onze Heere is dat Hij alleen woont in hen die Zijn gelovige discipelen zijn. En dat de wereld niet kent, ziet, noch kan ontvangen de Heilige Geest (Joh. 14 : 17). Zijn inwoning is het speciale privilege van Christus' Volk en waar Hij is, zal Hij worden gezien. Ook op dit punt, laat ons vaststaan in „de eenvoudigheid die in Christus is”.
8. Eindelijk, laat ons dit vaststellen, dat geen onderwijzing goed en recht kan zijn, die niet is voorgezet en voorgeschreven door Christus en de apostelen. Laten we ons wachten voor enige onderwijzing in welke de hoofdzaak is, een aanhoudende verhoging van de kerk, de bediening of de sacramenten, terwijl zulke grote waarheden als berouw, geloof, bekering en heiligmaking worden nagelaten, of een ondergeschikte plaats krijgen. Plaatst zulke lering naast de onderwijzing van de Evangeliën, Handelingen en de Brieven. Tel de teksten eens op en maak een rekening. Merk op hoe weinig vergelijkenderwijs wordt gezegd in het Nieuwe Testament omtrent de doop, avondmaal, kerk en bediening; en oordeel dan voor u zelf wat de verhouding is tussen deze en de andere waarheden. Laat ons het nog eens zeggen: Staat vast in de „eenvoudigheid die is in Christus”. De eenvoudige regel en lering van Christus dan, niets toegevoegd en niets weggenomen, niets er voor in de plaats gesteld, is het merkteken dat wij behoren op te merken. Wel moeten we zeggen: Zijn we wijzer dan Christus en de apostelen? Kunnen we veronderstellen, dat Hij iets van waarlijk levend belang onbeschreven liet? Of moeten we de vage voorstelling van menselijke traditie; volgen? We moeten

ons wachten voor alles wat niet duidelijk geopenbaard is in de Heilige Schrift en daarom acht nemen op het woord van de apostel „de eenvoudigheid die in Christus Jezus is”.

De eenvoudige waarheid is, dat wij nooit genoeg de Heere Jezus Christus kunnen verhogen, als het grote Hoofd van de Kerk en Heere van alle inzettingen. En niet minder dan de Zaligmaker van zondaren. In deze feilen wij allen. We weten niet hoe hoog en groot en hoe heerlijke Koning de Zoon van God is.

De plechtige woorden welke Dr John Owen sprak in het midden van „the House of Commons”, (als bij ons de Tweede Kamer) in een preek over de grootheid van Christus, verdienen te worden herdacht. Ik vrees dat „the House of Commons” weinig zulke preken hoort in de tegenwoordige tijd.

Hij zegt dan: „Christus is de Weg, mensen zonder Hem zijn als Kaïns, zwervers, vagebonden. Hij is de Waarheid: mensen zonder Hem zijn leugenaars, gelijk de duivel vanouds. Hij is het Leven: mensen zonder Hem zijn dood in zonden en misdaden. Hij is het Licht: mensen zonder Hem zijn in duisternis, en gaan waar ze niet weten. Hij is de Wijnstok: mensen die niet in Hem zijn, zijn verdorde takken, gereed tot verbranding. Hij is de Rots: mensen die niet op Hem gebouwd zijn, worden door de vloed weggespoeld. Hij is de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste, de Auteur, de Grondlegger en Voleinder van onze zaligheid. Hij die Hem niet bezit, heeft noch enig begin van het goede, noch enig einde van zijn ellende.

O, gezegende Jezus, hoeveel beter ware het, niet te zijn, dan zonder U te zijn! Beter nooit te zijn geboren, dan niet in U te sterven! Duizend hellen komen te kort omtrent Jezus eeuwig te moeten missen.” Tot zover Dr Owen.

Dit getuigenis is waar. Indien wij waarachtig amen kunnen zeggen op dit woord, zo zal het wel zijn met onze zielen. Onwetendheid van al deze dingen is één van de beste vrienden van de valse leer. Meer licht is één van de grootste behoeften van deze dagen. Duizenden worden weggeleid door Paapse leringen en door de Paapse liturgie die ingedrongen is in de zich Protestants noemende kerken. Nog eens, ik herhaal: Indien de mensen met aandacht Gods Woord, de artikelen des geloofs en de historie van de Reformatie zouden onderzoeken, ik zou weinig vrees hebben, dat hun zinnen verdorven zouden worden en afwijken van de „eenvoudigheid die in Christus is”.

Zij mogen misschien niet tot God bekeerd zijn, maar worden althans niet misleid door een valse leer.

Hoofdstuk 8

AFGODERIJ

Vliedt van de afgodendienst. (1 Kor. 10 : 14)

De tekst die aan 't hoofd staat van dit onderwerp, schijnt op het eerste gezicht in onze dagen niet nodig te zijn. In een eeuw van opvoeding, uitvinding en wetenschap zouden we bijna zeggen, het is verloren tijd om over dit woord te spreken: Vliedt van de afgodendienst.

Ik kan met vrijmoedigheid zeggen, als we het zo bezien, dat we hier een grote fout maken. Ik geloof dat we in een tijd verkeren, dat het onderwerp van afgodendienst een door-en-door onderzoek eist. Ik geloof dat afgodendienst zeer dicht bij ons is, en om ons en in het midden van ons. Ja het is gekomen tot een zeer grote uitbreiding. Het tweede gebod is in één woord in gevaar.

„De plaag is begonnen". Zonder verdere inleiding van dit onderwerp, heb ik mij voorgesteld de drie volgende punten te overwegen

1. Wat het is: de definitie van afgodendienst.
2. Vanwaar het komt: de oorzaak van afgodendienst.
3. Waar het is: de vorm van afgodendienst, die in de zichtbare kerk van Christus wordt aangenomen.

Ik voel dat dit onderwerp met vele moeilijkheden omringd is. Wij leven in een eeuw waarin de waarheid voortdurend in gevaar is. En dit gevaar is, dat de waarheid opgeofferd wordt aan de z.g. tolerantie, liefde en valse vrede. Niet-tegenstaande ik niet kan vergeten als dienaar van de kerk, dat deze kerk geen onzuiver geluid heeft gegeven ten aanzien van het onderwerp.

1. Laat mij eerst een definitie van afgodendienst geven. Laat mij tonen wat het is.

Het is van het grootste belang, dat we weten wat het betekent. Indien ik dat niet eerst doe, zo kan ik het onderwerp niet behandelen. Vaagheid en onbeslistheid ten opzichte van dit punt, geeft verwarring. En dit geldt bijna op elk punt in de godsdienst.

Ik zeg dan dat afgodendienst is een verering, in welke de eer die alleen God Drieëinig toekomt, aan sommigen van Zijn schepselen, of aan sommige dingen die de mensen daartoe hebben uitgevonden, wordt gegeven.

Het moge grotelijks van elkander verschillen. Het moge verschillende vormen aannemen, naar de onwetendheid of kennis, culturisme of heidendom van deze die het offeren. Het moge dicht bij de waarheid zijn en 't meest verdedigd. Maar, óf in de aanbidding van Juggernaut óf de aanbidding van de hostie in de St. Pieter te Rome, het principe van de afgodendienst is in werkelijkheid hetzelfde. In ieder geval, de eer die alleen God toekomt, wordt nu afgekeerd van Hem, en

gegeven aan dat wat geen God is. En waar het ook wordt gedaan, hetzij in heidense tempels, of in belijdende christelijke kerken, het is alles afgodendienst. Het is niet noodzakelijk voor iemand formeel God en Christus te verloochenen, om nochtans een afgodendienaar te zijn. Verre van dit, de beleden eerbied voor de God van de Bijbel en actuele afgodendienst zijn volmaakt bestaanbaar. Ze zijn dikwijls zijde aan zijde gegaan. En dat doen ze nog. De kinderen van Israël dachten nooit God te verloochenen, wanneer ze Aäron overreedden om een gouden kalf te maken.

Deze zijn uwe goden, zo zeiden ze, die u opgebracht hebben uit het land van Egypte. En het feest ter ere van het kalf, was een feest den Heere (Jehovah). (Exod. 32 : 4 en 5). Jerobeam was nooit van plan om de tien stammen te vragen de eer van de God van David en Salomo weg te werpen, wanneer hij de gouden kalveren stelde in Dan en Bethel. Hij zeide alleen: *het is te veel voor u om op te gaan naar Jeruzalem. Zie hier uw goden o Israël (uw Elohim) welke u opbrachten uit het land van Egypte* (1 Kon. 12 : 28). In beide voorbeelden zouden we kunnen opmerken, dat de afgod niet was opgezet als een mededinger met de almachtige God, maar onder het voorwendsel van een hulp te zijn, een middel tot Zijn dienst. Doch in beide voorbeelden was een grote zonde bedreven. De eer die alleen God toekomt, was gegeven aan een zichtbare vertegenwoordiger van Hem. De Majesteit van Jehova was onteerd. Het tweede gebod was gebroken. Dat was in de ogen Gods een flagrante handeling van afgodendienst. Laat ons dit wel opmerken. Het is hoog tijd om onze zinnen te ontdoen van deze losse ideeën omtrent afgodendienst, welke in onze dagen heel gewoon zijn. We moeten denken, als zo velen doen, dat er slechts twee soorten van afgodendienst zijn: de geestelijke afgodendienst van de mens, die zijn vrouw of kind of geld meer bemint dan God; en de open publieke afgodendienst van mensen die neer buigen voor een beeld van hout, metaal of steen, omdat ze niet beter weten.

Wees verzekerd dat afgodendienst een zonde is, die een veel wijder veld beslaat dan dit. Het is niet bloot een ding in Hindostan waarvan we horen op zendingsdagen, noch is het een ding van onze eigen harten dat we mogen belijden op onze knieën voor de genadetroon. Het is een pestilentie, die wandelt in de kerk van Christus in een veel grotere mate, dan velen veronderstellen. Het is een kwaad, dat gelijk de man der zonde zit in de tempel Gods (2 Thess. 2 : 4). Het is een zonde, waartegen we hebben te waken en voortdurend tegen hebben te bidden. Ongemerkt kruipt het in onze godsdienstige handelingen en het is in ons zonder dat we het gewaar worden. De woorden die Jesaja heeft gesproken tot de formalistische Joden - bedenk: niet tot de aanbidders van Baäl, maar tot de mensen die tot de tempel kwamen - n.l. wat hij zegt in hoofdstuk 66 : 3: "Die een os slacht, slaat een man; wie een lam offert, breekt een hond de hals; wie spijsoffer offert, is als die zwijnenbloed offert; wie wierook brandt ten gedenkoffer, is als die een afgod zegent."

Deze is de zonde die God speciaal komt aan te wijzen in Zijn Woord. Eén gebod uit de tien is er aan gewijd om deze te verbieden. Niet één van al de tien geboden

bevat zulk een ernstige verklaring van Gods karakter en van Zijn oordelen tegen de ongehoorzaamheid, n.l. als we lezen in Exod. 20 : 5: „Ik de Heere uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen die Mij haten".

Niet één misschien van al de tien geboden is zo krachtig benaderd en herhaald als deze, en speciaal in het vierde hoofdstuk van het boek Deuteronomium. Deze is de zonde, tot welke de Joden het meest van alle andere geneigd schenen te zijn, vóór de verwoesting van Salomo's tempel. Wat is de historie van Israël onder de richters en koningen, anders dan een droevige mededeling van herhaald vallen in de zonde van afgodendienst? En herhaaldelijk lezen wij van hoge plaatsen en afgoden. Herhaaldelijk lezen wij van ballingschap en kastijdingen vanwege hun afgodendienst.

Herhaaldelijk lezen wij van terugkeren tot die oude zonden. Het schijnt alsof de liefde onder de afgoden tot de Joden, zo natuurlijk was, alsof het been van hun benen en vlees van hun vlees was. De zonde die hen bezette, de Oudtestamentische kerk, was in één woord afgodendienst. In het gezicht van de ceremoniële ordinanties die God aan Zijn volk gaf, weken zij af naar de afgoden en aanbaden het werk van 's mensen handen.

Deze is de zonde, welke meer dan alle andere op de zichtbare kerk de zwaarste oordelen deed neerkomen. Het bracht over Israël de legers van Egypte, Assyrië, en Babylon. Het verstrooide de tien stammen, verbrandde Jeruzalem, en wierp Juda en Benjamin in ballingschap. Het bracht over de oosterse Kerken in later dagen de overvloeiende vloedgolf van de Saraceense invasie en veranderde de geestelijke hoven in een wildernis. De verwoesting die daar is, waar eens Cyprianus en Augustinus predikten, de levende dood, in welke de kerken van klein Azië en Syrië als begraven zijn, zijn alle de openbaringen van deze zonde. Het getuigt alles van dezelfde grote waarheid, welke de Heere verkondigt in Jes. 42 : 8: „Mijn eer zal Ik aan geen anderen geven".

Laat ons deze dingen ernstig overdenken. Afgodendienst is een onderwerp dat in iedere kerk van Christus, die begeeft haar zelf rein te bewaren, door en door onderzocht, verstaan en bekend moet zijn. Het is niet voor niets dat de apostel Paulus dit gebod neerschrijft: „Vliedt van de af godendienst".

2. Laat mij nu in de tweede plaats tonen, vanwaar de oorzaak van de afgodendienst komt.

De man die verhoogde gezichten heeft ten opzichte van menselijk intellect en zede, voor hem mag afgodendienst absurd schijnen. Hij fantaseert dat het te onredelijk' is voor iemand, behalve voor zwakke geesten of voor onwetende zielen, voor wie dit gevaarlijk is. Voor een bloot oppervlakkig denker aangaande het Christendom, schijnt het gevaar voor afgodendienst zeer klein te zijn. Wat voor geboden ook worden gebroken, zulk een man zal ons vertellen dat de belijdende Christenen niet gaarne dit gebod zullen overtreden.

Nu, deze beide personen verraden dat zij een droeve onwetendheid hebben van de menselijke natuur; zij zien niet, dat er geheime wortels van afgodendienst zijn

in ons allen. Het predominerende van afgodendienst in alle eeuwen onder de Heidenen, moest noodzakelijk de één in verlegenheid brengen; de waarschuwingen van Protestantse dienaren tegen afgodendienst in de Kerk moest noodzakelijk geen reden hebben voor de ander. Beiden zijn blind ten opzichte van deze zaak.

De oorzaak van alle afgodendienst is de natuurlijke verdorvenheid van het menselijk hart. Die grote familieziekte, waarmede al de kinderen van Adam zijn geïnfecteerd vanaf hun geboorte, wordt in deze geopenbaard als in duizend andere wegen. Want van binnen uit het hart der mensen komen voort: „kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, ontuchtigheid, bedrog" en dergelijke (Marcus 7 : 21 en 22).

Uit dezelfde fontein rijzen valse beschouwingen van de Allerhoogste en valse beschouwingen van de aanbidding die aan Hem alleen toekomt en daarom, wanneer de apostel Paulus de Galatiërs vertelt (Gal. 5 : 20) wat de werken des vleses zijn, dan plaatst hij prominent onder hen afgodendienst. Een soort van godsdienst wil een mens hebben. God heeft een zeker getuigenis in ons gegeven als gevallen schepselen. Gelijk oude inscripties verborgen onder de grond, en oude perkamentrollen, zo is daar iets ingegraveerd op de bodem van 's mensen hart. Calvijn noemt dat het zaad der religie. Dat is iets waardoor de mens gevoelt, hij moet een soort van godsdienst hebben, iets wat hij aanbidt. Het bewijs hiervan wordt gevonden in heel de wereld. De uitzonderingen op de regel zijn zo weinig, indien er al zijn, dat zij de waarheid hiervan bevestigen. Mensen mogen in een donkere hoek van deze aarde wonen met een vage vrees van een kwade geest en een verlangen om die te behagen, maar een voorwerp van enige aanbidding wil hij toch hebben.

Vanwege de diepe val des mensen is er echter een grote onwetendheid omtrent God. Vleselijke en lage bevattingen van Zijn natuur en eigenschappen, aardse en zinnelijke opmerkingen van de dienst welke aanvaardbaar is voor hen. Dat is al de godsdienst van een natuurlijk mens. Hij heeft de voorstelling van een God omtrent zijn eigen laag bestaan. En hij wil zijn godsdienst maken als iets dat overeen komt met zijn zinnen en zienswijze. Hij heeft geen idee van hart, religie, geloof en geest. In één woord, afgodendienst is een natuurlijk product van 's mensen hart. Het is onkruid, zoals de aarde dit voortbrengt. Zo is het hart vruchtbaar en gereed dit geestelijke onkruid voort te brengen.

En nu verrast het ons, wanneer we lezen, van de voortdurend terugkerende afgodendienst van de Oudtestamentische kerk; van Peor, Baäl, Moloch en Astharóth! van hoge plaatsen, altaren en beelden, en dit in het volle licht van de Mozaïsche ceremoniën? Laat het ons echter niet verwonderen, daar is een oorzaak. Verrast het ons wanneer we in de historie lezen hoe afgodendienst bij trappen inkruipt in de kerk van Christus? Hoe weinig het vertrouwen ten opzichte van de waarheid des evangelies.

Verwondert het ons wanneer we van mensen horen, die overgaan van de Protestantse kerk naar de Roomse kerk in deze dagen? Denk niet dat het uitgesloten is. Mensen die een zuivere vorm van aanbidding verlaten, voor de

aanbidding van de Paus. Dit is niet anders dan de verdorvenheid van het menselijk hart. Daar is een natuurlijke geneigdheid in ons allen, om zinnelijk en vleselijk God te aanbidden en niet zoals Hij dat in Zijn woord geboden heeft. Wij zijn altijd gereed uit oorzaak van ongeloof, de hulpmiddelen en zichtbare voorstellingen te gebruiken.

En bovendien enige grond van waardigheid te ontdekken in ons naderen tot Hem. In feite is afgodendienst geheel natuurlijk, gemakkelijk, gelijk de brede weg. Geestelijke aanbidding is genade alleen. Alle natuurlijke godsdienst behaagt het hart meer dan God te aanbidden, Welke de Heere Jezus ons voorschrijft te aanbidden : „In Geest en in waarheid”. Laat ons niet denken dat afgodendienst een ouderwetse zonde is, in welke wij niet kunnen vallen. Ook hier geldt: laat hij die meent te staan, toezien dat hij niet valle. Wij zullen er wel aan doen onze eigen harten te onderzoeken. Want het zaad van afgodendienst, niet minder dan alle zaden der boosheid, is in ons hart. En daarom, bedenk de woorden van Paulus: „Vliedt van de afgodendienst”.

3. Laat me u in de derde plaats tonen, de vormen welke de afgodendienst heeft aangenomen en doet aannemen in de zichtbare kerk.

Ik geloof dat er nooit een meer ongegronde voorstelling is dan de theorie die bij velen gunst verwerft, n.l. dat de belofte en bewaring van afval behoren tot de zichtbare kerk. Het is een theorie die niet door de feiten wordt ondersteund. De Kerk welke „de poorten der hel niet zullen overweldigen”, is niet de zichtbare kerk, maar het gehele lichaam van de uitverkorenen. De vergadering van ware gelovigen uit alle volken en naties. Het grotere deel van de zichtbare kerk heeft voortdurend grote ketterijen gehandhaafd. De bijzondere takken ervan zijn nooit verzekerd tegen dodelijke dwaling, beide van geloof en praktijk. Een verlaten van het geloof, afval, een verlaten van de eerste liefde, in enige tak van de zichtbare kerk, behoeft de nauwgezette lezer van het Nieuwe Testament nooit te verwonderen.

De afgodendienst zou, naar de verwachting van de apostelen oprijzen in de kerk, zelfs voordat de canon van het Nieuwe Testament was afgesloten. Het is opmerkelijk na te gaan, hoe Paulus doelt op dit onderwerp in zijn brief aan de Corinthiërs, als hij zegt: "Indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een afgodendienaar is, dat ze met zulk één niet zullen eten" (1 Kor. 5 : 11).

En wordt geen afgodendienaars, als sommigen van uwe vaders (1 Kor. 10 : 7). En wat aan het hoofd staat van ons hoofdstuk: *Mijn geliefden, vliedt van de afgodendienst*. Wanneer hij aan de Kolossenzen schrijft, zo waarschuwt hij tegen de aanbidding van de engelen.

En Johannes sluit zijn eerste brief met de ernstige vermaning: *Kinderkens bewaart u zelven van de afgoden*.

Het is onmogelijk niet te gevoelen, dat al deze passages de verwachting verklaren, dat de afgodendienst onder de belijdende christenen zou oprijzen. De Geest spreekt duidelijk dat in de laatste dagen sommigen zullen scheiden van het

geloof; acht geven op verleidende geesten en leringen der duivelen. Tenslotte, laat ons bij het licht van Gods Woord en Geest onze harten onderzoeken. Laat ons de Bijbel ernstig lezen en onderzoeken. Laat het Woord van God rijkelijk in ons wonen. Laten we ons wachten voor iets dat ons minder tijd en minder hart geeft voor deze geheiligde bladzijden. Laten wij hem minder ter zijde leggen. De Bijbel is de ware lantaarn, te midden van donkere en bewolkte tijden. Laat ons acht nemen niet te reizen zonder zijn licht. Ik ben sterk overtuigd dat in bijna iedere zaak één van de belangrijkste stappen is waarmede we neerdalen in duisternis en twijfel, het nalaten van Gods Woord te lezen en te onderzoeken. De Bijbel is de weg des Konings : indien we dan ook ons op enig bijpad verlaten, hoe schoon het moge schijnen en hoe oud, het moet ons niet verwonderen, zo wij aan het eind in duisternis onzer ziel afdwalen van de paden des rechts. Daarom, laat ons onszelf wapenen met klare, rechte gezichten van onze Heere Jezus Christus en de zaligheid die in Hem alleen te vinden is. Hij is het beeld des onzienlijken Gods. - „Het uitgedrukte beeld Zijner Goddelijke zelfstandigheid” - en Hij alleen kan ons bewaren voor afgodendienst. Hij alleen is noodzakelijk gekend te worden om opgebouwd te worden op het vaste fundament van Zijn voleindigd werk op het kruis. Laat ons dit voor ogen houden, dat Christus alles heeft voldaan wat noodzakelijk is, teneinde ons voor te stellen zonder vlek en zonder rimpel voor de troon van God. En het eenvoudige kinderlijke geloof dienaangaande is de enige weg, waardoor wij onze interest ontvangen in het werk van Christus. Laat ons niet twifelen dat, indien we dit geloof hebben mogen beoefenen, wij volmaakt rechtvaardig zijn voor het aangezicht Gods. Wij zouden nimmermeer gerechtvaardigd behoeven te worden al bereikten wij de leeftijd van Methusalem en kunnen niets toevoegen tot die volmaakte rechtvaardiging door enige handeling, daden, vasten, gebeden, ordinantiën of iets anders van ons zelf.

Bovenal: laat ons voortdurend gemeenschap zoeken met de Persoon van de Heere Jezus, om in Hem te mogen blijven, op Hem te zien, dagelijks te leunen op Hem, te leven op Hem en tot Zijne volheid getrokken te worden. Zo ons dit waarlijk voor ogen staat, zo zal zelfs de idee van andere Middelaars, andere twisters, andere tussentreders ten enenmale vervallen, en kunnen zeggen: *Ik heb Christus, ik heb alles. Wat heb ik met de afgoden te doen? Ik heb Jezus in mijn hart. Jezus in de Bijbel en Jezus in de hemel; nevens Hem lust mij niets.*

O, dat Christus zulk een plaats mocht hebben in ons hart, in ons verstand, in onze godsdienst. Dan zullen kerk, dienaren, sacramenten en ordinantiën een tweede plaats innemen. Voor Hem zal iedere afgod en iedere Dagon neervallen. Christus recht gekend, in Christus waarlijk geloofd, Christus hartelijk bemind, is de enige bewaring tegen ritualisme, romantisme en elke vorm van afgodendienst.

EINDE